

Operatsioon „Ogeline Päike”

Alustuseks – vana mõis maises metsakolkas

Järgnev on üks neist lugudest, mida sir Chaterate on mulle rääkinud neil õhtutel, kui ta jälle Maale peitu on tulnud ning kohalikke neljakümnest kraadist kangemaid vedelikke pruukinud rohkem, kui see vajalik või kasulik oleks. Annan jutustuse edasi nii, nagu ma sellest aru olen saanud, mis kindlasti võib kohati üsna naljakas olla, sest meie teadmised universumist on veel määratult viletsamad, kui kasvõi Nozila omad. Rangelt võttes on nad olematud, kuid ta on vihjanud, et see peaks lähiajal muutuma. Kätt südamele pannes – ma ei tea, miks ja kuidas, nagu ma ei tea, mis on „lähiaeg”. Ma ei tea väga paljusid asju – alates kasvõi sellest, mislaadi substants on see nõndanimetatud „Vega kindluse võti”, mis laseb temal (ja mingil hulgal temataolistel) siin käia ja kõik teised eemal hoiab. Tean vaid umbmääraselt, et inimese kohta on ta haruldaselt vana, nii vana, et ta üldiselt varjab oma iga, ja maavaldus, kus ta elab, on olnud tema või temasarnaste käsutuses üle neljasaja aasta. Omaette pikk lugu on ka see, kuidas ta palkas mu oma kohalikuks residendiks, mis, peab ütleva, on tulus ja üldse mitte pingutust nõudev amet.

Lihtsuse ja arusaadavuse huvides olen kõik ühikud teisendanud maisteks, niisamuti kui kõik nimed on foneetilised – neid tuleb hääldada nii, nagu nad kirjas on; ka Chaterate’ist on Zätereit saanud. Kirjeldatud maailmal ei ole midagi ühist Maa kultuuridega, ent ometigi tegemist on inimsooga ja kauged assotsiatsioonid on vältimatud, illustreerides omal viisil fakti, et vaikne suhtlemine ja reisimine on toimunud kogu ajaloo vältel – „tekela” (tequila) ja „siesta” on ka sisult sarnased, „peiato” (peyote) assotsiatsioon on kaugem. Kus jutustuses nimetatud tähed ja planeedid täpselt asuvad? Kui ma rääkisin talle oma ideest neid ta heietusi kirjanduslikus vormis avaldama hakata, mõtles ta hetke ja hakkas siis naerma – et lasku ma käia; ja mul tuli selgelt meelde, kuidas ta oli kunagi maininud, et võtab alati Maalt kaasa meie ajalehti – et selliseid inimliku väikluse, valedes ja lolluste kogusid naljalt mujalt ei leia. Seejärel aga rääkis ta mulle Hoidjatest (kes need veel on, sellest edaspidi) ja kuna me ei soovi viimastega pahandusi, pean nende reeglitest ja kokkulepetest kinni ning hoian osa täpset kontrollitavat informatsiooni enda teada.

Millal need sündmused toimusid? Kindlasti mitte väga ammu – usun, et kümme-viisteist aastat tagasi. Arvan nii ka selle järgi, et umbes kaheksa aastat tagasi kohtasin üht järgneva loo peategelast, Öäkki. Tollase lühikese külaskäigu ajal oli Chaterate’il oli kaasas vibalik noorepoolne mees, kes erinevalt temast endast ja teistest Interpoli kõikenäinud külma kõhuga agentidest – kasvõi Uangist – vahtis imestades ringi ja hüppas meetri kõrgusele, kui sipelgas tal üle jala kõndis. Mees ei osanud ühtki Maa keelt, nii et temaga vahetatud paari lause puhul sain praktiseerida *oma* interstellaarset standardkeelt.

Ma polnudki tegelikult sir Chaterate’i kõik need vahepealsed aastad näinud, aga iseenesest polnud selles midagi ebatavalist. Igatahes ta helistas, sõitsin kiiresti kohale ja sõime koos õhtust. Parasjagu oli september, ent ilmad tavatult soojad. Me istusime lahtisel rõdul, nautisime vaadet päikeseloojangus virvendavale orule ja lasime hea maitsta roogadel, mille kohapealsed mõisateenijad valmistanud olid. Viimastel muide ei olnud ei „mõisniku”, minu ja teiste külaliste

suhetest aimu, ja üks mu ülesannetest oligi hoolitseda, et vähemasti esimesel pilgul kõik toimuv maine paistaks. Chaterate käitus ütlemata hajameelselt, ent olin sellega harjunud, teadsin, et tegelikult suhtleb ta samal ajal oma sädelaeva juhtarvuti, Anuga. Kui korruga ta nägu tuksatas ja ta klaasi eemale kivi vastu puruks viskas, ütles see mulle vaid, et ta oli teada saanud midagi väga ebameeldivat. Ta raputas pead, libistas käed üle näo ja naeratas ligirutanud teenrile vabandavalt suunurkadega, kui viimane kiiresti ta ette uue klaasi aetas. Sellest, kuidas ta sööma kummardus ja ümbrusele nagu uue pilgu heitis, sain aru, et ta oli sidest loobunud.

„Halvad uudised?” küsisin.

Ta noogutas. „Üks mu sõber on tapetud. Või noh... hea tuttav. Mõni aeg tagasi aitasin ma nende planeeti sidemete loomisel Föderatsiooniga.”

„Mis seal õieti juhtus? Miks ta tapeti?”

Ta kehitas õlgu. „Kurat sellest aru saab. Mul on küll parasjagu hulgaliselt muid muresid, muidu läheks ja vaataks... aga tegelikult – see mees, Öäk, keda sa viimati minuga koos siin nägid, oli ka seal; Nozila on planeedi nimi. Ta on tubli, küll ta pahad maksma paneb.”

Erilist torkimist ei olnud vaja. Ta tühjendas veiniklaasi, teatas, et selle loo rääkimise kõrvale tuleb tequilat juua, sättis ennast poollamaskile ja alustas, ignoreerides mu diktofoni, millest ta – olen selles täiesti veendunud – suurepäraselt teadlik oli...

Mis ka ei juhtuks, ta on jälle siin...

„Kujuta ette planeeti, mis on Maast pisut väiksem, ent mitte oluliselt, nii 0,8 massi poolest. Tiirleb see vana, kustuva tähe ümber – mis tähendab, et viimane kiirgab elamiseks piisavalt veel ainult umbes galaktilise aasta – ja selle pöörlemine on miljardite aastate jooksul aeglustunud sellisel määral, et seal elavad inimesed on ööpäeva kaheks jaganud, kuna see on niipalju pikem meie bioloogilisest optimumist.

Neil on oma sõnad „koidupäeva” ja „loojangupäeva” jaoks, aga ei inimkeeled ega standardkeel ei tee vahet. Keskpäevast puhkeajaga sobib standardkeeles nimetada „heleööks”, ent Nozila sõna selle kohta on „siesta”, mis Maalgi suurepäraselt arusaadav on; ja „pimeöö” võib siis lihtsalt „öö” olla.

Kasutatakse „siesta”-mõistet paljudel planeetidel? Kolm viiendikku inimestest räägib standardil baseeruvaid murdeid ja pea kõik on sellest mõjutatud, aga kulub vaevalt viissada aastat, et isoleeritud keel muutuks pea tundmatuseni. Üksikud sõnad aga rändavad keelest keelde ja kes seal enam aru saab... Vaata...” – *ta tekitas õhku kujutised* – „„siesta” ja selle tulendid on oma kuuesajast keeles kahesajal planeedil. Nagu sa näed, kuulub neli viiendikku neist föderatsiooni ja suurem enamik on siinsamas, kahe tuhande valgusaasta raadiuses. Enamik planeete on monokeelsed, kuid ka siin ei ole Maa üks – nagu sa näed, räägitakse Kearul rohkem kui viitsadat keelt, „siesta” on tuntud umbes kaheksakümnes.

Niisiis planeet, millel ei ole loomulikke biosfääri, ent kunagi miljonite aastate eest on keegi sinna ehitanud suured generaatorid ning muutnud keskkonna inimesele talutavaks. (Ilmselt oled lugenud, et selliselt kohendatud planeet on üldse poolteist-kaks suurusjärku rohkem, kui loomuliku eluga planeete.) Atmosfäär on hõre ja kui generaatorid seiskuksid, hajuks see planeedi väiksuse tõttu väga ligikaudu saja tuhande aasta jooksul jälle algse elamiskõlbmatu kümnendiku atmosfäärini. Tänu sellele ja aeglasele pöörlemisele on ööpäevased temperatuurikõikumised väga suured – nelikümmend kuni kuuskümmend kraadi; aastaegade vahetumisest tulenev 10-15 kraadi ei paista selle taustal eriti välja.

Elamise Nozilal võib väga jämedalt jagada kolmeks – kord kuuekümnenda, kord kolmekümnenda laiuskraadini ekvaatorist alates on tekkinud-tekitatud riba, kus suudavad kasvada taimed, mis meenutavad maiseid kaktusi (peavad nad ju säilitama vett, kannatama põrgukuuma ja külmumist), suured alad pooluste ümbruses on aga kiviõrb, kus madalamates kohtades võib vaid samblikke leida; ja mõned mered ekvaatori läheduses on nii suured, et ei külmu öösel ja mõni protsent nende läheduses meenutab juba midagi sellist, mida nii sina kui mina – inimesed üldse – mõnusaks looduseks nimetaksime.

Kuidas valida hetke, millest seda lugu alustada? Kuidas kirjeldada seda helge heaolu taga varitsevat kirbet hävingumaiku, mis tekib lähemal tutvumisel selle maailmaga... Ei, asi ei ole planeedis, sest ka kõige halvemal juhul ei muutu elukeskkonnas midagi sadade generatsioonide jooksul. Nii, nagu Nozila asustamine on kadunud legendidesse, elavad seal ilmselt ka tulevastel aastatuhandetel, arvata isegi miljonitel rahvad, kes tõusevad ja kaovad (sest ka sel ebatõenäolisel juhul, kui üks rahvas sureb, leidub ikka keegi teine, kes remondib generaatorid). Teadaolevastki ajaloost – mis niikuinii on küsitavusi täis – saaks lootusetult pika ja seetõttu igava loo, mina aga tulin mängu hoopis hiljem, momendil, millest alustades peaksin ometigi palju eelnevat seletama, sest muidu on jutustus arusaamatu...

Nagu igas päriselust pärit loos, on siingi toimuvaga seotud väga paljud inimesed, ent kuna kõik kirjandusteoreetikud on ühel meelel, et igal korralikul lool peab olema peategelane, tahaksin ma selle loo peategelaseks teha Öäki. Mina olen juba niigi liiga paljude lugude peategelane, tema aga osales pea kõiges olulises, pean teda oma sõbraks ja pealegi oled sa teda vähemasti näinud... ja kui jätta kõrvale filosoofilised spekulatsioonid, et on ta ju sisuliselt sünnist saati supi sees, algab lugu ühest unisest pimeõhtust, kui tema maailma uinutavpehme pind rebenes, reaalsuse röökivad koletised kõledas ärkamises talle näkku karjusid ja miski, mitte miski ei saanud enam endine olla..."

1

Öäk seisis pisut hapu näoga tervet seina katva klaasi ees, rüüpas sulatulena söögitoru hammustavat lillakasvalget ja kergelt hägust vedelikku, lasi silmadel puhata lõpmatusse kaarduvatel luidetel ja mõtiskles, mis endaga peale hakata. Hämardus, ja ebatavaline hallus laotas end üle maastiku. Võib-olla oligi päike juba loojunud, ent oli üks neist haruldasevõitu õhtutest, mil taevas oli pilves ja õhus keerles lund; see sulas muidugi silmapilk päikesest veel tulistel kividel. Mitte miski, mis mõtetest läbi vilksatas, ei äratanud piisavalt huvi, et asendit muuta, rääkimata tahtmisest välja minna. Klaas mehe käes pärlemdas kondensveest ja varbale langenud tilk pani ta rahulolematult alla vaatama. Veel kaks klaasitait ja ei olegi mõtet välja minna, tuli järelalus olukorra kohta iseenesest. Ja kui minnagi, siis kuhu? „Põlenud Pleki” klubisse? Kus poole tunni pärast on olemine täpselt sama, kui kodus peale mainitud kahte klaasi... Olgu, sealt võib mõne tibi leida. Aga samavõrra võib mõni ta regulaarsetest daamidest peale sattuda ja siis tuleb... mitte just pahandus, sest ta pole kunagi midagi lubanud, aga seletamist igal juhul... „Pimedate õhtute needus”, nagu ütles populaarne laul. Võtta ja tuua mõni neist tüdrukutest siia elama? See aasta aastalt kasvanud mõte ei olnud veel piisavalt küps, et tegutsemahakkamiseks vajalikku vastukaja leida. Kiirused, võimsate masinate juhtimine, enda proovilepanek meeletutes võistlustes olid teda sundinud oma keha ja vaimu mitte ainult vormis hoidma vaid ka arendama. Õpinguaastad olid jäänud juba kaugele, ent õieti miski ei sundinud veel loobuma pikast helgelt miilavast noorusest, täis põnevust, ilu, valitud naudinguid ja uimastavat luksust. Mõtted, et mis saab edasi temast endast ja kas midagi ei ole väga valesti kogu selle pealtnäha täiusliku maailmaga, kippusid tulema just sellistel õhtutel, aga nagu ta ka sõpradega vestlustest teadis, enamasti sinna nad ka jäid...

Üks auto ilmus sissesõiduteele, rebis end tolmupilve üle keerutades teepinnast lahti, ületas poolemeetrise barjääri, mis maja juurde kuuluvat paarikümnehektarilist krunti piiritles ja peatus ukseesisel platsil, vajudes ratastel madalamale, kui gravistabilisaatorid välja lülitasid. Öäk jälgis sõidukit huviga, ta ei tundnud seda ja igal juhul töötas see vaheldust. Ta kulmud kerkisid, nähes autost väljunud meest. Too vaatas ringi, märkas Öäkki teisel korrusel klaasi taga, nad viipasid ja Öäk osutas ukse suunas, hakates ka ise sinnasuunas liikuma.

Kui ta trepist alla jõudis, oli teine juba sees.

„Tere Stevvi, mis tuuled sind siia toovad? Tule edasi,” kuulutas peremees lahkelt.

Tulija noogutas tummalt tervituseks, astus välja saabastest, viskas mantli esikusse pingile ja lentsis tupp. Ta oli Öäkist pisut lühem ja kahvatum, hallide silmadega, mille valged väsimusest punetasid. Öäk uuris teda pea viltu ja korralikus valguses oli sekundiga selge, et midagi on juhtunud. Hetk mõtlemiseks, et mida ta ise sellistel hetkedel kõige enam vajaks? Ta koukis jäätunud baarikapist pudeli, valas suure klaasi täis samasugust vedelikku, kui tal endal käes rippuvas klaasis oli ja surus selle tulijale pihku. Sisu kadus ühe lonksuga.

„Segamata tekela?” ahmis Stevvi õhku. Öäk noogutas, valas klaasi uuesti täis ja osutas diivanile. Teist klaasi jõi mees aeglasemalt ja poetas siis lõpuks vaikselt:

„Mu isa on surnud.”

„Tunnen kaasa,” pomises Öäk. Nad istusid mõne minuti vaikides, siis hakkas Stevvi rääkima:

„Ta oli ka sinu ristiisa. Palju sa tast mäletad? Me ei suhelnud ju väga pikka aega. Oled sa teda üldse näinud pärast seda, kui ta kodust ära kolis?”

„Ei...” vastas Öäk ja tegi ebamäärase viipe. „Nimi oli tal Rald, aga see on ka pea ainus asi, mida mäletan. Ta oli isa sõber ja meie vana perekonnatuttav. Minu jaoks oli ta lihtsalt sinu isa... Loomulikult olen kuulnud üht kui teist...”

Stevvi noogutas üles vaatamata.

„Ka mina olen isaga kohtunud vaid mõnel harval korral mitme aasta tagant. Kõik need viimased aastakümned on ta omaette elanud. Põhjus – tema... naine. Ma ei ole teda kunagi nii tahtnud nimetada, aga surm silub viha ja seda ta sisuliselt ju pärast ema surma oli.”

Öäk liigutas end ja Stevvi vaatas ta poole:

„Mu ema sa vaevalt üldse mäletad?”

Öäk kõhkles, ent siis sai loomupärane ausus tast võitu: „Millal mu ristiema suri? Tühi koht. Kuigi ma ei saanud väga väike olla, sest sa oled must viis aastat noorem.”

„Ma olin alla aasta, järelikult olid kuuene. Isa uus elukaaslane oligi see põhjus, miks ta eemale hoidma hakkas. Kolis kodust ära ja läks kuhugi Veluzasse.” Mees mühatas: „Võimalikult teisele poole kera. Mina jäin meie tarusse vanavanemate ja onu-tädi hoole alla, ja hea on. Olen aru saanud, et kõik ta vanad sõbrad, sinu vanemad sealhulgas, ei kiitnud heaks seda, et ta mu hooletusse jättis; igatahes ma olin väga väike... millalgi nendel aastatel ta lõplikult ära kadus... või olid sel muud põhjused.” Ta tühjendas klaasi, Öäk tõusis ja täitis selle uuesti.

„Tead, ta rääkis mulle midagi väga kummalist,” alustas mees uuesti. „Ta saatis teate, et soovib mind näha ja nii ma kohale lendasingi. Kogu elu oli ta nii käitunud, kuulus selle poolest – ronis kaevanduses jälle õnnetusetsooni, ikka sinna, kuhu eriti vaja poleks olnud. Mingit abi tast ehk inimeste päästmisel oli, niisama jalus ta ei olnud, ent kui tuli teine varing, jäi ka tema alla. No ja peale pilku monitorile ja tema hingamist kuulates oli mul sõnadetagi selge, et kauaks teda pole. Ta teadis seda isegi. Palus kõigil ära minna ja hakkas rääkima.” Stevvi pidas hetkelise pausi sõnu otsides.

„No alguses tuli: „Tead, poeg, mul on kahju, et see kõik on nii läinud,” ja kogu muu möla... Aga siis jõudis ta asjani. „Ma tean, et sa pole kunagi Tinat sallinud, ja õigusega, sest mis seal salata – tema oli ja on see põhjus, miks ma sinuga võõraks olen jäänud ja tegelikult pea kõigist vanadest sõpradest lahti sain.”

Kujutad ette – ma istun ta voodi serval ja ta on suremas – mis ma pidin ütleva? Nii see oli; neelasin alla, et *lasid siis sündida*... No ja varsti jõudis ta asjadeni, mida ta kunagi polnud rääkinud:

„Suudad sa kujutleda, et peale Hälii surma olin ma kohutavalt üksik. Ma armastasin su ema, armastasin väga. Jah, muidugi oli temalgi puudusi, ent ma olin temaga harjunud, pealegi oli ta su ema. Võib-olla oleksin pidanud kriipsu alla tõmbama ja sinule pühenduma, aga mehed vist nii ei käitu. Lõpuks polnud ma ju kuigi vana, elu tundus veel ees olevat, Hälii oli läinud ja minusse kohutava tühjuse jätnud. Olid sina, aga... ega ma mingite plaanideni ei jõudnudki...” Vabandused, mida teised – onu-tädi, sinu vanemad – mulle rääkinud olid, aga mitte tema! Ega ma muidugi kahelnud, et tema vaatenurgast võib see nii paista... Ma ei hakanud teda katkestama, lasin tal rääkida. Ma ju ei mäletanud, kuidas nad läbi said, ma ei mäletagi oma ema.

No ja üks tal oli raske rääkida, kogus natuke jõudu ja jätkas:

„Ma kohtasin Tinat surnuaial, Hälii haual. Alguses käisin ma seal pea iga päev. Istusin, mõtlesin. Mäletan, et saatsin teda alguses automaatselt silmadega, teda õieti nägemata, ta tuli haudade vahelt, samuti hajameelse pilguga ringi vaadates, siis märkas korraga mind, vaatas pikalt, peatus, pani käe suule ja uuris mind kohkunud silmil, siis möödus kiiresti. Ka mina olin kui välgust tabatud, sest ta meenutas mulle kohutavalt Häliid. Või ei meenutanud...”

Ta rääkis sellest muidugi pikemalt, aeg-ajalt mõtteid kogudes, mingeid seoseid defineerida üritades, kuigi ma ei saanud sel hetkel aru, mis tähtsust sel oli. Mul oli natuke paha seda kuulata, aga kuula sina ka, varsti tulevad veidrad ivad:

„Ta oli – anna mulle andeks, poeg – ilusam kui Hälii, noorem, kenam, igat pidi rohkem minu maitse. Kui Hälii oli hea ja tore, siis tema oli ideaalne. Sarnane ja mitte sarnane. No teisel päeval hakkasime rääkima, ta ütles, et olin talle mingil hetkel kohutavalt ta kasuisa meenutanud, kelle haual ta käiski. Et ta ei käi nii tihti, aga sel korral oli tulnud, sest oli tundnud, et lihtsalt peab mind uuesti nägema. Nädala pärast olin esimest korda tema juures ööd. Ta käitus kogu aeg, nagu tunneksime ammu, ootamatult ihaldasin teda, häbenesin seda natuke, kartes, et kasutan teda kuidagi ära, ent ta väitis, et oli kohe nagu välgulöögist tundnud, et oleme teineteisele loodud ja andus rahulikult, kõhklemata, kirega. Ma olin tegelikult kaotusest veel üsna katki, teinekordki ei käitunud temaga hästi, ent ta kannatas vaikides, oli alati olemas.””

Õäk täitis nende mõlema klaasid. Stevvi hoidis pilgu maas, paistis et tal ei ole kerge, aga millegipärast ta lihtsalt peab rääkima, ja Õäk pidas paremaks diskreetselt aknatagust tühjust pörnitseda. Poole minuti pärast Stevvi jätkas:

„„Tina oli mulle kõike seda, mida ka su ema puhul ma polnud saanud – ta oli mõistev, hoolitsev, alati seksiks valmis”,” kiskus ta mälust isa sõnu. „„Ei mäleta, et oleksin temaga tülitsenud. Ta aitas mind palju, toetas, oli alati minu kõrval. Ainult et sind ta kahjuks... ei talunud. Me tahtsime oma lapsi, aga ta tegi mulle selgeks, et ma suudan elus palju rohkem saavutada, kui töötan mõnda aega poliitikas, täie jõuga. Ta oli ju nii noor, meil oli aega küll. No ma toppisin end sellesse kaevanduskontrolli.””

Stevvi sattus hetkeks segadusse, mitte soovides ebavajalikul peatuda: „Palju sa nendest suhetest ja poliitikast üldse tead? On ju need ametiühingu ja tootjate vahelised komisjonid, jah tõesti, hea sile tee Parlamenti, ainult et tuleb üldjuhul paarkümmend aastat käia.”

„Mäletan lapsepõlvest, kuidas sa mulle... tegelikult uhkusega näitasid uudiseid oma isast,” poetas Õäk vaikselt. „Temast oli alailma juttu ja niipalju kui ma lapsena taibata suutsin, üldiselt heas toonis

– niipalju kui ma mäletan, teda tunnustati, iga järgmine ametikoht oli kõrgem.”

Mees noogutas ja leidis taas jutujärje: „Kuna mu vanaonu oli parlamendis, peeti vist juba kaua enne üldiselt loomulikuks, et ühel päeval ka Rald seal istub. Ei mäleta enam tagantjärele täpselt, millal hakkasin aru saama, et ta saavutas paljus nime selle arvelt, et riskis teinekord hullult. Millalgi muretsesin ta pärast, siis sain aru, et see on asjatu... Tegelikult kui mulle helistati, ma isegi mõtlesin, et *nii pidi lõpuks minema...*”

Ta võttis klaasist lonksu, siis teise.

„Mäletad plahvatust Siöbe Üntres?”

Öäk noogutas. „Sellest oli uudistes palju juttu. Ja kuna su isa oli seal, ma lugesin ja mäletan.”

Stevvi noogutas taas: „Ka mina mäletan neid... samal põhjusel. Aga ta jutu juurde tagasi – ta olin sinna Tina kaasa võtnud. Sa pole vist kunagi käinud kaevandustes? Enamik ei ole, minagi vaid, kuna... No kontoriruumid on tavaliselt kusagil peašahti põhjas, kümne-viieteistkümne kilomeetri sügavusel. Seal hargneb käikude rägastik, kus peamiselt töötavad masinad, aga igal pool on teed ja muud käigud, sest pea kogu aeg tuleb minna ja vaadata ning masinaid juhtida. Tavaliselt seal inimesi ei liigu, aga keskkond peab olema ohutu juhaks, kui sinna minna on vaja, pealegi pole ju all erilisi elutagamis- ja päästemehhanisme. Isa on mulle rääkinud, et selle reegli vastu eksitakse alailma teadlikult ja tõele au andes enamasti ei juhtu midagi. Tollal oli ta olnud üsna kindel, et ka too kaevandus on mürgiseid gaase täis, kuid kuna tüübid ise elavad-töötavad seal kogu aeg, pole see eriti ohtlik... või nagu ta muigamisi ütles, on risk minimaalne – *lõpuks neilegi elu armas*.

Lühidalt läks ta jutt umbes nii: „Panime Tina ja kohalike saatjatega kombinesoonid selga, hapnikumaskid igaks juhaks kaasas, istusime autosse, mis omakorda on hermeetiline, ja läksime. Jäime ühe haruhargnemise juures seisma, sest edasi oli ette sattunud tohutu, vast oma kilomeeter sügav lõhe. Olin autost välja tulnud, rohkem südametunnistuse rahustuseks vehklesin oma kantava laboriga ringi, hulkusin kõrvalkäikudes. Tina tolknes vist niisama auto juures, kohalikud insenerid kasutasid juhust omi mõõtmisi teha ja olid läinud teisele poole kontrollkäikudesse. Käigud olid puhtad, kuivad ja valged, oli jahe ja natuke steriilne tunne. Igatahes olime täiesti ettevalmistamata, kui kõik põrus, kusagil kaugemal loitles tuli ja siis hakkas kive sadama – plahvatus. Tagantjärele tean, et nad püüdsid mürgiste lisandite kontsentratsiooni kiiresti alla saada ja lülitasid ventilatsiooni täisvõimsusele, mis paraku osutus ülekoormuseks. Pole võimalik kindlaks teha, mis seal konkreetselt üles ütles, aga meie teel mõned kilomeetrid peašahti poole löid ventilatsiooniturbiinidest leegid välja” (Ta olla vaadanud seda hiljem üleval automaatkaamerate salvestustest.) „Edasine on teada – käis kärekas, tolmu võttis tuld, lühised, kütus süttis... Käigud varisesid, polnud seal millekski aega, sain ühe kiviga pihta, vankusin kuidagimoodi suure transportööri lindi alla ja lamasin seal poolteadvusetult, kuni mägi minu ümber ägas ja kõmises. Kui kõik taas vait jäi – ja milline vaikus see maa all on! – hakkasin uurima, mis ma ise ette võtta saan. Valgust mul oli, avariilamp kombinesooni küljes oli alles. Õhk oli kirbe, kuid hingatav, pealegi oli mul nii hapnikku kui filter.

Järgmiseks hakkasin uurima, kui ulatuslik oli varing. Transportöörilindid on päris tugevad, selle all sain minna sadu meetreid mõlemale poole, ja arvatavasti oleksin saanud ka kaugemale. Siis vist hakkasin taipama, et tegelikult on juhtunud suur õnnetus. Üritasin siit-sealt, kust konstruktsioonide vahele oli vaba ruumi jäänud, end sõlmgalerii ja auto juurde läbi kaevata ning kuna mul niikuinii muud teha polnud, jõudsin lõpuks sihile. Suur lõhe ei olnud täis vajunud, meie õnnetu masin kõõlus ikka seal serval. Leidsin ka Tina. Ta ei olnud auto juurest lahkunud, polnud jõudnud ka varju minna, ta oli raskete kivide all, surnud, purustatud, ainult verine tomp. Ei suutnud sinna kauaks jääda. Vaata, hea oli, et ma tunnen neid kaevandusi vast sama põhjalikult kui töölised ja inseneridki. Roomasin edasi, kuni suutsin end ühest praost vertikaalsesse abišahti suruda. Nii et olin juba järgmisel, pealmisel tasandil, kui kalju vääratas teisest plahvatuses. Midagi õnneks ei varisenud,

ainult pragudes nirises tolmu. Need vertikaalšahtid ei lähe kunagi pinnani ja seepärast ei hakanud esialgu teist otsimagi, vaid seadsin sammud peashahti poole. Toimus kolmaski plahvatus, aga palju nõrgem. Vankusin edasi ja kirusin – kõik hädatelefonid olid tummad. Nad väitsid pärast, et õnnetuse tõttu, aga mul on tunne, et need polnud kunagi töötanud. Aga ma keerasin neile sellise kohtuasja kokku, et taolised pisiajajad ei omanud tähtsust... Ma ei pääsenud peashahti suunas, otsisin kaugemale viivaid kõrvalkäike ja lõppkokkuvõttes oli juba üle kahe päeva mööda läinud, enne kui mind peaaegu et maapinna lähedalt leiti. Lõpuks oli kaevanduses mitu tuhat inimest ja kui paugud käisid, vaatas igaüks, kuhu sai, ning minusuguseid tilkus seal veel terve nädala.”

See ei läinud tal muidugi nii libedalt. Mõnesse detaili ta sukeldus, mõnda asja pidin üle küsima, ja lõpuks oli ta jõud otsakorral; aga kirjanduslik versioon ta jutust oleks umbes selline.

Ta oli mõned päevad haiglas. Ta väidab, et ei tea siiani, miks ütles, et ei tea Tinast midagi, miski temas keeldus seda uskumast. Kadunuks jäi inimest viiskümmend, peamiselt just selle lõhe ümbruses, sest hilisemas plahvatuses varises lõhe kinni, võttes kaasa lähemad käigud. Inimlõhnadetektoritega kaevati kõik läbi, aga sinna alla ei vaevutud minema, kuna elusalt kedagi leida oli lootusetu.

Ja nüüd läheb jutt müstiliseks – kolme kuu pärast sai ta Tina tagasi. Väidetavalt oli naine sattunud teise linna haiglasse, kus ei osatud temaga midagi peale hakata. Ta polnud eriti raskelt vigastatud, aga pea oli lõhki ja tal oli mälukaotus. Iseenesest pole ses midagi võimatut – haiglad olid sel momendil terves piirkonnas täis, pabereid ei vaevunud keegi täitma ja kui ta edasi saadeti, siis mingil hetkel lihtsalt unustati, et ta kaevandusega seotud oli, ja ta identifitseeriti alles pärast seda, kui talle endale üht-teist meenuma hakkas.

No alul oli Rald liiga rõõmus, et midagi mõelda, siis tulid kahtlused. See ei olnud võimalik. Vaata, ka mina kaalusin võimalust, mis sulgi peas ringleb – et ta lihtsalt eksis, pidades Tinat surnuks, ent ta väidab, et see on võimatu, ta oli tema purustatud keha oma käte vahel hoidnud ja nutnud. Ta olla ise ka pikalt mõelnud, kas ta võis naise kellegi teisega segamini ajada. Ent seal kaevanduses ei saanud kõigepealt olla teist temasarnast naist, laip oli kivide all otse auto kõrvalt, täpselt seal, kus naine seisis enne varingut, ja lisaks mäletavat ta ka tema keha ja riiete detaile. Ja aina hullemaks läheb – paar aastat hiljem tegi isa vaikselt DNA-uuringu, mis ainult kinnitas seda, mille eest tal mõtetes niikuinii pääsu ei olnud – naine ei olnud seesama Tina. DNA oli praktiliselt identne, ent selgelt teise inimese oma.

Jabur lugu, eks ole? Kes ta oli? *Miks* ta oli? Isa ütles selgelt, et ta ei ole ei tahtnud ega julgenud seda kunagi küsida, sest tal on temaga hea olnud.”

Stevvi libistas pihud üle näo ja vaatas sõpra vabandava muigega. „Saad aru, ta oli suremas, ta pidi seda kellelegi rääkima. Ta rääkis veel päris palju, kahtlustest, et naine ei ole „päris”. Et ta on liiga hea ja mõistev, järeleandlik. Et naine oli teda tõuganud poliitikasse, head, mõnusat, kuulsuse ja võimuga seotud elu elama, aga nüüd saab ta aru, et see on tühine, temast olen ainult mina järele jäänud.

Me rääkisime loomulikult pikemalt, aga põhilise ma andsin edasi.”

Ta sirutas uuesti klaasi, mille Öäk varmalt täitis.

„DNA rekonstrueerimine ja kloni kasvatamine ei ole iseenesest ju midagi võimatut,” kehtis ta siis õlgu. „Seda ei tehta küll Nozilal ja ma ei tea, kellel võiks olla välismaailmades sidemeid, et midagi sellist korraldada... Aga... Vaata, ta oli täie teadvuse juures ja mida rohkem me seal rääkisime, seda rohkem ma veendusin, et vähemasti tema seisukohast on kõik, mis ta räägib, sulatõsi.”

Mehed vaikisid, võtsid mõned väikesed lonksud.

„Tead, hullemaks läheb. Isa kaotas teadvuse, tuli arst, poetas, et ehk tund ja korraks ehk tuleb veel teadvusele ja kadus uuesti. Teha polnud midagi, istusin seal. Arst oli heitnud pisut naljaka pilgu

kõrvale, nii minuti pärast, kuna mul tegelikult ju niikuinii muud teha polnud, hakkasin selle üle mõtlema. Olin personali ära saatnud ja kontrollinud, et nad pealt ei kuula. Noh, eetika, nad ei tee seda niikuinii. Aga ekraanil, kuhu arst oli vaadanud, oli tehnilise kommunikatsiooni mäрге, sihtkohaks naaberpalat. Olin paari kiire sammuga seal. Uks ei olnud lukus, ruum oli tühi. Astusin sisse, mulle visati lina pähe ja tõugati edasi, piisavalt tugevasti, et kaotas tasakaalu. Kuulsin eemalduvaid jooksusamme ja kui välja sain, oli kõik tühi ja vaikne. Läksin Raldi palatisse tagasi, siis võtsin ühenduse oma autoga ja vaatasin ümbrust. Helistasin Tinale, aga ta ei vastanud. No ja kahe minuti pärast ta tuli ise piki koridori. Vahetasime tervitusi, ta istus teisele poole ja mingi aja pärast isa suri teadvusele tulemata.

Ära naerma hakka – ma olen veendunud, et see oli Tina, kes kõrvaltoas kuulas.”

Öäk vangutas pead. „Hakkan küll. Kas sa usud seda juttu?” Ta vaatas mõned pikad sekundid sõbrale otsa, märgates suurepäraselt, et teine on turri tõmbunud, ja selle asemel, et öelda välja sõnad, mis ilmselt keelel kipitasid, muutis ta isegi käegalöömise pudeli haaramiseks, et taas nende klaasid ääreni täita.

Stevvi oli süngestunud. „Rald on surnud. Tead... Ma isegi kahtlustasin, et Tina tegi midagi aparaatidega...”

Öäk turtsatas nüüd tõesti. „Sa ju ise ütlesid, et ta oli selgelt suremas...”

Teine mees kõhkles uuesti, siis hakkas ise ka naerma, kuigi see kõlas üsna võltsilt ja õõnsalt. „Olgu siis. Kuigi... Igatahes veel tekelat ja varsti tundub, et enamik kogu sellest loost on haige aju sünnitis.”

„On's seda rohkem? Põhineb see...? Mida sa veel tead? Sa rääkisid sellest Tinale helistamisest, nagu oleksid sa juba siis kindel, et see on tema?”

„Liivapea! Sa ju naerad.”

„Solvusid? Mul on jah raske seda tõsiselt võtta.”

Stevvi kallaski oma viimase klaasi sisse ja tõsiselt otsis siis käega diivanilt tuge. „Ma olen ennast täielikuks säisiks joonud, aga ju oli seda vaja. Solvusin natuke jah, aga ma ei saa sulle seda tegelikult pahaks panna. Sa oled ikka mu parim sõber.”

„No vaevalt su elu nii kurb ja tühi on,” mühatas Öäk.

Nad purskasid naerma.

„Ähh. Ma ei tea, kuidas sina, aga kui ma hakkasin täna mõtlema, kelle juurde ma üldse oleksin võinud tulla, oli kuidagi loomulik, et see oled sina, kuigi ma pole sind teab mis ajast näinud... Vana sõber, ma usaldan sind rohkem kui iseennast...”

„Jäta nüüd...” porises Öäk kerge piinlikustundega.

„Ei tõsiselt. Aitäh, et ära kuulasid...”

„Saan ma sind kuidagi veel aidata?” üritas Öäk maa peale tagasi tulla.

„Ma isegi ei tea...”

„Kuule ma tõsiselt...”

Stevvi puhkes naerma ja vangutas pead, siis sulges hetkeks silmad – ju tal käis maailm ringi.

„Kõigepealt pean ma end välja magama.”

Nad olid jõudnud õue. Stevvi istus masinasse ja seadis selle automaatrežiimile.

„Kuigi, kui Tina mind tõesti jälitas, nagu mulle vahepeal tundus, ei jõua ma iial koju, ja sina oled

järgmine,” viipas ta veel lustakalt sõbrale ja startis tolmutpilve üles keerutades.

Õäk naeratas kurvalt, sõbrale segaste tunnetega järele vaadates. Ka tema oli üsna purjus, ehkki oli iga Stevvi kolme klaasi kohta joonud ühe. Ta pöördus aegamööda ringi, sulges ukse ja kõhkles mõnikümme sekundit, piiedes üha suureneva kahtlusega suunda, kuhu sõiduk oli kadunud. Kuigi ta ei võtnud kuulnud juttu eriti tõsiselt, häiris see teda tõsiselt. Ta jalutas paar korda üle toa, siis aga mühatas kannatamatult ja suundus garaaži poole. Korra juba otsusele jõudnud, tiris ta käigupealt võidusõidukombinesooni selga, andis juba teel automaatikale käsu katuseeluugid avada ja mootor käivitada, laskus harjunud kiirusega istmele ja tõsis oma lennukiga öisesse pimedusse enne, kui rihmad või isegi ukse korralikult sulges.

„Logi, isiklik,” pomises ta üht klahvi all hoides. „Nii magamiseks kui lugemiseks olen liiga purjus ja Stevvi jutt on mu viinud meeleollu, kus välja minna pole enam mõtet. Lülitasin skrämblid peale, et oleksin kogu liiklusele nähtamatu ja otsustasin vaadata, kas... Stevvi ilusti koju saab. No olgu – et tal kedagi sabas pole. Sest ükskõik kui väike oleks tõenäosus, kui ta jutus on tõtt, oleme me hädas. Ühtlasi katsetan suure orbitaalanalüsaatori modifitseeritud programmi. Võidusõitjaid peetaksegi õnneks niigi natuke süüdimatuks, kuigi mu sihukesed pätitembud peaksid üsna lollikindlad olema.”

2

Taevas oli ikka tihedas pilves, aga õõ oli niipalju edenenud, et maapinnal oli juba paar sentimeetrit lund, kõik oli kummaliselt valge ja hele. Lennuk aga jõudis vähem kui minutiga pilvedesse ja Õäk lülitas süsimustaks muutunud aknad infrapunasele, juhtides masinat pigem arvutimäärangute järgi. Mustrid vahetusid, kui ta pardaarvutiga kursi üle nõu pidas. Lend muutus enam-vähem horisontaalseks ja siis sundis ta peadraivi kolmeks sekundiks täisvõimsusele, ise peaaegu teadvust kaotades, kuna sellistel atmosfäärilennukitel ei ole inertsiaatoreid. Lennuki kiirus aga jõudis pea helibarjäärini ja edasi liugles ta mööda parabooli tee suunas, mida Stevvi arvatavasti kojuminekuks kasutas. Tasandik tema all muutus mägedeks, valgustatud teelint otsis mõnes kohas sujuvate loogetega tasasemaid kohti, enamasti aga oli trass mistahes takistustest läbi lõhutud, vaid harva kadus tee tunnelitesse või sirutus sildadele.

Kulus vaevalt paar minutit, kui Õäk rahulolevalt ühmatas, sest tühjal laial lumisel teel liikuv sõiduk oli ilmsel ta sõbra oma. Kuna ühtki elusolendit ega takistust ei olnud ja parasjagu oli tee kaljudest kõrgemal, laskus Õäk paari meetri kõrgusele ja libises üle tee, püüdes möödudes masinasse piiluda. Ta muigas, sest teine ei reageerinud kuidagi, vedeledes liikumatult istmel. Stevvi ei liigutanud ka teisel ülelennul, mis tähendas, et ta uni oli sügav, sest ärkelolijal oleks võimatu olnud mitte märgata nii lähedalt ületuhisevat lennukit ja vahemaa oli tegelikult nii väike, et prigisema oleksid pidanud hakkama ka auto kokkupõrkehoiatussignaalid. Aga ju ta oli seisus, kus polnudki muud teha, kui end automaatika hooleks usaldada. Õäk mõtles korraks helistada, siis aga ei raatsinud teist ilmaasjata äratada ja tõsis kõrgemale. Lennuk liigub ka parima tahtmise juures mitmeid kordi kiiremini kui auto, eriti automaatjuhtimisel auto, ja piloot läks aeglastele ringidele maantee kohal, uurides ühtlasi maaliiklust ees ja taga ning põigates paar korda kõrvale tavalennuliikluse eest, sest nood ja nonde lennukärud ju teda ei näinud. Ta oli kindel, et kui mõni neist üldse midagi märkas, ei taibanud keegi, mis vari see vilksatas.

Ta lõpetas parajasti üht kaugemale viinud ringi ja hakkas end just taas tee kohale sättima, kui üks tagantpoolt suurema kiirusega tulnud veoauto üle radade keeras ja Stevvi masina teelt välja rammis. Õäk vandus, segaduses. Tema all teel oli tasane kurv, too veoauto ja Stevvi sõiduk olid päris pika maa peale ainsad, muidu oli maantee tühi. Õäk viis masina pöördesse, valmistudes maanduma. Ta vajutas taas alla logiklahvi:

„On muidugi võimalik, et see põrunud juht on automaatikat eirates kihutanud ja lumel libisenud –

kreiinid teevad seda alailma ja eriti raskete masinate puhul on gravitaatorite ja muu automaatika sisse-väljaklõpsimine üks kindlaim viise juhitud kaotada. Enamik rahvast ei tohiks käsitsijuhtimist... Ma ajan jama. Kas tõesti polnudki see udujutt... Oiperse!”

Ta lasi kähku klahvi lahti ja haaras kahe käega juhise. Ta oli üritanud samal ajal lennukit pöörata, taha vaadata ja rääkida, ning avastas viimasel hetkel, et võib lennata ninapidi märke. Paar kiiret manöövrit, sest ohtu tegelikult ei olnud, ent kuna ta pidi ka jälgima, et mitte muu transpordi teele sattuda, kulutas ta väärtuslikke sekundeid. Lõpuks nina avariikoha poole saanud, liugles ta tagasi allapoole ja vähendas kiirust, valmistudes maanduma. Ta nägi selgelt, kuidas keegi askeldas Stevvi masina vraki juures, siis korraga jooksis see kogu eemale ja auto süttis. Inimkogu hiivas end veoautosse ja suurem masin sõitis minema. Õäk ei teinud mõned sekundid midagi, sest ta ei uskunud, esialgu lihtsalt ei uskunud, mida nägi. Võidusõitjaelu oli teda aga õpetanud kiiresti kriitilisi otsuseid vastu võtma ja nüüdki hindas ta hetke silma järgi nähtavust ning pidurdas lennukit vaid pisut, nii et too veoautokolakas kadus kurvi taha umbes siis, kui maanduv lennuk juba teetulede valgusesse jõudis. Õäk hüppas välja ja tormas sõbra auto jäänuste poole, ühes käes kustuti, teises lõikur, et vajadusel kiiresti avada masina uks. Ent ta peatus kümnekond sammu enne vrakki, siis tõstis käe kaitseks näo ette, sest leegid kõrvetasid ka läbi kiivriklaasi, ja hakkas taanduma. Tal polnud teha enam midagi, leegid loitsid kõrgele, Stevvi oli põlenud.

Õäk vaatas kahele poole, tee oli ikka tühi. Ta jooksis oma lennukisse tagasi ja startis, märkides silmanurgast rahulolevalt, et õhukeeris hävitas ta maandumisjälje. Ta kihutas madalal tee kohal tolele veoautole järele, lülitas ümber mingeid aparate ja jäi siis üllatusest vilistades näite vaatama. Ta suunas masina kõrgemale, vajutades uuesti alla logiklahvi.

„Too tõbras on blokeerunud skaneerimise. Asja iroonia aga on selles, et ma ei saa kuigi hästi politseile toimunust kuulutada – mul endal tuleks vastikult palju seletamist... Mul on külm, olen vastikult kaine ja usun iga sõna, mis Stevvi mulle rääkis. Tema ja isa viimast kõnelust kuulati pealt, teda jälitati ja tapeti esimesel võimalusel. Mina olen järgmine. Hakkan ka vihaseks saama.” Ta vaikis, mõtles, uuris hajameelselt kaarti. Sõrmed näperdasid logiklahvi, ent ta pomises omaette, seda alla vajutamata: „Eeldame, et ta ei kahtlusta midagi ja ei lahku teelt... Ega tal polegi oma kolakaga kuhugi minna ja loodame, et ta ei jäta autot maha. Aga siis peaks keegi talle vastu tulema... Noh, aga mul pole valikut... Vaatame, palju mu tulekahjude kustutamise treeningust kasu on olnud...”

Ta keeras järsult kõrbesse ja, uurides taas kaarti, maandus kivisel tasandikul. Ta avas lastiruumi ja kasutades robotkäppa, tõstis selle mõne minutiga kruusa täis. Jälle õhus, pidas ta huuli närides uuesti kaardiga nõu, siis suundus tee kohale tagasi ja ühmatas rahulolevalt, kui uuesti toda veoautot nägi. Lennuk lähenes ja parajasti jõudis auto järjekordsesse tasasesse kurvi, mille ühel küljel oli lauge tõus ja teisel sügav järsk kuristik. Õäk pikeeris ja vabastas õigel hetkel oma lasti. Kergemaks muutunud lennukit eemale viies nägi ta tagasi vaadates, et tulemus oli täpselt see, mis oodatud – paar tonni lennuki kiirusel liikuvaid kive oli pühkinud auto kaljueendilt kuristikku. Õäk pööras lennuki ringi ja veendudes, et keegi pole häiret andnud ja teisi läheduses ei ole, lendas otsima masina tõenäolist kukkumiskohta. Rusude leidmine polnud ta tehnikale mingi probleem, ja ta huulil väreles karm ja kibe naeratus, sest nüüd oli tema kord läkitada alla paar signaalsatsiooniraketti. Kui ta kojulendamiseks uuesti kõrgust kogus, väreles lennuki taga kuristikus tulekahju punakas kuma.

Ruudu diagonaal

„Kuidas anda sulle õiget vaatenurka täiesti teise maailma asjadele, maalida su vaimusilma, milline see planeet seal elavate inimeste või näiteks minu jaoks välja nägi? Kuidas anda sulle aimu sellest lõbusast minnalaskmismeeleolust, kus kõik, siiski

praktiliselt kõik olid rõõmsad, õnnelikud ja eluga rahul? Mul on lihtne kirjeldada sulle nende elamist, libisedes lihtsalt üle sulle harjumatu detailidest. Tohutud majad ei vajanud inimese hoolt, tavaline oli umbes tuhat ruutmeetrit inimese kohta ja see kõik sai endaga ise suurepäraselt hakkama; ma lihtsalt ei maini kõikvõimalikke roboteid, mis inimese lähenedes ennast koristasid, iseliikuvaid laudu, mis tahtsid kõike kätte tuua, kassisarnaseid koristusautomaate, mis omaette hoidudes kõik puhta hoidsid, igasuguseid imevidinaid, kogu seda sinu jaoks veel kujuteldamatut luksust, mis inimesega alati kaasas käib ja suuremas osas universumis nii loomulik on, et keegi sellele mingit tähelepanu ei pööra.

Mäletad, ma näitasin sulle kord teadaolevalt inimestega asustatud maailmade kaarti ja sa imestasid, et neid ei suuda keegi kokku lugeda ja meie peamise tugiala keskel on maailmu, millega pole suheldud sajandeid? Võtame mõne kaugema maailma – ei tea nemad seal ei Maast ega Nozilast õieti midagi. Nozila inimesed muidugi teadsid üht-teist, aga vastukäivaid andmeid oli uputamiseni ja kuna keegi polnud mäletamata aegadest süstemaatiliselt teavet hankinud, oli igal kriitiliselt mõtleval inimesel aeg-ajalt tõsiseid kahtlusi olemasoleva reaalsusega haakumise suhtes.

Ma olen sulle vist maininud Üheksat Hõimu, Urthi ja muid selliseid? Nojah, need on tõesti enamasti legendid ja me ei tea isegi nende omavahelist suhet... Minu arvamus? Ei ole tähtis. Vaata, Föderatsiooni... ütleme – täna selle nime all tuntud moodustise esimestest lepingutest on möödunud nelikümmend tuhat aastat ja see on enam-vähem dokumenteeritud periood. Me räägime aga asjadest, mis toimusid vähemalt kümme, kui mitte sada korda kaugemal minevikus. On sadu sõnu, mis Maa keeltes sarnanevad mujal räägitavatele. Tolle Üheksa Hõimu aegadest on pärit ka viis... kuus... seitse – see sõltub kuidas lugeda – põhilist keeltegruppi. Tähendab – neid oli seitse, aga kaks neist olid tegelikult murded, mida käsitleti eraldi pigem poliitilistel põhjustel ja tänapäeval pole neid võimalik eristada. Üks on häabunud väga ammu... Ma ei pea tõenäoliseks otseseid kontakte Maa ja Nozila vahel, aga kaudseid mõjutusi näed sa ise. Neid aga on ka paljudes mittehumanoidsetes kultuurides, nii et seegi ei tõesta otseselt midagi. Lihtsamalt pääsesin sellegagi, et sinu kultuur Maal tunneb näiteks ristivanemate kommet. Seda ei ole paljudel planeetidel, mõnel pool aga võetakse asja hoopis karmimalt kui Maal või Nozilal. Stevvi oli Öäkile rohkemat kui hea sõber. Mõtle näiteks, kui palju on inimesi, kellele sa annaksid, kui see vähegi võimalik on, suurema summa laenuks, küsimata, milleks või millal tagasi saab? Stevvi ja Öäk olid sellised sõbrad. Elu Maal on karm ja ohtlik võrreldes Nozilaga, seal ei vaevunud inimesed mõtlema teinekord klaasi kangema kõrvale räägitavatele veidratele lugudele. Öäkile oli vaja lähedase inimese surma, et esitada endale küsimus, et mis kurat ta ümber õieti toimub, ja nii oli ta järgnevat suhteliselt hästi ette valmistatud.

Pärast Stevvi surma hakkas ta uuesti regulaarselt tulistamist harjutama ja magas kuid, valvesignalisatsioon madalale tundlikkusele reguleeritud ja laskevalmis relv padja all. Temalt ei küsitud midagi. Ise ta loomulikult ühtegi päringut ei teinud, kuigi proovis ettevaatlikult asja uurida. Igatahes on ta siiani elus, ja huvitav on mainida, et Tinat ei ole sellest ööst alates keegi näinud. Isegi sina tuled selle peale, et ta võis seal veoautos olla, kuid kindlalt ei tea seda keegi. Nii või teisiti, aga need asjaolud viisid Öäki uuesti kokku oma vana koolikaaslasega, kes samuti selles jutus üks keskne tegelane on. Võtamegi järgmiseks tolle tüübi ja tema lähedaste pisut normaalsusest nihestatud läbielamised. On sügavalt ironiline, et neksus, kust Nozila saatuse muutumine hargnema hakkas, lausa räigelt seebiooperlik on...”

1

Tormituul räsib viletsaid karuseid põõsaid, ulus ümber kaktuste ogaliste okste ja pani kiikuma rippuvad taimeid potid verandal. Mees vaatas kraed koomale kiskudes ringi ja valis maja seinal ukse kõrval rippuvalt klaviatuurilt kombinatsiooni. Kostis kviteeringu piiksatus ja klaasid hakkasid verandale ette roomama.

„Ilmaproгноos?” küsis mees üht klahvi all hoides.

„Temperatuur langeb loojanguks nullini ja keskööks miinus kaheksateistkümmeni,” vastas hästimodulleeritud, kuid selgelt tehisklik naisehää. „Tuul puhub loodest ja põhjast ja ulatub puhanguiti neljakümne meetrini sekundis. Sademeid ette näha ei ole. Koidikuks tuul vaibub ja temperatuur hakkab tõusma, saavutades kella üheksaks + 5 kuni 8, keskpäevaks + 33...” Mees lasi klahvi lahti ja hääl vaikus nagu lõigatult.

„Mujal arvatakse, et selline paik ei kõlbagi elamiseks...” pomises ta ringi vaadates. Maja asus pisut kõrgemal kohal suure oru põhjas. Näha oli kilomeetrite kaupa tumedaid kaktusi, mille keskelt siin-seal kerkisid majade valged või kollased kiviseinad, ilmestatud rõdude ja kujudega. Oranžikas päike hakkas loojuma, Kuu Kahe suur valge sirp turritas kõrgel ahetavas ehataevas ja Kuu Nelja pisike valguslitter oli muutunud nähtavaks tumesiniseks tõmbunud vastaspoolel. Ainus pilv oli stratosfäärilennuki taga laiaili valguv kriidijoon, Musta Mäe varjus süttisid teedel ja majadel esimesed tuled.

Mees oli kraenurga lahti lasknud ja päästis valla ka jope hõlmad – nüüd, kus veranda oli tuultele suletud, võis seal olla. Ta tõmbas korra pihudega üle kitsa näo ja õõtsutas end varvastelt kandadele, toetades nägu krimpsutatades rusikaga selga oma vibalikul, kuid muidu vormis kehal.

Üks auto tuli sujuva hüppega üle värava, pööras laskudes ja rattaid välja lastes majaesisele teele ja peatus risu üles keerutades. Mees kortsutas kulmu. Ta oli auto kohe ära tundnud, kuid ta ei oodanud tulijat. Hetke kõhelnud, astus ta ukse juurde ja jäi lävele ootama.

Naine väljus autost ja, vaevumata seda korralikult sulgema, tormas maja suunas. Ta oli selle ilma kohta ka liiga kergelt riides, ainult õhuke kostüümpintsak õlgadel, ent tema olekus oli nii selget paanikat, et vastupidiselt oma esialgsele kavatsusele astus mees talle kaks sammu vastu ja püüdis ta käte vahele, juhtis majja ja sulges ukse.

„Oh kui hea, et ma su kätte sain,” pahvatas naine. „Kas Tiziana on siin?”

„Ei. Õnneks mitte.” Ja tajudes ise, kui etteheitvalt ja argpükslikult see kõlab, lisas kergel ükskõiksel toonil: „Tal on mingi trenn... vist. Pärast läheb ta tavaliselt koos tüdrukutega teed jooma, ma ei tea, millal ta tuleb.” Ta surus naise tooli, astus baarikapi juurde ja avas selle. „Midagi on juhtunud, Nikola, seda näen ma su näost. Võta.” Ta oli ühe klaasi rohekat jooki täis lasknud ja surus selle nüüd naisele pihku. Klaas värisevas käes kõlises hammastega kokku puutudes ja tõmbus külmast uduseks.

„Oh, Aligo...”

Mees ootas, kuni naine kobamisi sõnu otsis.

„Aligo, mäletad seda päeva kolm kuud tagasi, kui me kohtusime Benute juubelil? Me läksime ära randa ja muudkui rääkisime ja rääkisime...”

Mees naeratas. „Ja tegime muudki, mis veel parem oli.”

„Aligo, ma ootan last.” Naine ütles seda sellisel moel, et kui sõnad poleks nüüd kohe üle huulte tulnud, siis nad ei tulekski.

„Sa tahad öelda, et...” mees tõsines.

„Jah.”

„Oled sa kindel? Ma mõtlen, et... te ju Alariga ka...”

Naine raputas pead. „Ma olen viimasel ajal hooletuks läinud. Alguses jälgisin, aga siis unustasin ühe korra, siis teise ja lõpuks märkasin, et pole vahet. Alari ei saa lapsi.”

„Oled sa tema käest küsinud? See pole küll minu asi, aga... ja lõpuks näitaks geeniuring seda ju kindlalt. Tol korral rannas – vabandust, selle peale ma küll ei mõelnud...”

„Mina ka mitte. Tegelikult oli mul ükskõik. Saad aru, Alari on alati väitnud, et temaga on kõik korras, pole ainult õige aeg. Kui ma hooletuks läksin, siis arvasin, et viga on minus. Meie aparaadid ei ole enam eriti head, ikka võib ju mingi peidetud viga olla, kuigi arstid seda ei leia. Aga nüüd...”

„Sa ütlesid Alarile?”

Naine noogutas tummalt ja hakkas uuesti värisema. „Ta... Ta käitus kummaliselt. Ma ei ole teda kunagi varem sellisena näinud. Ta alul ei uskunud, siis vihastas, siis... oli kuidagi hirmul. Ma... küsisin talt otse, et miks ma siis temaga rasedaks ei ole jäänud, ja siis ta... ta...”

„Ta lõi sind,” konstateeris mees süngelt ja vihaga, uurides teise nägu, saades nüüd juba enne märgatud punastele laikudele uue tähenduse.

„Jah... Ei... Tegelikult ta lihtsalt raputas mind, mina lõin teda esimesena, ja siis ta paiskas mu eemale.”

„Ja siis sa tulid siia?”

Naine noogutas. Mees võttis laualt telefoni ja keerutas seda käes, pani siis ettevaatlikult tagasi.

„Sa ei tahtnud politseile teatada?”

„Ei.”

„Sa tead muidugi paremini. Minu arvates võiks seda siiski teha. Ka mina võin sinu eest sellega tegelda, kui sa ei taha oma isaga rääkida.”

„Aga siis sa pead rääkima *oma* isaga ja ma olen veendunud, et varsti on kogu jutt niikuinii ringiga tagasi. Kõik saavad teada. Tahad sa seda?”

Mees vaikis mõeldes ja kõheldes. Naine tõusis, astus ta juurde ja põimis käed ümber mehe kaela.

„Aligo, miks meil nii läks? Ei, ära vasta, meil oli paremaid ja halvemaid aegu. Ja siis tuli Tiziana ja mina leidsin Alari. Tiziana on sulle kindlasti olnud palju parem naine kui mina. Ja ilusam. Ma hakkam vanaks jääma. Ei, ära katkesta mind, ma tean, mida ma räägin. Ma ei nori komplimenti. Sina hakkad ka. Me oleme ligi nelikümmend. Alari on mullegi olnud hea, aga mõnikord... tegelikult päris tihti olen mõelnud sulle. Jah, ta on hea, kannatlik ja voodis suurepärane, aga mõnikord on mul tunne, et ta ei ole... *päris*.”

Mees turtsatas. Ta ei olnud naist eemale lükanud, oli kõhelnud, kuid lõpuks tal piha ümbert võtnud. Naise viimaste sõnade peale ta võpatas, nii et teine tajus seda.

„Mis on?”

„Kas tead, ma olen sama asja... mõelnud – Tiziana kohta. Et ta on hea ja ilus ja suurepärane, aga midagi temas on valesti.”

„Miks teil lapsi pole?”

Mees kehtas õnnetult õlgu. „Ta tahab veel natuke noor olla ja elu nautida, ja ega mulgi ei ole erilist kiiret olnud... Aga... tead, asi ei ole üldse selles...” Ta kõhkles, otsides sõnu, ja siis neid segati.

„Tere,” kostus ükselt, mõlemad pöördusid, võpatusega teineteisest lahti lastes.

„Tere, Tiziana,” mees oli segaduses. „Me Nikolaga vestlesime siin...”

„Seda ma näen jah.” Hääl oli mesimagus ja klaasine. „Et vestlete.”

Tiziana astus Nikolale lähemale, jäi tema vastu seisma ja vaatas mehe poole. Ta oli Nikolast pisut pikem ja saledam, niimoodi teise kõrval seistes oli eriti selgelt näha nende vahe. Nikola oli küll ilus, tänu peiatole oleks talle pakutud ehk kaksikümne viis, ent ometi näitasid väikesed detailid, et aeg ei olnud talle halastanud – ta figuur oli veetlev, kuid midagi jäi täiusest puudu ja silmade ümber olid vaevumärgatavad varjud. Tiziana nägi välja nagu kahekümne, kuigi ka tema pidi olema ligi kolmkümne. Sire keha, peenike piht, täiuslikud rinnad, veetlev tume nahk. Mehe pilk muutus hetkeks mõtlikuks, kui ta neid vaatas, siis ta raputas pead.

„Tõepoolest vestleme, ja mitte... Anna andeks, ma ei kuulnud, et sa tulid.”

„See oli viga jah, nagu ma näen. Ütle, mis mul viga on, et niipea, kui sa üksi jääd, pead sa torkima kedagi, kes sulle kunagi haiget tegi. Sa ju rääkisid. Valetasid mulle?”

„Tiziana, palun...”

„Ma vist lähen.” Nikola heitis mehele külma pilgu ja pöördus ukse poole.

„Oota...”

Noorem naine astus mehe juurde ja suudles teda huultele, vaatas talle iroonilise muigega otsa ja suudles uuesti. Nikola, huuled vabisemas, vaatas neid ükselt. Ootamatult mees vabastas enda.

„Tiziana, palun.” Ta astus kahe kiire sammuga ukseolija juurde. „Läheme minu kabinetti.” Ta üritas võtta naisel küünarnukist, ent see raputas end lahti.

Mees mühatas. „Ära ole lihtsameelne – ainult selleks, et sa solvuks ja rohkem minuga ei kohtuks, ta seda ütles.”

„Ah nii,” Tiziana hääl oli terav. „Nii et kõik oli vale. Isegi see, kuidas ta sind Emmandis üksi jättis, kui oli sind silitanud ja muidu kiusanud ja sul pükstesse tuli...”

„Vait!”

Mõlemad naised vaatasid teda ehmunult ja solvunult. Mees raputas pead, siis vaatas ringi ja hakkas naerma.

See oli kurb ja kuri naer.

„Tiziana, sa ikka oskad!”

Nimetatu puhkes pisaratesse. „Ma ei tahtnud. Mul on oma uhkus. Ma olen sinu suhtes alati aus olnud, ja sina tood siia oma vanu kallimaid, nagu osataks mind. Vali üks kord, või mul ei ole siin majas enam midagi teha.”

Mees vaatas ühe poolt teise poole, hammustas huulde. Nikola nägi ta kõhklust, kibe muie libises üle ta näo, kui ta ohkas:

„Ma nüüd tõepoolest lähen.”

Mees jõudis otsusele. „Tiz, kallis – mine oma tuppa, ma selgitan sulle kohe kõik. Juhtus üks ootamatus, ja Nikolal on vaja minu abi. Nikola – ma saadan su auto juurde.”

Ta lükkas naise välja enne, kui keegi midagi öelda jõudis. Miinuskraadides liivane tormilõõsk pani naise hambad plagisema juba selle kümne-viieteistkümne meetri peal, mis neid autost lahutas. Mees avas ukse ja aitas ta istmele, siis sõnas „oota,” ja ümber auto ringi kiirustades istus ta kõrvale, lastes sisse veel ühe külma õhu pahvaku. Ta võbistas õlgu, sest polnud samuti vaevunud midagi soojemat selga panema. Nüüd toibusid nad mõlemad parkümmend sekundit, sellal kui masin vaikselt sumisedes salongi küttis.

Kui Aligo naise poole pöördus, oli ta hää l karm ja tume: „Nikola, mul on väga piinlik selle pärast, mis sees juhtus. Ma ei süüdistata sind kõige vähematki. Ent kahjuks ei saanud me rääkida. Soovitan sul minna paariks päevaks isa juurde. Kas sa teed seda?”

„Miks? Aligo, kuidas sa võisid...?”

Mees langetas pilgu. „Ma ei ole täiuslik, mul on omad nõrkusehetked. Tol korral olin tõesti hingepõhjani... Palun ärme räägime sellest praegu. Ma vabandan, loomulikult ei oleks ma pidanud sellest Tizile rääkima. Kas sa lähed isa juurde?”

„Miks? Ei. Alari käitub lõpuks ikka mõistlikult.”

„Ma kahtlen selles. Ma helistan tunni aja pärast su isale ja küsin, kas sa jõudsid sinna.”

„Ei! Ma ei taha, et sa end sellesse segad.”

„Ma olen juba sellesse segatud. Sina alustasid. Aga ma olen sulle väga tänulik, et sa seda tegid, et sa seda last tahad.”

„Miks sa arvad, et tahan?”

„Nikola – palun. Muidu poleks ma sellest eales kuulnud. Veelkord, mul on piiritult hea meel...”

Tiziana väljus majast ja, neile pilku heitmata, istus oma autosse ja kihutas vuhinal minema.

Mees ei vaadanud talle järele.

„Nikola, mis sa mõtled, mida Alari teeb?”

„Noh, mis tal ikka teha on? Lõpuks kuulume me ju nende saja pere hulka, kes seda planeeti valitsevad, tema on eikeegi. Ma võin ta muidugi kaotada. Ega ma ei ole suutnud teda isana ette kujutada...”

„Lapsendab, ja läheb nagu Rutellidel.”

„Aligo, sa oled õel!” pahvatas naine silmade välkudes.

„Või nagu Minol, või Drekol või Messinal. Nikola, ma ei tee nalja!”

„Aligo, mida sa mulle öelda tahad?” naise silmad olid hirmunud.

„Tead, siin on...” Mees jäi vait ja raputas siis otsusele jõudnult pead.

„Mitte praegu. Armas tüdruk, ma tean, et see on natuke väljapressimine, aga ma tahan, et sa lähed isa juurde. Luban, et ei võta ilma sinuga rääkimata ette midagi, mis puudutab sind või Alarit. Ma tulen sind homme vaatama. Kas lubad?”

Naine noogutas. „Ma ei saa küll aru...”

Mees võttis ta õlgade ümbert, näod lähenesid kõhklemisi, ja siis ühinesid huuled pikas suudluses.

„Kohtumiseni homme,” pomises mees, hellalt ja endast ära, kui ta autost tõusis.

Ta kiirustas tagasi verandale ja vaatas sealt lahkuvale sõidukile kaua järele. Lõpuks sisenes külmast värisedes majja ja, valmistudes väljuma, otsis alustuseks lausahtlist püstoli.

Megasigadus

„Siinjuures on oluline mainida, et Aligo Valle oli üks Hoidjatest. Igal planeedil endal nimetatakse neid muidugi erinevalt ja Nozilalgi oli tiitel midagi umbes „Parlamendi Väliskontaktide Nõunik”; ja midagi sellist saab see arvatavasti olema ka Maal, kui nimetatud institutsioon ühel päeval legaliseeritakse... aga seda ei juhtu kindlasti enne, kui

te lõpetate „demokraatia”, „inimõiguste”, „võrdsuse”, „vabaduse” ja muude selliste padujaburate eelarvamuste deklameerimise ning mõtlema hakkate.

Muidugi on siin teil Hoidjad! Hoidjate idee on üle võtnud isegi paljud mittehumanoidid ja mingil kujul on nad tavaliselt väga kaua ka haldjaplaneetidel. Mis need veel on? Üks veider asi, millest eriti rääkida ei armastata. Vaata, mõnikord... või lõppkokkuvõttes alailma saavutab mõni planeet väga kõrge arengutaseme ja mingil hetkel toimuvad seal protsessid, millest kõrvalseisjad aru ei saa; ühiseid jooni on neis muide vähe... Igatahes hakatakse hoiduma kontaktidest ja saavutatakse võimeid ja tulemusi, mis jäävad tavalistele inimestele mõistmatuks. No ja lühidalt võtab see mõni tuhat aastat aega ja peale seda on planeet tühi...

Hoidjad ei ole kaugeltki mitte mingid välisministeeriumi ametnikunagad, poliitikud või isegi diplomaadid, kuigi viimast on nad ka. Neil on tegelikult tohutu vastutus oma planeedi ees. Hoidja seisus on tavaliselt eluaegne ja Hoidjate Kogu on planeedi muudest struktuuridest suhteliselt sõltumatu kinnine, poolpäritav klubi. Selline korraldus on ellu kutsutud ja Föderatsiooni poolt soovitud paljudel põhjustel, mis aga lõppkokkuvõttes taanduvad tõdemusele, et välja arvatud väga ulatusliku välissuhtlusega planeedid, mis moodustavad Föderatsiooni tuumiku, on interstellaarsed kontaktid paratamatult küllaltki eriline ja tavakogemusega haakumatu nähtus, millele ei saa mitte mingil juhul rakendada planeedi igapäevaelu poliitilist heitlikkust ja tühiseid hetkehuvisid ning pole leitud paremat viisi, kuidas üle tohutute ruumi- ja ajakuristikke hoida alal elava suhtluse kanalit. Nozila planetaarne kaitse on sealsete Hoidjate juhtimise all ja muide ka Maa hoidjatel on mingisugune kontroll Vega kindlusest üle; mis see on, ei vaevu ma praegu rääkima, aga see võimaldab teie pisut eripärast isolatsiooni, vältimaks hävitavat kultuurikonflikti... Aga see on teine pikk lugu.

Igatahes oli Aligo üks vähestest Nozila elanikest, kes oli külastanud vähemalt tosinat võõrast maailma, kohtunud Föderatsiooni inimestega ja omas vajalikku ettekujutust planeetidevahelisest suhtlemisest ja kontaktidest. Mõtles selle üle, et ta hakkas tegutsema oma rahva tuleviku huvides, kuigi isiklikult ta kindlasti rohkem kaotas kui võitis.”

1

Naine rebis end vastu tahtmist lahti etendusest, peatas *show* ja vaatas kerge uskumatusega sidemonitori. Keegi soovis temaga rääkida. Isiklikul numbril, mida teadsid vähesed. Aga avalikust kõnepunktist. Veider. Ta kõhkles hetke ja võttis kõne vastu, lülitamata sisse kujutist. Ekraanile tekkis naerataav Aligo.

Naine mühatas endamisi ja lülitas ka enda kujutise sisse.

„Tere, Aligo. Kuhu sa oma toru kaotasid?”

„Tere, Erkole. Ma ei tahtnud, et meie ühendusest jääb jälg. Läheks kuhugi sööma? Kui sul midagi selle vastu ei ole, võtan su kümne minuti pärast su maja eest peale.”

Taas mõtles naine hetke. Aligo ei kutsunud teda kohtamisele, kuigi nii see sõnastatud oli. Midagi oli juhtunud. Tema oli kõrge politseiametnik ja mees Valitsusest, ja see ei olnud mitte ainus seos nende vahel – nad mõlemad kuulusid Erikomiteesse.

Millal mind viimati päriselt kohtamisele kutsuti, libises mõte läbi pea, kuid ta heitis selle kui kasutu kõrvale. Töö ootas. Siiski lubas ta endale riideid valides kerge muige ja tulemuseks oli pisut vabam ja väljakutsuvam väljanägemine, kui tal tavaks oli. Ta keerutas end peegli ees, puudutas sääremarju ja libistas käed üle rindade. *Ma võin seda endale lubada*. Ta võis. Ta oli sale ja treenitud ja mehed vahtisid talle järele, kui ta just ükskõik keda ebaisikuliseks muutvas vormis ei olnud. Ent kurikaelu,

kes teinekord tahtsid teda linnukese pähe lihtsalt teelt kõrvale lükata, tabas ebameeldiv üllatus ja nii mõnedki teravapilgulisemad kartsid teda, aimasid, et see ei ole elukutselise riidepuu – mannekeeni habras vorm, vaid sõduri sooniline kõhnus. Ta kinnitas relva jaki alla vööle, kontrollis, kas ta selle vajadusel kiiresti kätte saab ja oligi valmis. Sellal kui ta end veel esiku suurest peeglist üle vaatas, tuli äravisatud mõttejupp korraks tagasi. *Olgu, maksame talle lõivu*, ja ta valis oma kõige kallima ja parema lõhnaõli. *Las ta eesel arutleb, et ega ma ometi tõsiselt mõelnud.*

Aligo peatus ja avas talle naeratades ukse, ootas, kuni ta istub ja sulges selle siis, plöksatades tehtud hooletusega lülitit. Ta hakkas sõitma ja vaatas ilmselt alles siis korralikult kaaslannat, sest enne olid ta silmad automaatse naeratusgrimassi taga ringi vilanud. Nüüd vaatas ta veelkord, siis ühmas:

„Sa näed kena välja.”

„Meeldiv tõdeda, et sinus pole džentelmen täiesti surnud. Tänan, aga pole vaja.”

Mehe suunurk tuksatas korra. „Ma mõtlesin seda tõsiselt. Vabandust.”

„Siis tänan päriselt.” Politseiohvitseri toon oli muutunud pisut lahkemaks. „Kas sa räägid midagi autos või ootame kuni kuhugi jõuame? Kuhu sa mõtlesid?”

„Pakuksin Nelja Kuu Katust. Seal on rahulik istuda.” *Ja kompleksi omanikud hoolitsevad selle eest, et pealtkuulamine oleks võimatu.*

„Olgu.”

„Nikola ootab last.”

„Sinu?”

„Jah.”

„Alari teab?”

„Jah.”

„Tiziana teab?”

„Ta helistas autost Alarile.”

„Vapustavalt diskreetne areng. Kui mitmele inimesele mina tohin rääkida?”

„Nikola ei teadnud, et Alarile oleks parem mitte öelda. Nad tülitsevad, ta tuli minu juurde ja Tiz sattus peale. Ma saatsin ta Sanderi juurde, vana arvatavasti teab, kuidas käituda.”

„Teab. Oma tütre eest ta hoolitseb. Aga see ei aita meid. Ja mind selleks vaja ei ole.”

„Jah, aga minul sai ootamisest villand. Vabanda teatud melodramaatilisust, aga mõnikord peab hädaoht sulle kohe päris varba peale astuma, enne kui aru saad, et punuda on tarvis.”

„Vabandan. Kuigi püsin arvamusel, et mõned jooksevad alles siis, kui vesi püksis.”

Nad vaikisid restorani ette jõudmiseni. Masin peatus soojas esikus ja keegi personalist juhtis ta kaugemale garaaži peale seda, kui nad laiast trepist üles hakkasid sammuma.

Aligo tervitas neile vastu tulnud meest ja heitis siis kaaslannale kiire pilgu.

„Ai-ai-ai,” nurrus see. „Üks naine ootab last, teisega läksid tülli ja nüüd oled kolmandaga restoranis. Vaene mees, kui see kõik välja tuleb.”

„Ah jäta,” mehe pilk reetis ta segadust.

„Kui midagi teha, siis korralikult,” halastas naine ja muutis oma tooni taas asjalikuks. „Kui me tahame vaenlaste teadmata arutada omi asju, tuleb mõelda igale võimalusele, mis teised meie käitumisest arvata võivad. Ei ole mõtet konspireerida, ise nähes saja meetri peale välja et – teate, asi

pole päriselt üldse nii, me oleme hoopis salapärased.”

„Jah,” tunnistas mees vastu tahtmist peale hetkelist mõtlemist. „Ma ei oska seda, sina oled professionaal. Tead, kui ma sind nägin tulemas...” Ta jäi poolelt sõnalt vait.

Naine vaatas vilksamisi ringi, peatas ta siis kerge puudutusega käsivarrele ja demonstreeris oma relva.

„Kes see oli?” muutis ta peaga üle õla tagasi osutades teemat, kui nad edasi sammusid.

„Rolf Ure, kommunikatsiooniministri nõunik.”

„Tema kaaslanna?”

„Ei tunne. Üks *nendest*.”

„Seda ma nägin niigi,” pomises naine vaikselt, sest juba juhatas šveitser nad lauda. Aligo võttis taskust musta karbi ja asetask selle lauale. Neile järgnenud šveitser heitis sellele pilgu, noogutas mõistvalt ja lasi alla ka nende boksi ümbruse katted.

„On see tõesti pealtkuulamiskindel? Kui kellelgi on personalis oma inimene?”

Naine raputas pead. „Nad kontrollivad seda ise. See ju nende leib. Kõik töötajad teavad, et aeg-ajalt neid provotseeritakse. Kahel kolmandikul küllastajatest on muidugi tegelikult ükskõik, rohkem poos, aga maine maksab.”

Mees noogutas. „Me sööme salati ära ja lahkume eraldi – läksime tülli.” Ta muigas vabandavalt. „Mida ma vajan – kompromiteerivat materjali „Kullaoru Võidusõitute” juhtkonna vastu.” Ta tõstis hoiatavalt käe. „Ära palun küsi. Ma rikun seadust. Sa võid arvata ja ma ei kahtle, et sa arvad õigesti. Ent ära küsi.”

Naine mõtles ligi viis minutit; selle ajaga toodi neile salat ja veinid.

„Mul on kõht tühi,” ühmas ta lõpuks sööma asudes. „Sa saad selle. Ma isegi arvan, et ma tean, mida. Kui ruttu sa seda vajad?”

„Täna öösel. Hea oleks mõne tunni jooksul.”

Naine sõi süvenenult. Mees heitis talle uuriva pilgu ja märkas, et teine ei paistnud suuremat hoolivat, mida ta sööb. *Ta on sügavalt mõttes*. Ta ei tulnud selle peale, et ka see võib peen teesklus olla.

„Mõttele enne, kui vastad,” alustas naine hoopis. „Kas sa vajad kaitset? Komandering, kaod kuhugi, eriülesanne?”

Mees heitis käega. „Ei. Ma ei saa seda endale lubada. Lepime aga kokku, et peale materjalide saamist näiteks kahest tunnist järgmise päeva lõpuni – kui ma sulle helistan, siis ükskõik, mida ma räägin, ma olen hädas.”

„Kokku lepitud.” Erkole lükkas taldriku eemale. „Peale seda, kui Raadio 2 mängib „Tõmba kolbast välja nael”, on Marõderos teade su ema nimele. Salasõna on... selle restorani nimi, valsisammul ringi keeratud.” Ta sodis kahvliga skeemi kastmele taldrikul ja kustutas selle kohe salvrätikuga üle pühkides, kui Aligo oli taibates noogutanud.

„Läksime siis.”

Nad sammusid minema ja Aligo vihane pilk paiskas tagasi ligiruttava kelneri.

2

Öäk maandas oma lennuki ja vaatas ringi. Kõrb. Veekogudest kõrgemal ja kaugemal asuv piirkond,

mis tähendas, et siin ei kasvanud peaaegu miski, ainsad taimed olid üksikud madalad rohukõrred ja hallikasrohelistes tuhkkuiivad samblikud. Ja samuti ei olnud siin ühtegi teed ega vilkunud ühtegi tulukest, mis inimeste lähedalolekust märku oleks andnud. Ainult lõputud elutud voored laiusid igas suunas nõrgas tähevalguses, millele peaaegu seniidis seisva Kuu Nelja pronksjas kuma olulist lisa ei andnud. Ometi oli koht õige, positsioneerimissüsteem kinnitas, et ta asub täpselt kokkulepitud koordinaatidel.

Esimesena avastas läheneva sõiduki infrapunaandur. Öäk tegi paar kiiret testi ja veendus, et ka tulija varjas ennast kuidas oskas ja nii oligi hajus soojusjalg ainus, mis ta ligikaudset asukohta reetis. Teine teravatipuline muna laskus tasase ohkega tema kõrvale, kruus krigises jaluste all, siis avanes luuk, Öäk tundis kabiinitulede nõrgas valguses ära mehe, kes ta siia oli kutsunud – Aligo. Ta hüppas maha ja astus need kaks sammu, mis teda teisest sõidukist eraldasid.

„No tere, vana semu,“ pahvatas ta lõbusalt, lai irve heasüdamlikul kirvenäol. „Mis hullu sinuga on juhtunud, et sul mind tarvis läks? Ja veel sellises kohas. Ma juba üritasin meelde tuletada, kas ma keerasin sulle kunagi mingi suurema sita kokku, et nüüd on sinu arvates tulnud aeg mind vaikselt maha lüüa, aga mitte ei meenunud. Igal juhul hea meel sind näha.“

Ka Aligo näole oli teist meest vaadates ja kuulates tekkinud naeratus, ta osutas enda kõrvale istmele.

„Istu. Öö on juba krõbedaks läinud. Kirjeldamatult hea on sindki näha, kuigi ma tulin ühe omapärase jutuga. Ma hakkam kohe peale, sest aega on väga vähe, jätame mineviku meenutamise pärastiseks või teiseks korra. Anna andeks, aga ma võtsin vaevaks ennast su viimase aja tegemistega kurssi viia. Noh, olen sind juba paar aastat jälginud, kartes, et mul võib sind vaja minna.“

Öäk tõsines. „Mind paar aastat jälginud... Mis ajast täpsemalt? Ja sa ei vaevu mulle midagi ütleva? Naljavend. Mida sa tead?“

„Et sa oled kuidagi seotud ühe õhtuga, kus kolm inimest – Rald, Stevvi ja Tina – surid või kadunuks jäid. Ei, mind ei huvita, mis tollal juhtus ja ega su seost sündmustega ametlikult keegi uurinud ei ole. Aga sa oled muutunud.“

„Mis siis minus nii erilist on?... Sul on mind vaja! Aligo, vana semu – siis tule ja räägi. Milles asi on, mis sinuga juhtunud on?“ Öäk vaatas teist segaduses.

„Just sellepärast, et teadsin, et saan sind täielikult usaldada,“ mees vaatas kõrvalistujale otsa pisut abitu vabandava naerutusega. „Ma ei tohi sulle seletada, mis toimub. Ma ei saanud sinuga ühendust võtta, ma pidin vältima igasuguseid kontakte meie vahel, et hetkel, kui mul sind tõesti vaja läheb, ei oskaks meid keegi seostada. Palun ära solvu – ühtteist sa ju minust ja mu tegemistest tead, aga kindlasti mitte kõike. Sa ilmselt aimad, et ma olen üks Hoidjatest, Parlamendi Väliskontaktide Komisjoni liige, aga on veel muudki, millest – palun! – ma parem praegu ei räägiks.“

Nad vaatasid mõned sekundid teineteisele silma. Lõpuks Öäk mühatas leppivalt: „Kuidas tahad. Aga mis ogalise pärast peaks nüüd sinu sõda olema minu sõda?“

„Sellepärast, et kui sa ei ole kõvasti muutunud, olime me mõlemad Onixi kaubandusmonopoli vastu ja tähelendude taaslustamise poolt, kuigi sellest tuleb ainult kulusid. See on üks. Teiseks ma lootsin, et sa usud mind sõnast, kui ma ütlen, et see, mida ma sul teha palun, on terve Nozila tuleviku huvides.“

„Salapärane ja patriootiliselt meelestatud Aligo. Sittagi ei saa aru. Mis asi see siis on, mida sa mul teha palud?“

„Rhinodondilt üks teade saata, HSD-võrku.“

„Ja kuidas ma sinna peaks saama? Palun seda, kes Ogalise Päikesega lendama läheb?“

„Ei, lendad ise.”

„Mina ei ole piloodiks määratud.”

„Kas sa tahad lennata?”

Öäk heitis pilgu kõrvale ja turtsatas. „Loomulikult. Esimene selline lend pea saja aasta jooksul. Esimene oma laev, ime et me selle valmis saime, siinamaani ei tea, kust osa raha tuli...”

„Mõned valitsusest toetasid salajastest fondidest. Sealhulgas mina.”

„Ah nii.” Öäk jäi mõttesse ja hakkas vist alles sel hetkel päriselt taipama, et ta on suuremasse mängu sattunud. „Miks mina?”

„Sa oled hea juht. Võib esineda ootamatusi – rünnakuid, sabotaaže. Sa oskad tulistada. Ja nagu ma ütlesin, ma usaldan sind.” Säilitades sõbraliku alatoonini, oli Aligo kõne muutunud samas ka kuivaks ja asjalikuks.

„Täna. Jääb ainult see kurb fakt, et ma olen pilootide reas alles teises valikukolmikis, ja kuigi praegu on veel teoreetiliselt lahti, kes kolmest esimesest läheb, teavad kõik, et see on Emile Sepota.”

„Ma võtsin kaks kõnet. Kohe koidupäeval tuleb veel täiendav hädamaandumistest. Sa oled seal parim. Sa oleksid tõenäoliselt niikuinii, aga me kohandasime tingimusi – test toimub nõrga mootoriga Igrikaridel, mis tähendab, et tervelt allajõudmiseks tuleb palju enne õiget aega kiirus maha võtta ja väga terava nurga all, peaaegu horisontaalselt maanduda.”

Öäk noogutas aeglaselt. „Selle peale oleksin ma tõenäoliselt ise tulnud, aga teised mitte. Ei ole vist erilist mõtet küsida, kellega sa rääkisid ja mida, et nad nõusse jäid?”

„Siiski.” Ta ulatas piloodile mälumooduli. „Siin on see kirjas, ja ka palju muud huvitavat. Sellest kardetavasti ei piisa, et sa piloodiks saaksid.”

„Ma tahtsin just sama küsimuse esitada.”

„Moodulis on muudki huvitavat. Asju õigete nimedega nimetades tuleb sul tegelda väljapressimisega. Vaata, ma loodan, et Emile ja need teised ei saa viga. Eesmärk ei ole neid kõrvaldada. Aga kui sa räägid professor Vanvetoldiga, et sa lihtsalt tead, et sa oled parim ja et me eksime kõik, ning ilmselt pani ta osa Tsatunnedalt laekunud rahast vasakule selleks, et see lennule kuidagi teisiti kaasa aitaks...”

Öäk vaikis taas, seekord mitmeid minuteid, siis sirutas end istmes ja kehtas õlgu.

„Räpane mäng – poliitikaks nimetatakse vist. Aga kui ma hakkasin mõtlema, et kogu see suhete pundar on nii võiduajamistes kui meie sädelaevaprojektis samasugune – kes on kelle sõber või sugulane, kes käib kellega koos söömas või magamas, kes kelle sigadusi teab... Mina hakkas flirtima valitsusega ja minu haamer on nüüd pikem ja raskem. Mis ma tegema pean?”

Aligo ulatas talle teise mälumooduli. „Saadad selle ära.”

„Täisautomaatne?” küsis Öäk seda sõrmede vahel keerutades. „Siinne side käib läbi Onixi, seda ma tean, aga miks sa ise kusagilt teiselt planeedilt ei saada?”

„Kõigepealt ma kardetavasti saaksin mütaka juba hetkel, kui söandan terminali poole vaid piiluda ja sellest hetkest, kui Hoidjate Kogu suudab tõestada, et ma kasutasin Föderatsiooni eriprotseduure nende teadmata, ma enam ei ole Hoidja.”

Ta tekitas nende vahele konsoolile kaks numbririda. „Õpi need pähe. Esimene, nagu sa aru saad, on aadress, teine on teade. Kui sa mooduli kaotad või on saatmine võimatu, saada ülemisel – aadressil – teade – alumine rida. Ajab ka loodetavasti asja ära.”

„Kellele ja milleks? Ja minuarust on üsna selge, kust ma need sain?”

„Jaa, aga katsu tõestada... Teate saaja nimi on Zätereit. Loodetavasti otsib ta su kohe kiiresti üles. Edasi palun aita teda, kuidas oskad; igal juhul oota ta seal ära ja siis vaadake edasi... loodetavasti tuleb ta siia. Rohkem ära küsi. Kas sul relv on? Ma mõtlen korralik, võimas ja millega sa harjutanud oled?”

„Noh...” Öäk vaatas vilksamisi kaaslaste poole. „Mul on üks muistne lahingupüstol. Selle padrunitega on raskusi, aga ma olen teinekord kõrbes harjutanud. Nozilal ei ole seda iial võimalik kasutada – liiga võimas ja lärmakas.”

„Ma lootsin, et see nii on. Sa kasutasid seda Manda korporatsioonipeol tolle vana dirižaabli allatoomiseks. Me kõik olime väga purjus, aga ma ei uskunud mingi hinna eest seda juttu kuhugi selle müraka korpusesse peidetud lõhkelaengutest – kuidas ja millal sa neid sinna üles paigaldanud oleks?”

„Hm...” tegi Öäk, ta suunurgad hakkasid tõmblema, Aligo vaatas teda, ja korraga purskasid mõlemad naerma. See oli vabastav ja sõbralik naer, mis pühkis pinget nende vahelt.

„Me olime väga noored,” vangutas Öäk pead. „Mul oli siis meeletu tahtmine relvaga eputada. Kas Vanem või teised õpetajad sai aru, et see polnud mingi tsirkuse-juhtpult, vaid ma tõesti lasin dirižaabli alla?”

„Ogaline seda teab. Aga selleks ajaks olid kõik juba harjunud... ei see oli lausa kõikeseletav omadussõna – ütled „öäk” ja rohkem polegi tarvis, kõigil on kõik selge, kõik naeravad.”

„Kusjuures see tuli tahtmatult...”

„Räägi nüüd! Tahtmatult murdsime lasteaeda sisse...”

„See oli hädaolukord! Ma ei tea, kuidas sina, aga mina vajasin voodit. Nii paha, metsik pohmakas, seisin vaevu jalul ja pilt virvendas, ja siis see tobe poolkurt politseinik, kes ei vaevunud kordagi vaatama, mida ta kõnesalvestaja kirjutab...”

„Aga sa ju pidid talle „öäk” tegema, kui ta su nime küsis...”

„Ma arvatavasti lihtsalt oksendasin. Ja politsei saadab sihukese raporti lugemata kooli...”

„Ja rektor loeb selle ka täpselt samamoodi ette: „Eile sigatsesid linnas meie üliõpilased Messin, Kert, Valle ja Öäk...””

„Tippmõlkusest rektorivana oma veidra huumorimeelega. Ma teadsin juba sel hetkel, et nüüd ma olen eluaeg Öäk.”

„Ähh, ega sul selle vastu pole ka midagi olnud...”

Mõlemad naersid pisarateni.

„Igatahes seesama Kert küsis mult paar aastat tagasi, et kes see Tonat seal meie grupi nimekirjas oli – ja tagus endale tükk aega vastu pead, kui ma ütlesin.” Aligo tõmbas hinge ja otsis tooli alt pudeli ja topsid, valas need täis.

Öäki naer taltus samuti mõnusaks puginak, ta võttis topsi ja viipas käega ekraanile. „Võid kustutada, need on mul peas. Tegelikult on mul röögatult hea meel – vana sõber ilmus välja, me teeme megasigaduse ja ma saan lennule, millest isegi unistada ei julgenud.”

Nad jõid.

„Ka mul tuli parem tunne. Mõni asi läheb vähemalt korda.” Aligo kallas topsid uuesti täis ja lisis kallamise ajal veel tõsisemalt: „Aga sellest lennust võib tõesti Nozila tulevik sõltuda. Mis tähendab, et väga suured jõud võivad tahta sind peatada. Ole ettevaatlik.”

Nad lõid kokku ja jõid taas.

„Sellest ma sain juba aru.

Tead, ma arvasin, et sa oled päris „pereliseks” hakanud ja ei taha meid enam tunda. . .

Aga olgu. Onixile ei meeldi? Avalikult nad laeva saboteerida ei julge, aga vaikne vastutegutsemine on kogu aeg täiesti tuntav. See on neil ju lihtne ka, sest te müüsite avaliku halduse neile maha.”

„Esiteks mitte „meie”. Mina olin vastu, ja enamik, kellega suhtlen. Ja mitte avalikku haldust, ainult teatud funktsioonid laekumiste jälgimise, pettuste avastamise ja rahapesu osas – pangandus on niigi nende käes.”

„Nad ostavad planeeti vaikselt üles. Seda pole mulle vaja rääkida. Ainult et miks te müüte? Olgu, miks *nad* müüvad?”

„Mugavus. Iga sellise tehingu kasu on nähtav olnud. Tüübid ei taha näha vaid üldpilti – et lõpuks on nad ise kasutud.”

„Ja teised näevad seda, ent midagi teha ei saa, sest õigusi sõna sekka öelda ei ole; ning üles tõusma ei hakka keegi, sest elu on hea. Ei persse, aitab, vala parem.”

Aligo noogutas. „Muide, ma unustasin öelda – otse maksta ma sulle ei saa, aga garanteerin, et kui tagasi oled, võtab pank igasuguse kauba ja valuuta kasutamise aruande küsimusi esitamata vastu.”

„Nagu meil kombeks, äh-äh-ää,” naeris Öäk. Nad jõid.

„Kui ma sind viimati nägin, elasid veel Nikolaga koos. Te läksite vist lahku, aga kuidas tal läheb?”

„Loodan, et suudad suu pidada – ootab minu last.”

„Võimas mees! Ja mis... oli ta nimi vist Tiz... selle kohta ütleb? Too oli ka kena tibi, ma olen alati imestanud, kust persest nii palju selliseid küll välja võetakse!”

„Seda tahaks minagi teada...” pomises Aligo korruga lõpmata süngelt. Selle varjamiseks kummardus ta uuesti topse täitma ja ühte Öäkile ulatades küsis endisel toonil:

„Ega su Biankol ka viga polnud, sihuke tots et oi-oi-oi... Ega te enam koos ei ela?”

„Seda sa ei uurinudki minu kohta välja?”

„Ega ma piiluja pole, mul oli ohtliku töö tegijat tarvis.”

„Ei enam ammu mitte. Peale Biankot oli Erika, siis Gina, siis Sandra, siis Greta, siis Monica, siis Minni, siis Luiza, siis Maria...”

Maailm paistis hulga heledam, kui nad pool tundi hiljem eri suundades minema lendasid.

Nurga peale putkasse helistama

„Rangelt võttes on kõik tähelaevad – loomulikult ka minu Anu – sädelaevad. Kasutan üle valguse kiiruse liikumist puudutavates terminites sõnatüve „säde”, sest seda tähendab ka standardkeele sõna, kuigi nähtusel pole loomulikult midagi ühist näiteks lõkkest lendavate sädemetega... Noh, kui sa just tahad, siis on tegemist pigem vastandusega, kuna valgus, energia, sädelus on tava-aegruumi omadused ja sädelend on teatud mõttes nende eitamine. Mul puudub sõnavara, et seda sulle vähegi adekvaatselt seletada, kuigi õnneks tunnete te vähemalt relatiivsusteooriat ja vähemalt mingil tasandil suudad sa aktsepteerida, et ruum ja aeg võivad tähendada väga erinevaid asju sõltuvalt vaataja asukohast. Üks viis oleks öelda, et suurte energiavoogudega rikutakse vaakumi

olemuslikke tõenäosusi, mis teatud kaudsel viisil moodustavadki meie maailma – ja sama hästi võib öelda, et sädegeneraator konverdib laeva tahhüonideks. Ei suuda ilma teatud uhkusega mainimata jätta, et kord suutsin endale sädetaguse matemaatilise mudeli isegi selgeks teha, ent praegu püüan just mittevajalikke numbreid vältides sulle mõned põhilised suhted anda.

Noh, kõigepealt vajad sa teatud hulka vaba energiat. Seda peab sul olema kaasas mingil kujul ja teise osa moodustab kineetiline energia, lihtsamalt öeldes pead sa saavutama mingi kiiruse. Kui energiat ei ole piisavalt, siis sädegeneraatori käivitamine lõpeb kas plahvatusena, hajumisega (mis on sisuliselt plahvatus sädetaguses) või ebatõenäolisel juhul mingi pikkusega kontrollimatu sädelennuga. Masside läheduses peab sul olema väga hea sädegeneraator ja metsikult rohkem energiat, et mitte hajuda. Kineetiline komponent määrab dimensioonikortsutuse suuna; sädetaguse näivkiirus on üldiselt pöördvõrdeline tavakiirusega, aga madalal kiirusel on raske vältida hajumist.

Niisiis laskumata detailidesse – sädelendudel on omad piirid. Tavaliselt leiutavad rahvad kõige esimesena niinimetatud barjäärilennu – laevas möödub mõni päev või kuu, meie aegruumi jaoks aga liikus laev – muidugi valitud „ideaalse” vaatleja jaoks – täpselt valguse kiirusega. Siis riskitakse dimensioone kortsutada, mis tähendab, et näiv kiirus ületab valguse oma juba palju kordi. Sellised laevad liiguvad mõnevalgusaastaste hüpetega – üldse mitte paha meetod, juba täiesti kasutatav galaktikas liikumiseks; ütleme et kui näivkiirus ruumi suhtes jääb reeglina alla 1000 c, siis koos väljatulekutega tuleb praktiliselt kiiruseks 20 kuni 500 c-d. Pikemaid hüppeid ei saa teha, sest sellisel lennul on suund küll kiirusvektoriga määratud, ent ruum ja sädetagune on väga erinevad asjad ja eriti kui side ruumiga nõrgaks jääb, võib väljatulekukoht väga suuri üllatusi pakkuda. Ja siis tehnoloogia, mida kasutavad arenenumad rahvad ja millega peeti muide juba Urthi sõdu – kus sädelennu dimensioonikortsutuse parameetreid on võimalik modifitseerida otse sädetaguses, niiöelda ruumi „välja tulemata”. Sellega on võimalik suurendada näivkiirust veelgi paar suurusjärku.

(No ja kui sa tingimata tahad midagi pöörast kuulda, siis on olemas erikonstruktsiooniga ekspeditsioonilaevad, mis on võimalised sädetagusteks läbilendudeks mustadest aukudest, saavutades sellega galaktikatevahelisteks lendudeks sobivad näivkiirused, mida on paslik mõõta juba valgusaastates sekundis...)

Minu Anu, Onixi laevad ja rõhuv enamik Föderatsiooni maailmade laevu suudab pidevalt lennata, Ogaline Päike liikus muidugi hüpetega.

Ah jaa – unusta oma ettekujutus loodusseadustest. Need draivid, millega sädelaevad ja muud sõidukid kiirendusid, ei oma vastasmõju, ja sädegeneraator on juba oma olemuselt meie tava-aegruumi jaoks puhas perpetuum mobile...”

1

Öäk hüppas pehmelt luugist alla, kasutamata teleskoopstükki. Kõrgust oli natuke üle kahe meetri ja luuk oli suur, oma pooleteisemeetrine ruut.

„Piloot – viga!” möirgas reprodutoritest arvuti hääl.

„Stardiloendust mitte katkestada,” käratas keegi teravalt juhtimiskeskusest. „Andrea Tonat, keelatud on eirata reglementi. Mis siis, kui sa oleksid praegu jala välja väänanud?”

„Siis oleks sitasti olnud,” viskas Öäk naeratades sulguva luugi poole. See oli massiivne ja liikus aeglaselt, asetus siis matsatusega kohale, ette libisesid ka täiendavad katted. Jooned laes olid töödeldud tasemeni, et polnud eristatav, kus luuk oli olnud, rohekas valguses oli poleeritud metalli

sillerdus ühtlane. Mees tegi ülespoole keskmise sõrme näitamisele vastava žesti ja hüppas rõõmust, siis libistas käed üle näo, manas ette tavalise ilme, läbis lühikese koridori ning sättis end tooli peajuhtimispuldi ees.

„Stardilugemine – miinus kuussada. Palun kinnitust?”

„Aega on nigu muda.”

„Arusaamatu. Palun kinnitust.”

„Kinnitatud.”

Sekundilise vile järel, millega arvuti andis märku, et on asjast aru saanud, tekkis ekraanile solvunud nägu juhtimiskeskusest.

„Andrea Tonat, me oleme sinuga palju vaeva näinud. Ma isiklikult kahtlen senini su sobivuses selle laeva piloodi kohale. Palun veelkord käituda tõsisemalt, palun veelkord järgida täpselt reglementi.”

„Kes meist nüüd aega raiskab? Stardikontroll – kõik näidud lubavad. Üldtest üks – läks.”

„Jõudu ja edu, Öäk!” möirgas keegi keskusest, nii et ta seda läbi tolle kibestunud tüübi mikrofoni kuulda võis. Ta muigas ja lehvitas kaamerale, siis tõmbas kinni rihmad, sättis jalad pedaalidele, tõmbas pähe sihikuga kiivri ja langetas käed klahvidele.

„Dispetšer Ludo,” õiendas keegi teine juhtimiskeskuses, „kuigi piloot rikub reglementi, mida oligi oodata, ei ole soovitatav talle enne starti teha depressiooni esilekutsumise suhtes kõrgendatud riskiga märkusi.”

Öäk heitis pilgu kõrvale, kus tema arust tarbetult suurel ekraanil oli juhtimiskeskuse kujutis. Seal need lugupeetud professorid, insenerid ja ametnikud istusid, tähtsad ja kasutud.

„Objektil on märkuste suhtes kõrgendatud ignorants,” pistis keegi teine vahele.

„Seda enam ei oleks soovitatav teda ärritada piirini, kus tal tekib tahtmine meie laevaga oma teed minna.”

Vähemalt õiendavad omavahel.

„Andrea Tonat ei kiida heaks meie poliitikat, ent kuhu tal minna? Nii nagu meie ei tunne ruumi, ei tunne ka tema. Talle on kasulikum meile infot tuua. Ja ta oskused on väljaspool kahtlust.”

„See, et ta võitis raketiralli, ei tähenda, et tast on mingit kasu ka avaruumis.”

„Samuti ei ole ta end eriti töökana näidanud.”

„Palun ärge segage!” lennujuhi hääl oli kergelt hüsteeriline, kui ta toda Ludot õlale patsutas.

„Üldtest kaks – läks,” sõnas Öäk häirimatult, siis pööras pisut pead ja näitas professoritele keelt. Tüübid irvitasid ja plaksutasid käsi. Hullumeelsust on mitut liiki.

2

Kui Öäk taas teadvusele tuli, oli ta ümber tähine tühjus. Ta kontrollis seadmeid ja kuna ühtki kiiret reageerimist vajavat signaali ei olnud, jõi paar lonksu vett ja vajutas alla ühe klahvi puldil.

„Logi, aeg – lisan automaatmärgi. Stardist on möödunud kuus tundi laevaaega. Viimase sissekande tegin pärast seda, kui olin Nozilast kahe tunniga eemaldunud kaks miljonit kilomeetrit ja aktiveerisin sädeefektorid. Kaitsekontuurid muutusid kasutuks suurusjärk kiiremini kui oodatud oli, kontrollimatu jõuväli loopis mind parasjagu. Siiski suutsin püsida kõdudimensioonis ja temporaalsed moonutused ei olnud (hm, loodetavasti) üle kolme-nelja. Paraku ei näidanud detektorid midagi ja, järgides B-plaani, tulin aeglasesse väljalibisemisse. Selle mehe, kes

gravineutralisaatorit häälestas, tahaksin ma munepidi üles puua, sest alul ma olin kindel, et mu sõidud on sõidetud, kuna riistapuu põles maha; õnneks küll peale esimest, sisuliselt proovisädeldetu, nii et mul on koduni kõigest kolm valgusaastat, kümne aastaga olen tagasi. Pärast kontrollides sain aru, et kast on lihtsalt reguleerimata. Kruvin natuke juhtseadmeid ja teine dimensioonikortsutamise peaks sujuvam tulema; riskin ka järgida kodus koostatud plaaniäbarikku, läbida umbes viis korda pikema vahemaa ja jõuda Deb-FR majaka tasandini (viide lennukava koordinaatidele).

Kui ka mina tagasi ei jõua ja see teade kuidagiviisi jõuab, siis teadke, et teie väljamõeldud kakk ometigi töötab, ja juba mõnetuhanda aasta ja mõnesaja surnuusklopitud piloodi järel võite Onixi transpordimonopoli murda. Nozila armastav poeg Öäk... noh, olukorda arvestades – olgu: Andrea Tonat.”

3

Öäk vandus jõuetult ja sulges valutavad silmad. Lamanud veel paar minutit, ta tõusis ja vajutas kantava medilabori vastu kätt.

„Nagu ma ei teaks, et see sodi on kahjulik,” urises ta seadme nuppe vajutades, et see protesteerivast piiksumisest hoolimata tööle hakkaks. Aparaat pritsis talle valutult üht-teist oma sisust naha alla ja piloot ootas suletud silmadega, et segu jõuaks veres ringi käia ja kõige hullema olemise minema pühkida. Laksatus klahvidele.

„Logi, aeg – automaatmärke. Kuus sädelendu. Kõige vastikum on mõelda, et samapalju on tagasi. Aga kui mul on vähegi õigus ja teie veidrad kastid teavad, mida räägivad, olen otse Rhinodondi orbiidil, nii et nüüd võtan selle igivana varastatud raadio ja üritan sidet saada.”

Ta lülitas sisse ühe teise puldile kinnitatud seadme ja noogutas rahulolevalt, kui vilkuvad kirjad skaaladel ellu ärkasid. Vajutas üht klahvi, et oma määrang automaatseks muuta ja nõjatus tooli seljatoele. Vastus tuli aga peaaegu kohe.

„Laev Ogaline Päike, sinu koodid on registreerimata. Palun identifitseerida end täiendavalt. Kes sa oled ja mida soovid?”

Öäk vaatas skaalasisid ja keeras veel paari nuppu.

„Nüüd peaks mind näha ka olema. Minu nimi on Andrea Tonat, olen Nozila laeva Ogaline Päike piloot. Laev on katseline, sellepärast ei saagi teil selle kohta mingit infot olla. Nozila kuulub Liitu, meil on standardne vahemik oma laevadele. Mul on ka Nozila valitsuse volitused esineda diplomaadina. Palun maandumisluba.”

„Mh...” Nüüd tekkis raadioga ühendatud ekraanile ka teise poole kujutis, kus veidras vormis tegelased üksteisele otsa vaatasid. Öäk uuris neid ja ruumi (niipalju kui seda inimeste vahelt näha oli) suure huviga. Üks asi on filmid ja raamatud, teine asi teada, et see siin on reaalne.

„Miks sa kasutad vanu sagedusi? Ja miks sa saadad Aiella Grupi signatuuri?”

Öäk ohkas. „Sest meil ei ole uuemaid. Ja raadio võib tõesti olla kunagi kuulunud... Aiella Grupile, nagu te ütlete. Ju siis ei osanud meie insenerid teda korralikult ümber programmeerida. Mis asi see Aiella Grupp üldse on?”

Mehed all planeedil vaatasid teda nagu imelooma ja siis jälle üksteisele otsa. Ruumi oli neid juurde tulnud, ja isegi Öäk sai tundmatutest pagunitest aru, et järjest tähtsamaid tegelasi.

Hetk valitses vaikus ja peale ringivaatamist vastas talle puldi ees istunud mees, kes ilmselt oli lihtne dispetšer:

„Aiella Grupp on (või pigem oli) üks päris võimas palgaarmee. Ta baseerus peamiselt Ketleril, aga

omas operatsioonibaase Terrexil ja peaaegu kogu Izeveki keisririigis. Viimase poole sajandi jooksul on ta peamiselt kaotusi üle elanud ja tõtt-öelda pole tast paarkümmend aastat eriti midagi kuulda olnud.”

Üks uhkemate pagunitega tüüp kummardus lähemale.

„Kas Nozila ei suhtle peamiselt Buna Tleega? Ja Onixi vahendusel?”

„Jah. Aga ega meil ei ole ometi keelatud kuhugi ise lennata?”

„Ei, loomulikult on kõik korras, ainult me oleme natuke hämmastunud,” vabanes üks teine tegelane tardumusest. „Anna talle sadama koordinaadid ja lähenemiskoridor,” lisas ta ühe dispetšeri poole pöördudes. Kolmas mees kummardus mikrofonile lähemale:

„Vabanda mu küsimust, aga mis ajast on su aparatuur? Kas see üldse haakub meie omaga?”

„Ei tea,” vastas Öäk ausalt. „Ma tegelikult lootsin natuke andmebaase täiendada ja siit pisut uuemat tehnikat osta.”

„On laeval kaupa?”

„Vähesel määral. Vaadake, mul on ka mingi valuutavaru, aga mõnede rahatähtede kohta ei tea me isegi seda, kas nad enam kehtivad. Nii et mul on kaasas ka paar kilo kulda ja platinat ja umbes tonn peiatot.” Tegelikult oli tal kümme korda rohkem.

All järgnes jälle üks pilkudevahetamise karussell ja siis kummardus see esimene uhkemate pagunitega tüüp uuesti lähemale:

„Meie dispetšerid juhendavad sind maandumisel. Tõtt-öelda on meil ka sadamamaks, mis võrduks umbes saja grammi kullaga, aga esimesel korral teeme erandi. Tänutäheks aga eeldame, et kuuleme teie maailmast üht-teist uuemat. Küllap uudis levib ja ka kaupmehed ning pankurid tulevad ise jutule, ning sa saad kõik, mis sa vajad. Tere tulemast Rhinodondile!”

4

Nüüd läks lõpuks ka ta võidusõitjakogemusi tarvis, sest aparatuurist ei olnud peaaegu mitte mingit kasu ja selleks ajaks, kui keegi leidis igivanast arhiivist õige mooduli, millega teda oleks juhtida saanud, oli ta juba all. Mehed lennujuhtimiskeskuses olid alul ettevaatlikud ja pinges, ent nähes, kui täpselt ta laeva käsitsi koridoris hoiab, lõi ka neil professionaalsus välja ja nad tõid ta kiiresti ja mugavalt alla ning maandasid üsna jaamahoone lähedal.

Öäk lasi end seekord korralikult teleskooptõstukiga üles tõsta ja seisis siis oma lennuki harjal võõra taeva all võõrast õhku hingates ning uudishimulikult ringi vaadates. Sellelt umbes viiemeetrise kõrguselt ei olnud tegelikult suurt muud näha peale igas suunas laiuva erinevat halli tooni kiviga kaetud lennuvälja igava üksluisuse, kaugemal rohetava taimestiku detaile silm ei seletanud. Taevas oli kõrge ja kaetud tugevas tuules tormavate pilvedega ning, kui viirudes aimuv valge ja sinine välja arvata, harmoneerus lennuväljaga. Paistis, et see sadama külg oligi selliste veidramate laevade jaoks, sest ruudulisel platsil seisis üsna kummalise välimusega sõidukeid, millest paljude puhul oli raske kujutleda, et nad mingil viisil ka õhku suudavad tõusta. Kõik tundus pisut raskem kui kodus, aga seda oli ta oodanud, selliseid elementaarseid fakte ta teadis, nagu ka seda, et õhk on hingatav. Ent ometi lõi harjumuspärasest tihedam jahe õhk tal korraks hinge kinni ja nagu sellest vähe oleks, vopsas üksik suur vihmapiisk nina pihta, pannes silmi pilgutama. Öäk naeris endamisi, vedades ninaga õhku – enamiku haistetavate aroomide allikaid ta isegi ei proovinud kujutleda, ent õhus oli niiskust, pea küllastumiseni niiskust. Ta libistas käe üle jope varruka ja sai peo märjaks. Ta naeris uuesti pead vangutades.

Eemalt lähenes igavalt voolujooneline auto, ratastega maas. Nojah, äratundmisrõõm seegi, et ka siin

ei lubatud lennuväljal, laevade läheduses gravihõljukeid kasutada.

Õäk sulges laeva, tõmbas kapuutsi pähe, laskus maha ja jäi ootama. Kui auto ukсед avanesid, tundis ta ära ühe dispetšeriruumis seisnud mehe. Too astus välja ja jäi omakorda viieks sekundiks heasüdamliku huviga võõrast pilooti silmitsema. Õäk oleks väga teada tahtnud, mida teine arvas ta isegi Nozila mõõdu järgi pikast treenitud sportlasekogust ja nurgelisest liivakarva näost. Ta registreeris, et teine oli temast lühem ning kuidagi tüsedam ja kohmakam. Vanust ei suutnud ta võõrapäraste näojoonte järgi määrata.

„Minu nimi on Ted Laiend, olen Rhinodondi Immigratsioonivalitsuse Vana Välissadama grupi vanem,” lausus mees lõpuks. „Ma ei tunne põhjalikult Nozila kombeid, kuna meil ei ole väga ammu kontakte olnud. Nagu ma aru sain, ei põhjusta meie keel raskusi?”

„Õppisin teie murret spetsiaalselt enne lendu,” vastas Õäk, ametniku kutsuva viipe peale autosse istudes. Masin oli seest ruumikas, võis vabalt seista. Pehmeid suuri tugitoole oli kuus ja need olid tühjad; ees istuvad kaks inimkuju olid tumendatud klaasiga eraldatud ja neid tutvustama ei vaevutud. Uksed sulgusid ja masin hakkas liikuma, kõikudes ratastega sõiduki kohta üllatavalt vähe.

„Muidugi nende kirjelduste järgi, mis meil olemas olid ja mis on üsna vanad,” jätkas piloot. „Ent tundub, et keel ei ole oluliselt muutunud. Mul on ka teie jaoks kaasas meie murde kirjeldus standardist lähtudes, kui see peaks huvi pakkuma.”

„Loomulikult võtame selle rõõmuga vastu. Nagu ma aru saan, olete te hakanud ise laevu ehitama? Onix arvatavasti täidab oma lepingut korralikult?”

„Asi ei ole rahulolemisel. Kui ma tohin pigem vastu küsida – kui palju on teil tähtedevahelist suhtlemist?”

Ted kehtitas õlgu: „Lendude graafik on jaamahoones üleval – kaks-kolmkümmend reisi kuus, otseühendus kuueteistkümmne planeediga. Lisaks kaks korda nii palju tšarterlende, kümme-kond sõjaväe-patrullalust. Regulaarne liiklus on kõik Uues Sadamas, siia tulevad peamiselt etteteatamata ja eralaevad.”

„Kuhu me praegu läheme?”

Mees heitis talle imestunud pilgu. „Jaamahoone ühte nõupidamisteruumi. Kindral Leu soovis sulle kerge eine pakkuda... mis tähendab seda, et ta soovib vestelda. Jällegi – ma ei tunne täpselt teie kombeid ja ei tea, kui palju te teate mujal üldlevinud tavadest, seega seletan otse. Eine on puhas viisakus, sa ei pea sööma, kui toit tundub... harjumatu. Aga loomulikult võid, ja mina isiklikult kasutaks juhust proovida, kuna kindrali eine on suurepärase kvaliteediga. Kui vestluse tulemus on rahuldav, ja kõik senine näitab, et on, saad sa loa, mis aitab sul meie maailmas liikuda. Vastasel korral... paluksime me mitte lahkuda lennujaama interstellaarselt territooriumilt. Sa võid oma laevas elada, aga igal juhul me ei soovitaks hotelle väljaspool lennujaama, kuna sa ei tunne piisavalt kombeid. Mõnel järgmisel reisil loomulikult. Samuti soovitan kutsuda vestlustele kaupmeestega juurde mind või kedagi mu alluvatest, või vähemalt öelda, kellega soovid äri teha, sest tuntumate firmade puhul ei ole pettused võimalikud ja meil pole põhjust juures viibida.”

„Kas lennujaamas on mõni HSD teadete saatmise võimalus?”

„Jah, loomulikult on. Isegi rääkida saab. See on muidugi kallis...”

„Rääkida? Olgu, olen kuulnud, et saab.” Õäk võttis taskust mõned pakid kummalise välimusega väärtpäbereid. „Kas mõned neist kehtivad?”

Ted uuris neid, siis valis ühe paki ja kontrollis neid ühe taskust võetud seadmega.

„Need kindlasti kehtivad,” ütles ta pakke tagasi andes kontrollitule osutades. „Teiste kohta ei oska

ma lihtsalt kohe öelda.”

„Kui suur on nende väärtus? Kui palju eest saaksin läkitada ütleme – ” ta võttis taskust kuulikese „ – sellejagu andmeid? On see standard veel kasutusel?”

Ametnik valis paar pangatähte. „Aga neid peaks muidugi enne vahetama... Ja nende vanade kuulide pesa on arvatavasti olemas, lennujaama seadmel on erinevaid kahesaja ringis.”

„Kas sa saaksid neid mulle vahetada? Ja ma loodan, et ei ole eriline ebaviisakus, kui me teel selle seadme juurest läbi põikame?”

„On sellega nii kiire? Ei, seade on tee peal... See on muidugi ebatavaline... Kuigi info saatmises avaliku punkti kaudu ei saa midagi halba olla.”

Õäk pistis talle rahapaki pihku. „Ma loodan, et sa saad maksmise poole korda ajada? Nimetagem seda komisjonitasuks?” Raha oli umbes viiskümmend korda rohkem kui sõnumi saatmiseks vaja ja kui ta üldse midagi taipas, siis ametniku kuupalga jagu.

„Ma tohin loomulikult aidata, aga ma ei tohiks *selliseid* komisjonitasusid kohe kindlasti võtta...”

„Mulle meeldiks, kui me üldse unustaksime, et sealt läbi käisime.”

Auto oli peatunud jaamahoones.

„Siiapoole palun.”

Sees oli soojem ja valgem. Nad läbisid paar koridori, kus ukсед avanesid nende ees, vahetades piiksatusi Tedi rinnal rippuva kaardiga, ja olid korruga laial rõdul, mis ääristas mitmesajameetrist maaalust süvendit. See pidi olema jaamahoone interstellaarne osa, niipalju Õäk taipas, aga kummaliste vormide värvikirev ja sumisev universum võttis ta pahviks – uut oli liiga palju. Amfiteatrina keerutataval rõdudel, eskalaatoritel, kõikvõimalikes suundades liikuvatel liftidel ja üle ruumi kaarduvatel liikurteedel oli sadu, kui mitte tuhandeid inimesi, kõik millegagi ametis ja piloodi jaoks oli see kui hallutsinatsioonide karneval. Lisaks sagis ringi olevusi, kelle kohta ta ei suutnud otsustada, kas oli tegemist veidra riituse, robotite või mittehumanoididega.

Nad sammusid piki rõdu äärt, kõigepealt olid nende kõrval hämaramad ruumid, mille põrandal vedeles mugavas hajali korratuses läbisegi inimesi ja asju, siin-seal jälgis nende möödumist unine pilk. Siis tulid kontorimoodi toad, mõne laua taga näis üks-teine töötavat. Ühte sellisesse nad pöördusidki ja ametnik osutas tagaseina ääres troonivale kogukale seadmele.

„Siin ta on.” Ta surus oma sõrmuse vastu spetsiaalset andurit ja suurel ekraanil vilgatas kiri „Krediit garanteeritud, kasutage vabalt”. Seejärel asusid nad uurima mitmeid ruutmeetreid katvat seinä kõikvõimalike pesadega.

„See vist,” osutas Ted ühele, ta oli otsitava kiiremini leidnud. Õäk surus oma kuuli pessa. Kulus sekund ootust, siis lisandusid ekraanile kirjad „Automaatne teade versioon SD2 ära tuntud”, selle all väiksemas kirjas „soovitame kasutada versioone alates 6-ndast” ja kõige lõpuks jälle endises mõõdus „aadress leitud: saade – Zätereit 3C37F43A910D, Tuukan” ja selle all protsente näitav joon.

Rüsinall lendas uksest sisse kaks meest, mustad püstolimoodi riistad käes. Järgmised asjad juhtusid kõik vähem kui sekundi jooksul – Õäki käsi oli juba esimest kiirete sammude aimdust kuuldes põue relvapäralt libisenud, nüüd tõmbas ta selle välja. Tulijatel kulus ainult hetk ringivaatamiseks, ja siis sihtis üks neist sideterminali, teine Õäkki. Paraku selle orienteerumise silmapilgu nad kaotasid, piloot aga tulistas sihtimata ukse suunas. Ta ei tabanud, ent mehed üritasid kõrvale hüpata, tulemuseks oli, et ka nende lasud läksid tühja, laengud tabasid seinu ja ruum oli korruga täis tuld ja vinguvaid kilde. Millalgi sel ajal oli mõirgama hakanud ka häire ja laepaneelidest piilusid välja automaatkustutite torud.

Õäk veeretask end sidepaneeli taha, üks ründajatest sukeldus üle tugitoolide ja teine kadus ühe kiire hüppega tagasi uksest välja. Ainult Ted, kes oli samuti instinktiivselt maha viskunud, lamas keset ruumi liikumatult. Piloot andis suuremat sihtimata kiiresti sarituld, suunates selle toolidele ja uksepiidale. Istmetest jäid järgi räbalad, õhk oli täis valget lumesarnast ollust, laengud läbisid ukstelähedase seina pealmise kätte, plahvatasid aluskivis ja suurem osa seinast lendas kõrbenud plastikukildudena ruumi. Õäk teadis, et ei saa seda kaua teha, veel mõni sekundikümmendik ja ta võetakse maha. Silmanurgast nägi ta ekraanil kirja „fail üle kantud” ja viskus kõrvale. Ta ajastus oli liigagi täpne olnud, sest mees ukse taga oli jõudnud positsiooni valida ja valang tärises üle terminali, muutes selle hetkega puruneva klaasi ja sädemete ilutulestikuks, ning oleks kindlasti ka Õäkki tabanud. Nüüd aga ajas viimane end hoolimatu maandumise tõttu valutavate põlvede pärast sisisesed järgmise seadme taga püsti ja andis uue valangu. Ukseaugu paljastunud kivist lendas sädemeid, kui teine tagasi tõmbus, piloodi kõrva juurest vuhises mööda enne toolide taga siia-sinna viselnud vaenlase tuli, ta oli sunnitud taas kohta vahetama, sest osa laenguid läbisid lahingu käigus juba hõredaks muutunud sideseadmeid.

Ründajad karjusid midagi ja uut valangut ukse tagant ei tulnud, hoopis tugitoolitagune ründaja andis sihtimata tõrjetuld, et ruumisolijad vagusi püsiksid ja tormas välja. Paraku ei jõudnud ta kaugele, ukstel tabas teda risttuli, ja hetke pärast piilusid ruumi uued tegelased. Tundusid olema tõsisemad tegijad – mustades kaitseturvistes ja relvad hoopis teisest kaliibrist. Nad ei kippunud ka kohe tulistama, neil tundus aega olema.

„Sadama julgeolek,” kostus võimendatud hääl. „Visake relvad maha ja tulge välja, käed üleval.”

Õäk vaatas hetke lamaja poole, siis vastas: „Siin on relvastatud ainult Nozila diplomaat ja sädelaeva piloot Andrea Tonat. Mina seda tulevahetust ei alustanud ja ma nõuan selgitust, miks minu pihta tulistatakse.”

„Ted, mis sinuga on?” küsis üsna tavaline hääl hetk hiljem.

Kogu maas tõstis pea. „Kas nad läksid ära?” Ta vaatas ringi ja ajas end püsti. Piilus ettevaatlikult Õäki positsiooni, siis pöördus ukse poole. „Siin ei ole vajadust kedagi kinni pidada.”

Uhkete pagunitega tüüp, kes samuti oli tuttav ekraanilt, sammus ruumi ja vaatas sidrunisöömise näoga ringi, siis pöördus seadmete taga laskevalmis relvaga küürutava Õäki poole, nagu oleks see ta igapäevane suhtlemisviis: „Rhinodondi valitsus vabandab juhtunu pärast ja kinnitab, et meil ei ole rünnakuga mitte mingit seost. Sadama julgeolek tuli kohale nii kiiresti, kui nad suutsid ja üks ründajatest tabati. Tõsi, ta ei vasta enam küsimustele. Ah jaa, ma ei ole ennast tutvustanud – kindral Leu. Nii et, kui see vähegi sobib, muudan ma kutse einele tungivamaks.”

Andrea astus välja ja hakkas püstolit tagasi kabuuri toppima. „Ka mina pean omalt poolt vabandama. Tõearmastus sunnib mind lisama, et selle teate saatmine oli üks mu retke põhieesmärkidest. Ma lootsin, et vormiliselt täiesti legaalne ja igapäevane tegevus ei tekita teile vähimaidki ebamugavusi, ent loomulikult ei hakka varjama, et olin teadlik, et minu puhul võib üht-teist huvitavat juhtuda. Siiski riskin veel teie lahkust paluda ja kontrollida, kas teade ikka sai saadetud. Ma küll nägin vastavat kirja ekraanil.” Ta võttis imekombel terveksjäänud pesast oma mälumooduli ja katsus ennast siis üle. Riided olid lendava prahi kinni pidanud ning palju muhke oli higist leemendaval kehal, võis hiljem uurida. Ent kätest ja peast voolas mitmest kohast verd.

Ka Ted oli kildudest vähemalt tosina väiksemat haava saanud, nii et ta lasi end heameelega kandraamile asetada ja minema viia. Vahepeal ruumi tulnud julgeolekumehed nuhkisid seal ringi, hoidudes neist siiski aupaklikku kaugusesse. Üks astus lähemale ja kummardas.

„Vabanda, kas ma võin su relva näha.”

Õäk pööras pilgu küsivalt kindralile, see noogutas.

„Kui see tüli ei tee. Ta annab kohe tagasi.”

Piloot ulatas oma relva. Julgeolekumees uuris seda hetke, noogutas ja ulatas kerge kummardusega tagasi.

„Noh?” küsis Leu, kui ta vaikides eemalduda kavatses.

„Kolmetorusüsteemis projektiilrelv, Izeveki mudel ja tõenäoliselt ka seal valmistatud. Vana, ent hästi hoitud ja vähe kasutatud. Kontrollisin, et võõraid kuule ei lennanud – kõik on pärit kas sellest või ründajate omadest.”

„Ma ei küsinud seda.”

„Vabandust. Teade on saadetud üheaegselt mitmes suunas, lõppadressaat aga üks. Teade ise on kodeeritud.”

„Kellele teade saadeti?”

„Zätäreiti nimelisele tegelasele Tuukanil.”

„Ja – ?”

Mees kõhkles hetke. „Minu teada on ta Interpoli kolonel.”

Kindral Leu vaatas mõtlikult Öäki poole, viimane noogutas julgeolekumehe suunas.

„Täna. Mina muide ei teadnud, kes ta on.” Ta oli kasutanud aega, et end tohterdada – seesama medilabor kookis killud välja ja kleepis plaastrid peale. Ta ei tahtnud mõelda, mis saab siis, kui juba laevas süstitud ergutite mõju üle läheb.

Kindral ohkas. „Nüüd me võiksime küll süüa minna.”

Öäk noogutas nõustudes. „Kuigi mul palju rääkida ei ole. Ja seegi on kummaline.” Parema meelega oleks ta muidugi ennast puhtaks pesnud ja pikali kerinud.

Nad sammusid kõrvuti läbi koridoride ja võtsid istet kummalise peenekirjalise mustriga laua ääres, mida katsid ilmselt mõnest väärismetallist nõud.

„Ma hindan vastutulelikkust ja avameelsust mõistlikkuse piires,” muigas kindral. „Ma olen igasuguseid veidraid lugusid kuulnud, nii et sellest ei maksa end küll häirida lasta. Arvatavasti on ka Rhinodont sinu jaoks üsna veider paik? Teie rahvas ei tundu eriti reisihimuline olevat, kontrollisin arhiivist – viimased ametlikud kontaktid meie maailmade vahel lõppesid üleelmisel sajandil peamiselt Nozila huvipuuduse tõttu; peiatio monopol on sisuliselt juba sajandeid Onixi käes olnud. Nii et meid huvitab väga igasugune vahetu info su maailmast. Ma ei taha küsimusi esitada – sooviksin, et me kohtumisel oleks täiesti mitteformaalne iseloom, seega jätan sulle vabalt valida momendi, millest alustada seda lugu, et kuidas see ikka nii läks, et sa meile saabusid.”

Öäk muigas omakorda. „Mul ei ole midagi varjata, räägin heameelega, aga pean kohe hoiatama, et paljud toimunu aspektid on mullegi segased. Minu jaoks algas lugu tegelikult sellest, et ühe Hoidja, kes on juhtumisi mu lapsepõlvesõber, endine naine jäi peale nende suhteliselt juhusliku iseloomuga tutvuseuuendamist last ootama.”

„See ei ole üldse halb algus.”

Kindrali irve venis laiemaks, oli võimatu öelda, kas Öäki sõnade tõttu, või sellepärast, et just siis asetati piloodi ette esimene käik, mida ta suure ettevaatusega uurima hakkas.

Öäk pistis esimese pala suhu, mälus, mõtles, noogutas ja alustas.

Võõrad

„Mida endast kujutab Onix, on mul samuti raske seletada. Sinu kujutluses on ta paratamatult lihtsalt üks hiigelsuur planeetidevaheline kaubandusliit. Jah, ta on lisaks kõigele muule seda ka, aga sama hästi võiksin ma öelda, et Onix ja teised taolised on eluviis. Teatud õiguslikest aspektidest rääkides on see näiteks riik. Asi ei ole selles, et Onixile kuulub mingi hulk Galaktikas ringihõljuvaid kerasid, vaid rohkem selles, et neid inimesi ühendavad rahvastele igiomased tunnused, kõige tähtsam neist vast just kokkukuuluvustunne, kodutunne, kuigi samas ei tohi unustada, et teiselt poolt on nad muide kõige tavalisemad palgatöötajad... noh, kaudseks näiteks ehk sobivad Jaapani tüüpi firmad, kus töötatakse reeglina eluaeg. Väheoluline pole kindlasti ka see, et nad eelistavad üldiselt madalat gravitatsiooni ja tunnevad end Maa-tüüpi planeetidel halvasti; ent seegi on vaid pigem eluviisi nüanss, detail. Onixil on mõju, territoorium, rahvastik, aga on loendamatud miljardid inimesi, kes samuti elavad kosmilises ruumis, liiguvad oma laevadega pealtnäha kaootiliselt tähe juurest tähe juurde ja suuremas enamuses kuuluvad mõnda organisatsiooni, mis väliselt sarnaneb Onixile, ent praktiliselt omab vähem võimu ja sisemist hierarhiat kui Ülemaailmne Margikogujate Liit. Mingit piiri ja vastasseisu ei ole – ruum on suur ja inimesed üksteisele ette ei jää. See Vaba Kosmiline Elanikkond on omaette pikk jutt, olen nendega palju kokku puutunud ja eks ma teinekord räägi mõne loo sellestki, kuid et sulle vaid tausta anda – nii on nende hulgaski hingematvat ilu ja tarkust, kui ka kurjust ja nõmedust. On geneetilistelt muundatud olevusi ja kõike muud, aga – usu, kui kuidagi teisiti oleks võimalik, oleks see kusagil kindlasti juhtunud – inimene püsib ja areneb ainult Maa-tüüpi suurtel planeetidel.

Ei, Onix ja teised sellised ei ole midagi hingelt saatanlikku ega degenerantlikku. Nad on kaupmehed. Kaubandus on alati põhinenud iluvajadusel ja laiskusel. Kõik ei viitsi kõike ise teha ja mõnd asja saabki ainult teatud kohas teha ja keegi peab need ju ühest kohast teise toimetama. Paraku muidugi tuleb tunnistada, et üsna karge ja jõulise kosmosekultuuri suhtumine hedonistlikesse luksuses unelevatesse planeedikultuuridesse on küllaltki... utilitaarne.

See on omaette pikk lugu, kust Aligo mu aadressi sai, aga teade jõudis õigesse kohta. Mina läksin siis Öäkiga kohtuma ja muidugi saatsin oma inimesed juba ette kohapeale vaatama, kuidas kogu see asi välja näeb.”

1

„Tähelepanu,“ sumises laeva teadustusautomaatika hääl vestluslärmi täidetud õhus. Kuidagimoodi mõjus ta vaikse ja diskreetsena, kuigi oli nii tugev, et igaüks ruumis seda kuulma pidi. „Me maandume kümne minuti pärast Nozila Tähesadamas. Nagu varem teatatud, avanevad kahekümne sekundi pärast ühiskajuti aknad.”

„Kui põnev!“ pahvatas neiuhääl ja selle omanik keerutas end tumedast plastikust toolil, ilmselt suutmata otsustada, kuhupoole pöörduda.

Turd keskealine mees kõrvallauast heitis talle silmanurgast ükskõikse pilgu ja kummardus taas taldriku kohale, ta sõi pisut kiirustades, siis lükkas taldriku eemale. Lauaplaat oli tuhmhall ja rohekate tähnidega, imiteerides marmorit, taldrik sinivalgete lilledega kuldsel põhjal, imiteerides portselani. Taldriku eemalelükkamise heli oli aga ikka tuhm „plastik vastu plastikut”. Tema kõrval passinud robotkelner haaras selle silmapilk, ta sirutas metallkäte ka joogiklaasi suunas, ent mees oli kiirem.

„Vabandust, maandumisel võib esineda põrutusi, me sooviksime kõik potentsiaalseltki ohtlikud

asjad minema viia,” ütles robot, antud juhul tõesti tasase ja vabandava häälega.

„Ma hoian käes,” ühmas mees, end toolil tagasi lastes. Ta oli riides samamoodi kui suurem osa ruumisviibijaid – erksavärvilises kombinesoonis. Tähelepanelik vaatleja oleks ometi märganud, et ta erines päris suuresti teistest ruumisviibijatest, kes olid enamasti noored. Kuigi tema kostüüm üldiselt kopeeris enamiku riietust, oli see siiski tagasihoidlikum, detailivaesem ja praktilisem ning erinevalt teiste vikerkaarevärvilistest varesepesadest oli mehe soeng rõhutatult lühike. Ka ta kergelt kollakas näovärv oli üsna tavaline. Vahe oli raskestidefioneeritav – kuidagi tundus, et sobivas tujus võiks ta läbi õhemate seinte kõndida, neid oluliselt märkamata.

„Täna teid,” ja robot kadus. Ka mõned inimesed kiirustasid ruumist välja. Siis hakkasid peaaegu terve maalikirjaline lagi ja kaks freskodega kaetud seina liikuma, voltides kokku sambaid, piilareid ja talasid, tunnistades olematuks kandelaabrid, lillevanikud ja peeglitelt heiaastunud vaated, nende vahele tekkis süsimust pilu, mis järjest laienes. Valgus ruumis nõrgenes, seda asendas tasakesi õõtsuv ja kõikuv valkjaskollane hiigelketas.

„Kui põnev,” hüüatas noormees nende lauast, käsi hajameelselt kõrvalistuva neiu riietest mõnd pilu otsimas. „Ma ei saa aru, miks paljud seda kardavad. See on imeilus!”

„Oled sa seda palju jälginud?”

„Oo jaa...”

Mees kuulas neid poole kõrvaga, lastes selle sisutu mesijutu kõrvust mööda. Ta vaatles planeeti, võrreldes seda aeg-ajalt süles lebava kaardiga ja oli ümbrusest siiski teadlik, sest kui keegi selles vabas laudade vahel kalpsavas vestluses ka temalt küsis, kust ta pärit on, ta vastas, kergelt, seltskondlikult ja mittemidagiütlevalt: „Oh, mina, teate, olen Zojalt.”

„Ja kus see veel on?” vaatas selle peale ka ta lauanaaber, üks üsna veetlev punapäine plikake, talle otsa.

„Siit kuussada valgusaastat, Kolduni sektor, Galaktika tsentri poole Bonödaulist. Ja sa ise?”

„Mondult. Ma tegelikult arvasin, et sa oled ka – sa oled laevas meie riietumisstiili üle võtnud. Alul olid teistsugune.”

„Mulle meeldis see.”

„See on tore...”

„Näe, seal ongi sadam!” hüüatas keegi sel hetkel ja seltskonna tähelepanu hajus, neiuke pöördus kellegi teise poole ja nende vestlus katkes.

Sadam kadus kuhugi nende alla, sest laev keeras end nüüd lõplikult samapidi kui planeedi raskusjõud oli, ja väheks ajaks paistis kõigis kolmes seinas ainult türkiisisinine taevas, mille alläärest tõusis kaugete hõredate pilveräbalatega ääristatud horisondi joon, korruga sööstid lähemalt kõrgustesse mingid mastid ja tornid, nende liikumine aeglustus aga kiiresti, järgnes rida kergeid tõukeid, mis poleks ilmselt ei laual seisvat klaasi ega midagi muud ümber ajanud... ja siis olid nad maandunud.

Nagu ikka, üritasid lühikesi lausekatkendeid vahetavad inimesed kõik korruga välja saada, püüdes hapral piiril rüseluse ja viisakuse vahel. Turd mees jäi istuma ja tõusis alles siis, kui kõik olid lahkunud, ta sammus kiirustamata treppidest alla, uuris tablood, viipas siis lähemale robotkäru oma pagasiga ja suundus trapile. Laeva odavad kirevad plastikud andsid maad tumedale halvastihooldatud kivile. Angaari vastupidav, rohmakalt viimistletud ja inimeste haardeulatusest kõrgemal väärikalt tolmunud ja üksluine sein läks ülal laeva kohal üle kupliks, mis kunagi oli olnud valge, kuid keegi ei olnud vaevunud seda puhastama vist sajandeid. Uksed, koridorid, liikurteed ja valgustid olid terved ja korras, ent kogu kompleks jättis natuke kopitanud ja sügisnukra mulje.

Inimesed tunglesid immigratsiooniametnike laudade ümber, viimaseid oli palju, kuid iga tulijaga läks natuke aega. Mees lasi pilgul ringi käia ja suundus siis tsooni „korduvad külastused”, mis oli „Nozila kodanike” ala kõrval ja praktiliselt tühi. Ta suunas oma käru ühe laua kõrvale ja tervitas ametnikku, ulatas talle mõned plastkaardid.

„Tere tulemast Nozilale,” noogutas viimane neid vastu võttes. „Nagu aru saada, oled siin varem olnud?”

„Jah. Tõsi, kaksikümmend aastat tagasi.”

Ametlik oli ühe ta kaardi aparati pistnud, heitis pilgu monitorile ja naeratas: „Sellest pole midagi. Härra Uang Tai, sa oled andmebaasis täiesti olemas ja meil ei ole sinu suhtes pretensioone. Vana kaart kehtib.” Ta ulatas selle tagasi. „Pean veel küsima reisi eesmärki, arvatavat kestust ja vaatama üle pagasi.”

„Eesmärk on turgude otsimine. Mul on kaasas tootenäidised, mida kavatsesin teie inimestele tutvustada. Ei ole oma reisi kestust piiranud, ent arvatavasti saan mõne nädalaga hakkama... kui hästi läheb, siis mõned kuud.” Ta osutas ühele kaardile ja ametlik sisestas selle lugejasse.

„Uh,” tegi ta ekraani uurides. „Sellest ei taipa ma midagi. Ma pean meie spetsialisti kutsuma.” Ta vajutas kuhugi. Järgnesid küsimused relvade, finantseerimisallikate ja kontaktide kohta ja siis ilmus teine ametnik, nagu oleks ta nurga taga oodanud.

Mees nuuskis erilise huvita nimekirjades ja avatud konteineris, ja teatas siis, et tema poolt on kõik korras, Uang Tai nime saanud mees noogutas ja sammus edasi, nüüd juba Nozila pinnal.

Rohkem seal ootajaid ei olnud ja kui ta nurga taha kadus, jäid mehed hetkeks vestlema.

„Mis need õieti olid,” tahtis passiametnik teada.

„Äh,” vastas teine tüdinult. „Igasugused bioonilised ajamid.”

„Saab ta neid siin müüdüd?”

Spets kehtas õlgu. „Tundusid korralikud olema. Oleneb hinnast.” Ta vaatas monitorile ja viipas siis käega.

„Ta foto kattuvus oli ainult 30%?”

Nüüd muutus teise hääl tüdinuks. „Kahekümne aasta kohta hea tulemus.”

„Või on ta keegi teine, kes seda passi kasutab?”

„Võimalik, aga mis siis?”

„Kas sa üldkontrolli ei jooksuta?”

„Kui sa just arvad...” Ta vajutas paarile klahvile ja nad jäid ootama.

Kulus ligi minut, enne kui ekraanile tekkis paarkümmend kaarti. Mehed kummardusid uurima, ent ajasid siis mõlemad pead raputades selja sirgu.

„Nägid ise,” ühmas passiametnik. „Ei uue ega vana kohta ole ühtegi kriminaalset kokkulangevust. Ja needki kõik on alla kümne protsendi.”

„Kas sa ei jooksutaks korraks ka teiste planeetide registreid?”

„See võtab aega ja kui meie andmeid saame me ise vähemalt enam-vähem usaldada, siis need on...” ta jättis lause lõpetamata.

„Pane filter kõrgeks.”

„Kui sa just tahad.”

Seekord kulus oma veerand tundi, siis tekkis ekraanile üks kaart, mida vaadates hakkasid mehed naerma.

„Ainuke 20%-ne kokkulangevus – „tõenäoline Interpoli ohvitser” – nelikümmend aastat tagasi piraatidelt konfiskeeritud baasis! Unustagem see.”

2

Mees, kellest juttu oli, oli selle ajaga läbinud jaamahoone, lükanud oma pagasi pakihoidu ja tolknes nüüd ukse juures, tehes, nagu naudiks Nozila kuuma õhku. Kergelt kollakas valgus oli rõõmus ja silmikissitamapanevalt hele, peegeldudes hoonetelt, sõidukitelt ja kristallidelt tumedas klinkris, mis kattis pea kogu nähtavat ala, olles vaid siin-seal lapiti kaetud rohekate väändunud sasipundardega. Kvartalite kaupa veidraid ehitisi venis mööda tasandikku ja laugete voorete nõlvu mööda üles, suured maanteed kaardusid neist osavõtmatult üle, viskudes mitmes kohas kaugemal madalamatel aladel klaasist odaotste kimbuna turritavate kõrghoonete poole. Mehe taga klaasiga piiratud alast startisid taksod, kerides end nagu hiiglaslikus keerises mööda spiraalset kaldteed üles, ampsates inimesed peale ja vuhisedes minema, olles enne suletud alast väljajõudmist tihedalt sulgenud oma hõbedased kestad, isoleerides seesolijad praeahjukuumusest ja lagipähe paistvast päikesest. Seal ühel rajal seisis ka tema poolt üüritud auto, robot võtmetega kõrval. Natuke aega ignoreeris mees fakti, et tegelikult on ta masin seal teistel ees, ent siis korraga oli kiirustamine läbi ja terminal vajumas oma tavalisse hüljatud unelusse. Ta pöördus, surus roboti vastavasse patja oma sõrmejälje, võttis võtmed ja istus autosse. Ta oli jälginud, et mõned laevas tema läheduses istunud inimesed olid viimased tulijad, ta viivitas veel, kuni nad taksod võtsid ja sõitis neile järele.

Hotell oli võimas ja kõrge, ažuursed tornid kerkisid pea poole kilomeetri kõrgusele. Hotelliesine tee hargnes kolme tasandisse – peatuda oli võimalik üleval igasse suunda avaneva varikatuse all, klaasseintega galeriis allpool ja kaduda suletud garaaži hotelli all. Noormees ja kaks tüdrukut valisid klaasvorsti, väljusid autost, pagasirobotid hõljusid neile järele ja nad sisenesid naerdes hotelli. Mees oli peatunud üleval, ta ootas, kuni nad silmist kadusid, siis väljus ka ise autost. Ta heitis teatud rahutusega pilgu üle õla, kui ta masin vaikselt minema triivis.

„Härra?”

Tema ette oli kerkinud livrees hotelliteener.

„Kuhu ta läheb?” küsis mees lahkuvale autole osutades.

„Meie garaaži. See on siinsamas all.”

„Kuidas ma ta uuesti kätte saan?”

„Ütled mõnele meist või vajutad võtme vastu seda automärgiga plaati – neid on siin igal sambal. Tulid äsja? Soovid tuba? Oled juba broneerinud?”

„Saabusin küll äsja ja ega veel kusagil ei peatu, ent tahtsin veidi ringi vaadata. Nii et kohvik on vist sealpool?”

„Jah, palun. Võid ka rahus hotellis ringi teha. Tube on, nii et loodetavasti hakkab meeldima ja jääd siia.”

Mees noogutas, astus fuajeesse, lasi pilgul ringi käia, veendus, et noormees ja neiud jäävad hotelli ning suundus kohvikusse.

„Tere tulemast Nozilasse,” oli mustas põlles neiuke silmapilk tema kõrval. Mees muigas selle kiire professionaalse infovahetuse üle, mis ilmselt oli teenri ja selle ettekandja vahel aset leidnud, siis tellis kokteili. Naine vajutas kiiresti klahve peos, ja märkis siis:

„Vabandage, aga siin on suhteliselt kuum. Me hoiname aknaid lahti, nii et kuigi siin on vari, on

temperatuur +40 ja tuul viib lahtised asjad minema. Meil on ka erineva temperatuuriga alasid.”

„Jah, aga seal on klaasid ees.”

Ta naeratas. „Seda küll. Head Nozila nautimist.”

Ta oli lühike ja pronksja jumega ja lähemal vaatlemisel osutus must põll ta ainsaks riietusesemeks. Kui ta laua juures seisnud oli, polnud see väga välja paistnud, sest riietus oli selles maailmas igas mõttes vaba, kui ta aga lahkus, vaatas Uang igatsevalt järele ta suurepärasele kujule, millest ainult põllepaelad üle käisid.

Mees pööras pilgu hotelliuksele ja asus uurima turistiteatmikke. Möödus pea kaks tundi, päike oli endiselt keset taevast, kui neiud hotellist väljusid.

Mees viipas ettekandja. „Kuhu sel kellajal minna võiks? Kus niiöelda elu käib? Siin on kohutavalt vaikne.”

„On siesta, kõik magavad. Praktiliselt ainus koht, kus inimesed liiguvad, on Blajua mere rand.”

Mees noogutas. „Ma siiski võtan toa.” Ta ulatas oma kaardi.

„Kas me tooksime ka teie pagasi ära?”

„Hiljem.” Ta tõusis.

Takso ja tema auto olid pea ainsad teel, sõidukeid tekkis rohkem alles siis, kui tee laskus ja orus aimus sinine viirg. Takso suundus alla randa, mees keeras aga kaljueendil laiutavale parkimisplatsile. Selgus, et hea koha eest otse piirde ääres küsitakse lisatasu, ta nõustus sellega ja sättis binokli üles.

Riistapuu oli tal selline, et kuigi torud olid horisondile suunatud, nägi ta alla randa, ja mitte ühes suunas. Natuke otsimist, ja tuttavad neiukesed olid fookuses. Esialgu ei juhtunud midagi, nii et ta uuris kogu maastikku, ka vastaskallast, mis kergelt hämuses õhus ometi ära paistis, ainult aeg-ajalt lindistustelt (sest ka seda ta imeriist tegi) kontrollides, kas temast ligi kilomeetri kaugusel aset võtnud naisterahvaste juures pole midagi huvitavat juhtunud.

„Meri...” ühmas ta kergelt lõbustatult, kontrollides kaardilt, et veekogu on tõesti vaid paarkümmend kilomeetrit lai.

Neiukesed võtsid päikest, heites korrapäraste vahedega pilke ümbrusele. Uurides ühte pikemat pilku pälvinud suunda, leidis ta, ennäe imet, veel teisigi noori laevalt. Möödus taas paar tundi, siis osutas punapea kuhugi restorani suunas ja nad kolisid sinna lähemale. Uang uuris teise kujutisega hoonet, üritades ära arvata, kes sealt võis naiste tähelepanu pälvida. Ta vangutas pead, sest oma tehnika abil nägi ta nendesse suhtelistelt hämaratesse ruumidesse paremini, kui see rannalt palja silmaga võimalik pidi olema. Mõistatada polnud siiski vaja, sest nad sättisid end otse ühe neljase seltskonna ette, kes omakorda olid tulnud avatud rõdu äärmisesse merepoolsesse lauaritta, kust ainult kaks madalat astet liivani viisid. Seekord ei piirdunud neidised lamamisega, vaid võtsid ühe torudest ja kõitest mängukonstruktsiooni, mis seal lapsi ja lapsemeelseid ootamas oli, ja rakendasid seda loovalt. Kõigest oli näha, et neil on lõbus – nad kõõlusid torude ümber, naersid, aeg-ajalt togisid teineteist ja ajasid lõkerdades taga, proovisid, kes kiiremini mööda köit üles ronib, siis hüppasid nagu ahvid ühelt talalt teisele, tehes päris suurt oskust nõudvaid trikke. Nad ei olnud eriti päevitunud, ent nägid suurepäraselt välja, seda enam, et nagu siin rannas kombeks, oli neil katteks vaid päevituskreem. Ei olnud vaja mõistatada, et nad pälvisid tolle neljase seltskonna jäägitu tähelepanu, olles täpselt nii kaugel, et see imelik ei paistnud. Kutid vahtisid neid üsna avalikult, nende kaaslannad jäid aina mornimaks. Kuni etendus käis, sai Uang ka neid uurida. Nad olid kahekümnendate teises pooles, kõik suhteliselt tavalise kohaliku väljanägemisega. Mingil hetkel toimus seal kerge sõnavahetus, mille detailid Uangil kaduma läksid, kuigi ta proovis suundmikrofoni tuulemühast ja kuumusest virvendava kujutise huultelt lugemiseга seda kokku

panna. Ent vaidluse tulemus oli niigi selge – naised korjasid pahaselt oma asjad kokku ja suundusid tahapoole.

Vaevalt olid nad kadunud, kui üks noormees pöördus teise poole, žestidest oli selge, et ta ässitas neid minema nende lõbusate tüdrukutega tutvust tegema, nad vaidlesid selle üle, ilmselt otsides ettekäänet, ent just siis pääses ühel neist horisontaalse toru ümber tiireldes käsi lahti, ta tegi kerge karjatusega õhus paar trelit ja maandus poolel maal noormeestest, ning jäi liivale lamama. Teine neiuuke jõudis ta juurde pea üheaegselt noormeestega. Natuke askeldamist, siis tundus, et viga ta ei saanud, ent tutvus oli sõlmitud, neiu võtsid sisse kohad, kus alles mõned minutid tagasi olid teised naised istunud. Noormehed ilmselt ei tundnud end selles situatsioonis kindlalt, sest nad piilusid ringi. Nähtavasti tegid nad mingi ettepaneku, mis vastu võeti, sest nad kadusid neljakesi ühes teises suunas hoone sisse.

Mees künkatipul lehvitab vandudes oma läbihigistatud särki ja hõõrus silmi, sulgedes nad hetkeliseks puhkuseks.

Õõtaevas

„Ma ei suuda kokku lugeda maailmu, mida olen külastanud. Ilmaruum on tohutu, ühe inimese jaoks lõpmata suur, lõpmata kaunis ja põnev.

Inimeste üks suurimaid õigusi on elada nii, nagu nad tahavad. Ent kuigi ma selle õiguse eest seisan, ometigi on arvatavasti sadades maailmasid, mille saatusesse ma olen sekkunud. Laskumata teooriasse ja filosoofiasse – ilus ja eetiline see enamasti välja ei näe. Kui ma näen surma, kannatusi, ebaõiglust – ühesõnaga mingit jama, siis esiteks, peamiselt teeme – mina ja Interpol – endale selgeks, kas see on sisemine või välimine jama – inimeste endi soov või kellegi pahatahtlikkus. Kui keegi – olgu või triljoniline rahvas – otsustaks kollektiivse enesetapu sooritada, oleks see ka puhtalt nende mure. Ainus, mida Interpol igaks juhaks vaataks, oleks uurida, et kedagi selleks ei sunnita ja toimuv võimalikult vähe ümbrust kahjustaks. Jah, kuni selleni välja, et kui nad oleksid otsustanud end koos planeediga õhku lasta ja planeet oleks hea, siis me lööksime nad maha nii, et planeet terveks jääb. Mustvalgeid situatsioone aga ei ole ja enamasti tuleb meil teha valikuid. Enamasti ebameeldivaid.

Mul ei olnud mingeid kindlaid plaane, kui Öäkiga Nozila poole lendasime, ma pigem tahtsin tema silmade läbi seda maailma näha ja otsustada, kas minul ja Föderatsioonil on üldse võimalik neid aidata... Kas meil on üldse vajalik või võimalik midagi ette võtta.

Mina lähen nüüd põiele, Anu näitab sulle salvestust ühest minu ja Öäki vestlusest mu laeva pardal.”

1

„Kas sa tõesti näed siin midagi?” vaatas Öäk imestunult ringi.

„Sinu silmad. Tegelikult muidugi ei näe, see on puhas kujutis, ainult natuke korrigeeritud võremeetrite käänupunktide järgi.”

Öäk vaatas uuesti pead vangutades ringi, siis laskus istme seljatoele. „Mugav, kiire. See on juba reisimine! Ja kõige kummalisem on mõelda, et terve mu laev, mida sa teenitud lugupidamatusega sädekühvliks nimetasid, on kusagil all laoruumis.”

„Viimase sädelennu teeme sellega.”

„Eh Zätereit, pead sa seda mulle meelde tuletama...”

„Tõe eest pole pääsu, nii et kas on mõtet end kiusata ajutise unustusega? Aga ma targutan. Meil on aega – räägi palun veel midagi Nozilast. Rahulikult ja mis pähe tuleb.”

„Pähe tuleb... Siis peaksin ma alustama oma vanaemast.” Ta vaatas vilksamisi kõrvale.

Teise mehe nägu oli ükskõikne ja liikumatu, kui ta looritatud pilguga tühjusesse vaatas.

„Alusta siis vanaemast,” lausus ta vaikselt, kõlgutades purki mingi joogiga üle tooli käsipuu rippuvas käes, raske kogu lõdvalt puhkamas, teravad varjud madalate hallide juuste ja habemega raamitud näos.

Vaikus tihenes. Zätereit ootas. Ta teadis, et kulub enne aega, kui tähise tühjuse asemele tekib lapsepõlve taevast. Lõpuks hakkas Öäk rääkima:

„Õieti pean ma jutustama ühe vana legendi. Sa ei ole seda arvatavasti kuulnud, sest päriselt olen ma alles nüüd sinuga suheldes aru saanud, kui suur on Universum. Elades ühel planeedil, ei hooma me tegelikult kunagi isegi Galaktika suurust. Ma olen käinud Buna Tleel aga see polnud ka see. Lihtsalt üks järjekordne linn, palju kordi suurem kui ükski Nozilal, aga elutul, hingamiskõlbmatu atmosfääriga planeedil. Ma tean ka küll, et Rhinodont on Nozilast kaheksakümmend valgusaastat, ent selle sisu... Isegi mulle, piloodile! Ja Tuukan on tuhande ringis...”

Ma kasvasin ühes neist küladest, mis laiutavad ümber Nozila ekvaatori. „Laiutavad”, on õige sõna, sest ruumi on meil tohutult. Kogu planeedi kohta alla kümne miljoni inimese. Päevad on tulised, ööd krõbedad. Ja nii kogu aeg, suviti natuke kuumem, talviti natuke külmem. Vaid päikese tõusul ja loojangul on lühike aeg, mil temperatuur on inimesele vastuvõetav. Me kõik teadsime varajasest noorusest, et kaugemale minna ja ära eksida ei tohi – kui jäid päevaks kõrbesse, olid surnud, jäid ööseks, olid ka surnud.

Vanaema hoidis meid, sellal kui vanemad olid ära, enamasti töö, põldudel. Päris lõpuks läks ta vist natuke segaseks, ent temas oli midagi... Midagi varasematest aegadest, midagi suurematest aegadest. Ehk jättis mulle selle mulje viis, kuidas ta neid oma lugusid vestis, selles oli selget igatsust. Seda lugu, kuidas inimesed Nozilasse jõudsid, rääkis ta korduvalt. See meeldis meile. Ette rutates – muidugi ei vasta see tõele. Keegi meie eellastest peab olema planeedil käinud ja suured generaatorid rajanud juba vähemalt kümmekond miljonit aastat tagasi. Ajaloolased aga väidavad, et püsiva asustuse jälgi ei ole miljonite aastate kaupa kuni viimase sajatuhandeni. Meie praegused teadmised minevikust lõppevad umbes kirjeldatud sündmuste ajal, nii et see on ainuke tegelikkusega sobiv punkt...

Nii et siis suur peremaja – neid hüütaks meil tarudeks – kus võis muide seeski ära eksida – oli ju pinda hektarites... lõpuks käis ju pea kogu elu katuse all. Maja keskel on tavaliselt suur, minu lapsepõlvekodu puhul peaaegu selle kosmoselaeva suurune hall. Suured klaasseinad, suletud, välja arvatud lühikesed hetked hommikul ja õhtul. Enamikule seintest ja akendest võib ju lasta kujutise või need läbipaistvaks muuta, nii et päris kindel ei võinud kunagi olla, mida sa parasjagu nägid... Meil olid omad toad, ent enamasti vedasime pimeõhtutel oma madratsid kokku vähe kõrgemasse soppi halli nurgas, kust nägime kogu kõrbe ja lahtistest talveaia uustest tuli võõrplaneetsete taimede eksootilisi lõhnu. Multimeedia on kinni pandud, meid teki alla topitud. Tuled on hämaraks keeratud, vanaema on oma toa seina kõrvale lükanud ja istub seal kiiktoolis lambivalgel. Tavaliselt oli tal mingi näputöö käes, kui ta vaikselt pajatas, meil silma peal hoidis ja lõpetas alles siis, kui kuulajate hulk oli nulli jõudnud, see tähendab, et me kõik magasime.

2

Tollal ma ei teadnud, mis on õieti Urth. Muide ka autentseks peetavad allikad räägivad üksteisele vastu, nii et vanaema versioon ei ole halvem kui teised. Jutt hakkab tavaliselt sellest, et

Seitsmeteistkümne Nõukogu sooritas riigipöörde ja kihutas eoone võimul olnud valitsejad minema. Loomulikult oli rojalistidel palju toetajaid alluvatel planeetidel, erinevad armeedki toetasid kord üht, kord teist poolt, isegi väeosad läksid teinekord lõhki ja hävitasid end sisetulis. Nii oli õnne ja uue ajastu asemel tulemuseks kaos, suur lepitamatu kodusõda laastas Vana Kuningriiki, lahingulaevad ja muudki alused kuni võitluseks pea kõlbmatute kaubapaatideni pidasid sädetaguses võitlusi, nii et üksikud sähvatused ja vrakid isegi tavaruumi lendasid, jäädes ainsaks märgiks mitte kunagi tagasi pöörduvatest alustest. Saatuse iroonianana läks piir läbi Urthi enda süsteemi – Urth 4 (sest tegelikult ei tehta pea kunagi vahet tähe ja selle pealinnplaneedi vahel) langes esimesena ja Ize, Urthi tähe viieteistkümnes planeet, viimasena. Rojaliste jäi aina vähemaks ja lõpuks polnudki järgi pea kedagi, püsis ainult vana ihukaitseülem, kes oli olude sunnil ka Ize kindluse komandant. Aga lootust ei olnud. Harvemaks jäid ka rünnakud uue valitsuse vastu, juba hakkas hajuma võitjate hirm, et veel kusagil ilmub välja hiigelarmee rojaliste. Selline oli olukord, kui Ize kindlus koondas oma tule ja raius kaardiväe laevadele tee välja. Neid ei suudetud peatada, kuid hakati jälitama, ja neid jäi aina vähemaks ja vähemaks, kuni ka mitmelt poolt tagaajamisega ühinenud suured lahingulaevad hakkasid neile järele jõudma. Ihukaitseülema laev pöördus, mõned rüütlid koos temaga.

„Mine, printsess,“ ütles vana mees, kes teadis, et rohkem ta teha ei suuda.

„Kuhu?“ küsis printsess, perekonna viimane võsu. Ekraanidel oli ta sünge ja kahvatu, näis palju vanem, kui tegelikult oli; päris laps oli ta. Ka tema teadis, et kõik on läbi.

„Kuhu, vana sõber?“ Selline kõnetus oli suurim austusavaldus, mida valitsev monarh võis oma sõdurile osutada, ja kui irooniline see ka tunduks, seda ta sel hetkel oli. „Murrame koos läbi!“

Vanamees vangutas pead.

„Mina olen juba surnud. Mine kuhugi kaugemale. Su laev on üks kiiremaid. Ühel päeval kohtute kõik, kes te siit pääsete. Otsi endale planeet, kuhu ei ole astunud inimese jalg ja jää sinna. Varsti on uutel valitsejatel muudki teha, kui sind otsida. Siis kogute te jõudu ja kuningriik sünnib uuesti; seni peab ta elama teie südames. Mine ära. Siin on vaid surm ja sa ei tohi surra, sest siis kaob tõesti ka viimane lootus.“

Salakoodid olid ammu antud, kõigele oli mõeldud. Vist ei mõistnud paljud neist kunagi, et ajalugu on uue lehekülje pööranud, et nende aeg on alaliseks läbi. Veel viimast korda helises vana komandöri hääles iidse aadlisoo uhkus, kui ta oma laeva lähenevatele vaenlastele vastu pööras. Muistset lahingulaulu lauldes kihutas ta ühele suurematest laevadest vastu. Ta laev põles heledas tules, kui vaenlase löögid teda tabasid, ent temagi laev oli parem kui enamikul ründajatest, nii et ta jõudis sihile – rammis suurt ristlejat. Tema kaaslastel nii hästi ei läinud, paljud neist olid samuti teisi rammida üritanud, kuid enamasti hävitati enne kokkupõrget. Võideldi alla andmata, kibeda vihaga, võitlust, mis oleks teinud neile au, kui keegi oleks seda üles täheldanud. Vähe oli neid ja ülestõusnute mass lämmatas nad. Kui võitjad jälle mahti said ringi vaadata, oli printsess kaugusesse kadunud.

Sellal oli Seitsmeteistkümne Nõukogu end juba sisse seadnud palees ja tegi oma igapäevast tööd. Tõsi küll, seda oleks mujal hulga paremini saanud teha.

„Nüüd algab uus ajastu,“ kuulutasid nad kõigile, hääles viha. „Vabadus, võrdsus, suur vaimne tõus, õitseng. Ja siin saab olema meie keskus.“

Ja kui Esimees seda ühes kõnes ka Nõukogule kordas, kuulis ta jälle Vana poolt vaikset pilkavat küsimust: „Ausalt?“

Vana oli ainuke, kes seda endale lubada võis.

„Aga muidugi,“ jätkas Esimees pisut ebakindlalt. „Sa vaata seda ehitist – milline tõusvate joonte ilu. See on valitsusele väärikas koht.“

„Aga mina arvan, et me ei tunne end kunagi koduselt siin, kesk miljonaaastaseid traditsioone ja luksust. Muide, me võitsime jälle.”

„Ja miks sa sellest nii süngel toonil räägid? Kas põgenev kaardivägi on purustatud?”

„Jah. Ent kui meil tavalistelt läks 2,7 laeva ühe vaenlase kohta, siis selles tagaajamises on läinud 6,2. Ja printsess pääses põgenema.”

„Me peame ta hävitama!” Ja ülejäänud nõukogu liikmed noogutasid nõusolekuks.

Sõjaminister läks marssali juurde ja käskis printsess iga hinna eest kinni püüda. See kutsus oma staabiülema ja käskis sel vastav operatsioon ette valmistada ja käima panna. Staabiülem, väheke mõelnud, kutsus esimese erioperatsioonide lüli koloneli ja määras selle tagaajamise üldjuhiks. Kolonel kutsus välja oma kõige teenekama kapteni ja käskis tal põgenik tagasi tuua või hävitada. Kapten mõtles natuke, et kes võiks sellega hakkama saada ja palju tal üldse on võimalik selleks ressursse eraldada, ilma et muud ülesanded ohtu satuksid. Ta vabastas ühe oma vanematest leitnantidest jooksvatest ülesannetest. Paraku oli leitnant laiskvorst, kes lihtsalt kutsus välja oma seersandi ja andes talle põgeniku ligikaudse suuna, käskis asjaga tegelda. Tollest seersandist rühmakomandörini jõudes oli info juba niipalju lahjenenud, et Nõukogu imperatiivsest käsust oli saanud tüütu rutiin. Rühmakomandör kutsus välja kaks teenekat võitlejat ja lahingulendurit, kes mingi bürokraatliku segaduse tõttu ümberformeerimistel olid tema juurde sattunud, ja keda ta ei sallinud, kuna nad olid head ja kuulsad sõdurid. Nähes head võimalust neist lahti saada, viskas ta meestele kausta pihku ja kupatas nad oma toast välja, mida kõnealused ka rõõmuga sündida lasid. Olles enne pika retke tarvis kohalikus laos rüüstamise korraldanud, olidki nad varsti oma tundmatu sihi poole teel. Hiljem on püütud väita, et see oli nii mõeldudki ja et tegelikult oli lahendus geniaalne. Paraku on see puhas mõttetud.

Ja printsessi laeva kaduvat jälge otsides arutasid nad korduvalt oma võimalusi.

„Käsk otse valitsusest,” urises üks. „Huvitav, miks see meieni jõudis?”

„Võib-olla ei taheta teda üldse kätte saada? Saata kaks meest erilise varustusega...” täiendas teine.

„Ja mis siis meist saab? Süüdi oleme igal juhul.”

„Nii et parem keerame kuhugi Servale? Pidime end üldse selle kambaga siduma!”

„Nüüd on hilja. Kui me tee pealt midagi huvitavat ei leia, pole meil eriti kuhugi minna.”

„Täita ülesanne? Aga printsessi laev?”

„„Helesinine viirastus”. Tavaliste lahingulennukitega teda ei võta.”

„Ainult kui õnnestuks rünnata teda pea vastaskülgedelt, siis arvatavasti üks meist jõuaks sihile.”

„Ei ole kutsuv lahendus.”

„Seda minagi.”

„Ajada ta valgusbarjäärile lõksu? Kui hea piloot ta on?”

„Piisavalt. Lisaks on ta aadlik, mis tähendab, et tark ja kaval.”

„Ja peamiselt on ta väga veetlev neiu. Kuidagi ei tahaks teda tappa.”

Pärast pikka jälitamist jõudsid nad Nozila kohal printsessile järele. Nad olid ettevaatlikud ja pidasid mitu päeva kaugdistantsilt võitlust.

Sellest kohast libises mu vanaema kiiresti üle, sest kosmosevõitluste termineid ta ei tundnud ja arvatavasti ei saanud ta jutustusest lihtsalt aru, nii et ta jätkas sealt, et kõik kolm laeva said viga ja kukkusid erinevates kohtades planeedile alla. Ise üritasin teismeliseas tagantjärele rekonstrueerida, mis algses jutustuses juhtuda võis, ning sarnaste lahingute kirjeldusi sünteesides arvan, et peeti

silmas võimalust, kus nad, üritades üksteist valgusbarjääri lähedale lõksu püüda, sattusid ruumipöörisesse ja tardumise vältimiseks pidid tegema avariiväljumise, mis enamasti põletab küll sädeefektorid maha.

Igatahes ei jäänud neil muud üle, kui maanduda ja üritada abi kutsuda. Laevad laskusid madalale tasandikule ekvaatori lähedale, kus tundus olevat kõike vajalikku. Abi aga ei tulnud ega tulnud. Barjäärid langesid, kolme laeva vrakid olid ühendatud üheks majaks. Siis sündis esimene laps. Siis teine. Siis kolmas. Ja nii edasi. Vanaks elasid nad, ning kakskümmend kaks oli neid lapsi. Laevades oli kõike eluks vajalikku, nii et järgides aegade algusest tuttavaid protseduure, harisid nad maad. Vähesed taimed suutsid planeedil ellu jääda, ainsad, mis pinna kohe omaks võtsid, olid suured kaktused. Tundmatu pinnas muutis nende olemust ja nii saadi nende vartest imelist peiatot, eluvedelikku.

Piloodid, kes olid palju vanemad, surid enne. Kui printsess surema hakkas, oli neid, kes ta voodi ümber kogunesid, üle saja. Ja neile lausus ta sõnad, mis on hiljem tuntud Nozila Testamendina:

„Teie ei ole näinud tähti. Mina olen. Minu isa ei suutnud mulle jätta sadu tuhandeid tähti hõlmavat kuningriiki, mina suudan teile jätta vaid selle planeedi. See planeet kannab vilja. Elu on ainus, mis tähendust omab. Mis siis, et need on vaid ogalised kaktused, kibedad, kui minu kaotus. Te olete kuninglikust verest, ent nüüd on teie oma vaid see kord tuline, kord külm kera. Ühel päeval tuleb keegi ja te saate siit minema lennata. Osa teist astuvad vastu oma saatusele kaugel oma sünnimaailmast, osa jäävad siia. Ent te kõik pidage meeles, mida ma oma elu hinnaga õppinud olen – ka vaenlane võib olla armas ja just sellisest vaenlaste armuühendusest te kõik sündinud olete. Nii nagu see armetu kera on teile andnud peiatot, ja kuigi see täna on tähtede vahel tundmatu, makstakse teile selle eest kunagi kallist hinda. Kuni teie vahel valitseb arm vaatamata vihale, te elate ja valitsete, olgu see kuningriik kasvõi vaid teie südames. Kui te lähete mugavuse ja viha teed, olete kadunud. Kaitske väärtusi, mis teil on, sest sellelt, kel midagi väärtuslikku on, tahetakse seda alati võtta.”

Ta suri, ja mõned nädalad hiljem maandus planeedil tähelaev. Need olid kaupmehed Servalt, kes otsisid uusi kaupu. Nozila elanikel jätkus oidu pakkuda peiatot vähehaaval ning oma päritolust üldse vaikida, küll aga demonstreerida laevade kahureid. Ühendused taastati, planeedile tuli ka teisi elanikke, aga ta on senini Urthi viimase printsessi järeltulijate võimu all.”

Mehed vaikisid mõne aja, Zätereit ilmselt otsimas jutus ivasid ja Öäk ikka veel majas keset kõrbe.

Lõpuks Öäk ohkas. „Paljud usuvad seda. Mitte just nagu religiooni, aga ilmselt ikka arvatakse, et selles on palju tõtt.”

„Urthi viimane printsess ju tõesti kadus. Arvatakse muidugi, et ta sai mõnes lahingus surma. Igatahes ei ilmunud ta kunagi kusagilt välja. Sa mainisid, et planeet on sisuliselt umbes saja perekonna võimu all ja need on natuke teisest rassist?”

„Mitte just otseselt.” Öäk kehtas õlgu. „Mina olen ka seda tõugu. Sisuliselt on kõik, kel sellel planeedil üldse midagi määrata on. Jaa, oleme heleda nahaga ja pikad. Erineme hilisematest sisserändajatest... natuke. Aga ühtegi materiaalselt tõendit selle kohta ei ole, pealegi ei ole planeet loomuliku eluga ning biosfääri forsseeritud arendamist on alustatud rohkem kui kümme miljonit aastat tagasi. Vanad generaatorid on alles, oleme neid üldlevinud skeemi järgi täiendanud. Võib-olla oli planeet kaua aega tühi, võib-olla olid need tõesti Urthi põgenenud rojalistid, kes sinna paku tulid. Nad võisid ka näiteks põliselanikud tappa või kõrvale tõrjuda... Kui üldse on asustuses olnud mingi üks laine, kust meie tõutunnused pärit on. Kes seda enam teab...”

Öäk sirutas oma klaasi baariroboti poole.

„Selle joogiga võib harjuda, kuigi ta maitseb hoopis teisiti kui meie kaktuseviin, tekela.

Olgu, sinu kord rääkida.”

Kohalik kliima

„See ei olnud meil Öäkiga ainus selline vestlus ja peab ütleva, et kutt meeldis mulle algusest peale. Muidugi oli ta paras peiar ja mingite kasulike teadmiste algeid ma temas leida ei suutnud, ent ta oli suhteliselt eelarvamusteta, kartmatu ja põhiliselt aus. Ta pinnis mind parasjagu, et mis õieti toimub. Üldinfot ma talle muidugi andsin, aga suuremas plaanis pidin tedagi ninapidi vedama. Ega ta eriti rahul ei olnud mu seletusega, kui suur õnn see mulle oli, et ta täpselt ei tea, mis sõnumi ta mulle saatis ja mis üldiselt teoksil tundub olevat. Suundusin Darki, nende tähekaksiku, pruuni kääbuse poole ja sättisin oma kiirust nii, et jõuaksin Aligo ja teistega, kellega eelduste kohaselt seal kokku pidin saama, ühel ajal. Öäk kuidagimoodi leppis, et küll ta sealsel nõupidamisel kuuleb.

Muidugi ei kavatsenud me tähele maanduda! Sel on ka planeet, Jael. Kunagi oli seal vangla ja praegugi on seal nende mingi sümboolne garnison, kuivõrd seda peetakse Nozila omaks. Aligo tahtis vist kaval olla, aga olin üsna mures, kuna Onixi inimesed tundsid end avaruumis ilmselt hulga kodusemalt kui kasvõi Nozilal endal, ning mul ei olnud hetkekski kahtlust, et meie oodatavast kohtumisest teatakse. Paraku jäi mul üle vaid oodata ja soovitada ka Öäkil relvaga kuiva trenni teha, sellal kui Uangil elu üsna huvitavaks läks.”

1

„Nii me siin elamegi,” vastas vanaldane kelner väljaütlemata küsimusele, mida tema arvates iga võõras millegipärast esitada tahab.

Uang Tai noogutas nõustuvalt, sest seda temalt oodati ja libistades pilgu üle süttivates tuledes hoopis teise ilme saanud saali.

„Koidikul lähevad kõik tööle, siis saab läbi koidupäev ja kõik lähevad magama,” jätkas kelner toite lauale tõstes oma monoloogi. „Siis tuleb loojangupäev, ja kui päike puudutab horisonti, lähevad kõik lõbutsema. Teevad seda pea pool ööd, palju keegi jaksab, ja peale magamist algab kõik otsast peale. Head isu. Kui midagi soovite, andke ainult märku.” Ta lahkus.

„See seisab igas teatmikus,” porises noormees teisel pool lauda.

Uang kehtas õlgu. „Mind häiris palju rohkem ta sõnadest õhkuv fataalsus.”

„Aga vein on neil hea,” märkis ta kaaslane. „Jahedaks läheb.”

„Kohe panevad aknad kinni,” lohutas Uang. Ta oli samuti veini maitsnud ja sonkis nüüd kahvliga taldrikus. „Said sa tööd?”

Noormees noogutas. „Loomulikult katseajaga. Aga koos tagatistega tuleb palk suuremgi, kui ma loota oleksin julgenud. Minu Mondu kooli oskused läksid siin kaubaks küll.”

„Miks sa õieti siia tulid?”

Vanema mehe küsimus kõlas seltskondlikult ja huvitult, ent sellele vaatamata takerdus ta kaaslane hetkeks vastamisega.

„Ega polegi mingit põhjust. Seiklejavaim. Ma ei ole Mondul sündinud. Aga kui mu vanemad seal kunagi aastaid tagasi peatusid, jätsid nad sisuliselt mu sinna kooli maha. Peale trafaretsete teadete ja rahasaadetiste ei ole ma nendest viisteist aastat midagi kuulnud. Mul oli ainult üks võimalus kooli lõpetada, ma tegin seda, ja edasi ei hoidnud mind eriti miski seal kinni.”

„Kust su vanemad olid? Millega tegelesid? Kas sa neid üles otsida, või oma kodumaailma leida ei ole proovinud?”

„Mis kodumaailm? Ma ei mäletagi seda. Pole nad vaevunud seni mind üles otsima, pole ka minu asi.”

Uang heitis talle altkulmu pilgu. *Ta ei vastanud. Mitte üht nime ega muud inforaasu.*

„Oled endale elamise leidnud?”

„Ei. Oled sa midagi müüa saanud?”

„Huvi on tuntud.” Uang kehtas õlgu. „Seda veini aetakse muide ka kaktustest, iga klaasitäis pidi andma juurde päeva eluaega.”

„Jah?” Noormees oli kahtlustavalt tükeldanud praetud tõuku meenutavat pala taldrikul, nüüd võttis ta suure lonksu veini. „Mulle meeldib see stiil, kuidas nad riideid kannavad... või pigem ei kanna,” ta viipas kahvliga ümbrusele. „Sa oled kohalike stiili üle võtnud,” kahvel peatus Uangil.

Mees vaatas korra oma heledaid lühikesi pükse ja avarat särki, mille hõlmad kõhul sõlmes olid. „Nad on siin isegi ärikohtumistel sellised. Esimesel päeval olin ülikonnas, ent mu töö spetsiifika – mida „omam” sa oled, seda paremini seda teed.” Ta viipas kaaslaste poole. „Sinugi ürp on lühemaks jäänud, kuigi on veel võltsimatult Mondu Ektserpi Tehnikaülikooli nägu.”

Nad olid kerget eelrooga lõpetamas ja Uang jõudis just küsida, kas nad ka tõsisemalt sööma peaksid, kui noormees osutas käega ta selja taha.

„Vabandust, seal on üks tüdruk, kellega ma eile tutvusin...”

„Mine siis. Kutsu temagi siia.” Uang vaatas üle õla. „Kui väike on see planeet – ka mina tunnen sealt seltskonnast kedagi.”

Uksel seisatanud keskealine mees oli ka teda märganud, ta noogutas ja astus lähemale.

„Istu, istu. Meil ei ole kombeks tõusta. Meeldiv sind taas näha, härra Uang Tai. Söömas, nagu näen?”

„Tervist, härra Jakob Aspeti. Nii jah. Istusin siin, üritasin välja mõelda, mida ette võtta. Kohalikel on lõbus, aga mida vaene kaubareisija tegema peab?” Ta naeratas käsi laiutades.

Teine mees mõtles hetke kõheldes, selle ajaga oli tema juurde jõudnud too tüdruk, kellega noormees rääkima oli läinud. Ta tiris vanema mehe kõrvapidi oma suu juurde ja sosistas midagi, mille peale mees kiiresti ringi vaatas ja siis otsusele jõudes naeratades uuesti Uangi poole pöördus.

„Mu tütar küsib, kas sa ja su sõber härra Letroltsi ei tahaks meiega lennule tulla? Meil oli plaanis minna Õhuniiale, pidimegi siin veel mõne sõbraga kokku saama. Oleksite meie seltskonnas teretunud, seda enam, et ruumi on laialt ja alati on huvitav kuulata inimesi kaugelt.”

Uangi näole levis naeratus. „Loomulikult olen heameelega nõus.”

2

Selle riistapuu nimi võiks olla „piknikubuss” ja olemuselt oli tegemist lendava kohvikuga. Ta hõljus vaikselt üle küngaste, üks külj punakalt helendamas sügavamale horisondi taha sukelduva päikese poolt õhetavaks värvitud taeva kumas. Kõrgust oli vast meetrit viiskümmend ja kiirust viiskümmend meetrit sekundis (ca 200 km/h). Sellist lendu oli paarkümmend minutit, siis langes kiirus kümnekonnale meetrile sekundis ja kõrgus kahanes seitsmele-kaheksale meetrile. Küljeklaasid avanesid. Personali moodustasid ainult kaks näitsikut, kes peamiselt tegelesid lobisemisega, kadudes harva mõneks hetkeks allkorrusele. Enamiku tööst tegid robotid, kes vupsatasid välja pisukestest sammastest, kus olid ainult neile sobivad liftišahtid ühenduse pidamiseks alumiste ruumidega. Uang teadis, et kusagil eespool oli kindlasti ka juht, aga ilmselt pääses tema kabiini altpoolt. Liigendatud ja troopikataimedega sopiliseks muudetud ruumis olid

mõlema parda ääres neljased lauad, nende vahel keskel konstruktsioon, kust võis möödudes ise võtta puuvilju, tikuvõileibu katetega, mille värv ja maitse ei öelnud võõrale midagi nende olemuse ja söödavuse kohta, mitmes suuruses keedetud mune, mörkjatesse krabisevatesse lehtedesse mähitud lihatükikesi, vaagnaid tänu sisseehitatud segamismehhanismile elusana tunduva sinaka želeega ja murda otse kaktuselt kuivanud nuudlite sarnaseid varsi, mis suu praksudes magushapu jahuga täitsid. Võis ammutada miniatuursetest tiikidest veini või püüda ahinguga ümaraid kalu, mis pärast pooleks minutiks sealsamas kõrval hõõguvasse ahju pistmist söödava konsistentsi omandasid. Ees ja taga olid avaramad toolidega varustatud paigad, sealt läksid ka kaldteed ja astmed ülakorrusele, mis üldiselt oli samasugune kui peatasand, ainult väiksem, sest sõiduki kere tõmbus ülevapool sujuvalt poolümaraks kokku, ja seal ei olnud laudu ja keskmist monstrumit; muusika oli seal valjem ja mõned juba tantsisid. Kusagil olid ilmselt ka mõned kajutid. Uang oli kõigepealt põhjalikult tutvunud puhvetiga ja selle käigus kõhu korralikult täis söönud. Mööda keskmist osa edasi-tagasi liikudes oli ta muiates uurinud kõikjal lokkavat taimestikku, mis kohviku tegelikult päris armsaks sopiliseks lehtlaks muutis. See oli tehislik, ent mitte see polnud naljakas. Disainer oli ilmselt Nozilal sündinud ja kasvanud. Nii koosneski kogu butafooria lähemal uurimisel ogadeta õielistest kaktustest – palm oli pikk silinderjas kaktus, mis hargnes ülevalt rohelisteks liistakateks, väänkasvud olid peenikesed kahvaturohekad kaktuseköied, sõnajalad olid õhukesed aukudega kolmnurksed kaktuseräbalad, mis kasvasid välja ümarast pruunist kaktusest – ja nii edasi.

Kõht täis, võttis ta suure klaasi magusat kanget veini ja otsis endale koha avatud akna juures, kust sõidutuul keerutas sisse kord lämbeid, kord jäiseid hõreda õhu pahvakuid ja viis taimedelt mõned kuivanud lehed (mis ilmselt iga kord uuesti tagasi kleebiti). Vaade oli suurepärane – mägine tasandik all oli veider ja võib-olla ka ilus, kui sellega harjuda – bussi kõrguselt nägid kaktused välja nagu kootud vaip luubi all, kattes kõikjal maapinda mähkliliku hõbejasroheka kahrutisena, lastes vaid harva sellest välja turritada mõnel kaljul või ehitisel. Teid ega veekogusid näha ei olnud.

„Vaata?” kostis küljelt küsimus.

Kui ta pilgu tagasi pööras, avastas ta, et üks naisterahvas oli tema vastu laua taha istunud, ja naeratas talle veiniklaasi käes keerutades. Naine nägi välja umbes kolmekümnene, keskmist kasvu, sale ja heleda nahaga nagu enamik kohalikke. Riietus sätendas tal vikerkaarevärvides ja niipalju kui mees taipas, oli see viimane mood; igatahes ei olnud linnusulgede vahelt eriti aru saada, kus oli riie, kus kehamaaling.

„Vaatan,” nõustus Uang. „Ilus. Mulle väga võõras, aga ilus. On terve teie maailm selline?”

„Ei. Õnneks päris suur osa ekvaatori ümbrusest, pea kolmekümnenda laiuskraadini. Ilus? Ei tea öelda. Mulle ju kodu. Eks vist. Aga see on see, mis meile elu annab.”

„Saab neist kõigist peiatot? Kuidas seda õieti tehakse?”

„Ei saa. Peiatot on ju paarkümmend eri sorti, igaühe jaoks on eraldi taim, osa on segud.”

„Seda ma tean,” pomises Uang. „Elatuvad talupojad tõesti sellest?”

Naine turtsatas. Tal olid pikad heledad juuksed ja ta silmakulmud olid peegliteks värvitud. „Me kõik elatume. Rangelt võttes on enamik, mis siin planeedil üldse kasvab, suurema või väiksema peiatosisaldusega. Aga suurem osa on paremal juhul lihtsalt söödavad. Osa, tõsi küll, inimesele kasuliku toitainete, vitamiinide, mikroelementide ja muu koostisega, aga ei kvalifitseeru kaugeltki „elueliksiiriks”, „surma edasilükkajaks” või millekski taoliseks.”

Uang tajus, et teema ei huvita kaaslannat mitte üldse ja küsis taevale osutades.

„Nozilal on neli kuud, aga millegipärast näen ma kogu aeg ainult ühte?”

„Sa ei oska vaadata.” Ta kallutas pea välja ja uuris taevast, viipas siis mehegi pisut tõusma ja välja ettepoole koolduma, kummardus üle laua ja juhtis ta pilgu üles nende lennusuunale. „Näe, see

pisike laiguke seal on Lendtäht – Kuu Üks.” Mees tundis temast õhkuvat soojust ja kummaliste lillede lõhna.

„Ma oleksin seda tehiskaaslaseks või mõneks lennukiks pidanud.” Ta silus näolt teise pehmed hurmavalt lõhnavad juuksed.

Naine vaatas üle õla, muigas vallatult ja istus.

„Kuu Kolm ei ole näha, ta on paarikümnekilomeetrine ja paljale silmale nähtamatu,” jätkas ta asjalikult. „Kuu Neli, ehk Pisikuu on teisel pool ja teda tuleb veel vist oma viis-kuuskümmend päeva oodata, alles ta oli näha.” Ta võttis lonksu veini. „Räägi parem enda maailmast.”

„Meil ei ole üldse kuid.”

„Äh, ma ei mõelnud seda.”

Uang muigas. „Küll ma taipasin. Vaata, proua... preili...” Ta peatus hetkes ja jätkas vabandava naeratusega. „Võõra maailma kommetega on alati raskusi. Kas on viisakas huvi tunda su nime vastu? Või sõltub see situatsioonist – siin laeval ei ole?”

Naine naeratas uuesti, sellest tekkisid ta põskedele armsad lohukesed. Ta heitis juuksed taha ja silmitses meest hindavalt, siis tõsines järsku.

„Olen Lusi Aspeti. Sul on õigus, väljaspool ametlikke kohtumisi ei vaevuta nimesid ütleva. Ja eriti sellistes kohtades ei ole inimesel ei nime, perekonnaseisu ega rangelt võttes ka mõistust ja mälu. Sind ma muidugi tean, Jakob rääkis. Aga ma pean ütleva, et esimesel pilgul on selge, et sa oled võõramaalane. Kas tohib küsida, kust sa Letroltsit tunnend?”

„Laevast. Saabusime Mondult koos. Sattusime samasse hotelli. Täna õhtul ta lihtsalt tuli ja istus mu lauda.”

„Ta tutvus eile mu tütre, Dellaga. Täna sattus ta sinu kaudu meie seltskonda ja piirab teda hoolega. Ma mõtlesin, et ta on sinu partner, abiline.”

„Võib-olla ainult niipalju, et meil on sarnane maitse, kuivõrd su tütar väga sinu moodi on. Aga tõesti, ma tunnen teda väga põgusalt. On selles midagi halba, et ta su tütrele külge lööb?”

Naine silmitses teda hetke väga süngelt. „Kõik ümberringi ütlevad, et ma olen vanamoodne ja rumal. Et ma olen lihtsalt vastik kibestunud sorkija nõiamoor, kel on iganenud arusaamad elust ja üldse mitte pieteeti. Et inimestel on vabadus elada, kuidas nad tahavad ja igasugune surve selles osas on barbaarne vägivaldaakt. Et eraelu privaatsust ja puutumatus tuleb kaitsta, see on suurim inimväärtus.

Olin sotsioloog, kuni tagatiste, garantiide ja õigustega sai asi nii korda, et selle teadusega tegelemine on sisuliselt võimatuks tehtud. Kujutad ette – teatud küsimusigi ei tohi enam esitada, kuna see võib inimesi häirida. Tulemusi avalikustada niikuinii ei tohi, kuna see võib kellelegi halba varju heita. Tegelikult tahtsin ma kasutada juhust ja rääkida inimesega väljastpoolt – neid satub meile harva – et küsida, milline on olukord mujal universumis? On sul selleks tuju? Me võime muidugi ka teinekord vestelda...”

Uang viipas rahustavalt käega. „Kena daamiga on mul aega vestelda pea igal teemal, kuigi võõrastes maailmades liikumine on mind õpetanud oma suud kinni hoidma, sest mõnel pool vaadatakse sellele äärmiselt halvasti, kui sa suvatsed nende suurepärase maailma kohta midagi ebameeldivat arvata. Pealegi, kes ma olen, et oma arvamust peale suruda? Ma kuulan ja vaatan. Aga kui sa just küsid, siis tundub mulle küll, et Nozilal on mõned asjad paigast ära.”

„Nagu näiteks?”

„Sa ütlesid selle ise välja,” hiilis Uang vastusest kõrvale. „Aga luba mul küsida teisiti – palju sul lapsi on?”

„Kaks tüdart.”

„Palju enamikul su lähikonnast lapsi on?”

„Vähestel... Üks, harva, väga harva kaks.”

„Elu mõte on ellu jääda. Elule on inimene andnud ka muid mõtteid, mis muudavad selle tema jaoks elamisväärses, aga kui peamine mõte ei ole teostatud, on teiste üle arutlemine tühine ajaraiskamine.”

Naine noogutas rõõmutult. „Õigesti teed, et seda siin teistele ei räägi. Meil räägitakse peamiselt elu kvaliteedist ja eneseteostusest. On sul endal pere?”

„Oli. Mul on neli last, nad kõik on täiskasvanud.”

„Sa ei tundunud nii vana?”

„Meiegi vananeme aeglaselt. Ma olen seitsmekümne kaheksa aastane. Mu noorim laps on kolmkümmend neli ja vanim nelikümmend kuus. Me lõpetasime laste emaga abielulepingu neliteist aastat tagasi. Me kumbki ei ole püsivat elukaaslast leidnud, nii et enamasti käsitletakse meid ikka abielupaarina, kuigi me põhiliselt kohtume laste sünnipäevadel. Vabanda, mõnel planeedil ei tohi seda öelda, aga kuigi sa näed välja alla kolmekümnene, olen ma üsna veendunud, et sa oled hulga vanem.”

Lusi turtsatas. „Olen. Ma olen viiekümne ligi. Kas mõnel pool ütlevad naised vabatahtlikult oma vanust?”

„Harva. Kirjeldamatult harva. Ausalt, sa oled noor ja kena, ent ma lihtsalt eeldasin, et sul on täiskasvanud tütar ja olen lugenud peiato toimest.”

„Nii see on. Mis on Zoja saladus?”

Uang kehtas õlgu. „Ei ole ju tähtis, on see peiato või miski muu, rakutuuma tasemel on tegemist ikka taastumisprotsesside taaskäivitamisega.”

„Peiato ei anna surematust, vaid tervise ja talutava väljanägemise poolteist-kaks... kolm eluiga. Vanaks sina võiksid elada?”

Uus õlakehitus. „Paljus oleneb, kuidas ma viitsin vaeva näha. Pole plaane. Mõttetu natuke. Ja sina?”

„Kuniks elu. Praegu igatahes tahan ma elada ja ei ole kunagi aru saanud, miks paljud ei taha.”

„Inimese olemus. Enamik ei oska meil (nagu teilgi) isegi bioloogiliselt antud aastatega midagi mõistliku peale hakata.”

„Ma olen lugenud, et mõned rahvad on teinekord saavutanud surematuse. Aga alati on midagi viltu läinud.”

„Peabki minema. Füüsiline vananemine ei ole probleemiks. Hing läheb mädanema. Väga vähesed on peale teist sajandit veel ka vaimselt elus. Seetõttu on enamik maailmu hoidunud laialdastest ja automaatsetest antigeriaatrilistest meetoditest, jättes selle privileegiks – küll igäühele saavutatavaks, ent väga privaatseks ja sisemiselt sügavalt kaalutletud otsust nõudvaks aktiks. On muidugi ühiskondi, kus kõik üle umbes neljakümnesed hukatakse, ja leebemaid variante, kus näiteks kõik üle sajakahekümnesed planeedilt välja saadetakse. Aga küll ja küll on suurepäraseid planeete muutunud kopitanud nekropolisteks, kus ainult virnade viisi seniilseid kesti ringi kondab. Huvitab see sind? Sa saaksid ju sotsioloogiaga mujalgi tegelda. Miks sa ei sõida kasvõi sinnasamasse Mondule, nad võtavad heameelega mõneks ajaks tööle teiste maailmade teadlasi. Või Menötsi või... ükskõik, isegi Zojale? Ma ei ole kunagi kusagil kohanud kedagi Nozilast. Miks te ringi ei liigu?”

„Hea küsimus. Peale kastikulade elanike pole vist paarisadat inimestki, kes oleksid Buna Tleest

kaugemal käinud. Buna Tlee omad käivad siin küll, aga ega nemadki ei taha jääda. Aga olen ma õigesti aru saanud, et enamik inimesi ei lahkugi kunagi koduplaneedilt?”

„Enamik inimesi ei lahku kodulinnastki, välja arvatud ülimalt kontrollitud puhkekohta. Tähendab, selles mõttes ei ole vahet, on tegemist koduküla või -mandriga.”

„Barjäärid on ju kõikjal?”

„On. Nozila kastiküla on väga leebe, sest teie piir ja filter on ebasõbralik, kuid elatav loodus. Mõne koha pealt on teil vedanud, täpsemalt, keegi on juba väga ammu eeliseid ütle mata mõistlikult ära kasutanud...

Uh, mis see on?”

Viimast ütles ta välja ettepoole vaadates. Lusi heitis üle õla pilgu. Nad olid tõusnud mööda pikka lauget orukeelt kiltmaale ja nende teel vedeles moodustis, mis meenutas pisut reaktiivmootorit, mille jaoks on müürile alus tehtud. Paraku oli müür kaljune mäeriba ja reaktiivmootor oma pool kilomeetrit kõrge ja kolm pikk. Ning selle taga kerkis kõrgustesse paar ähmaselt sinetavat kaart, mis meenutasid pisut inkrusteeritud aknaraame.

„See ongi õhunui. Suur generaator, mis atmosfääri toodab. Üks nendest. Ta võimsus on viimasel ajal langema hakanud, ent ma kardan, et see probleem jääb nende hoolde, kes siin planeedil tulevikus elavad. Need seal taga on aga õhuvoolu suunamiseks.”

„Ma ei ole neid kunagi päriselt näinud... Lugesin, et merevee tase hakkas tõusma sentimeeter aastas pärast seda, kui neid mõnituhat aastat tagasi remonditud sai?”

„Jah. Siis elasid siin veel inimesed, kes midagi suutsid. Need hoiavadki planeeti elus ja mõne tuhande aastaga saaksime suuremale osale sobiva kliima. Nad on igivanad. Keegi ei hooli, et nende efektiivsus langeb. Midagi keerulist neis ei ole, päris seisma nad ei jää. Ainult et pole kedagi, kes alustatu lõpule viiks ja juurestiku korralikult välja ehitaks.”

„Ometi on ju teadmised ja spetsialistid olemas?”

„Teadmised. Spetsialistide koha pealt on viletsam. Instituut vireleb, on alla käinud.”

„Sünge lugu. Ometi ju kõik teavad...?”

„Üks asi on teada, teine *teadvustada* ja tegutsema hakata. Vaid minusugused on nagu pind perses, ja mina olen „tüütu nõiamoor”. Vähemalt paarsada aastat ei juhtu ju midagi, isegi ökosfääri kasv ei pidurdu oluliselt. Ainult et seda planeeti ei vallutanud mitte inimesed, kes nii mõtlevad.”

Buss tõusis müüri harjale ja laskus vaikselt maha. Maapind vibreeris siin kergelt ja õhku täitis nagu mesipuu sumin või kauge kose müha. Piki müüri oli näha veel mõnd sellist lendkohvikut ja kümnete kaupa muid sõidukeid. Enamik nende bussi rahvast tormas karjas minema niipea, kui ukсед avanesid.

„Populaarne koht,” märkis Uang. „Siin on külmem,” ja nagu ta sõnade peale hakkasid aknad sulguma.

„Buss hoidis end soojas õhuribas,” seletas Lusi, ise ebamäärast värvi pikka kapuutsiga hõlsti selga ajades. Ta leidis pingi alt ja viskas teise samasuguse ka mehele. “Võta. Siin käiakse jah päris palju. Ma näitaksin sulle seda heameelega, aga pean nüüd oma abikaasa ja paari teise inimesega rääkima. Nii et ma ei tahaks, et sa minu järgi ootad, aga võib-olla saame käikudes kokku.”

„Käikudes?”

„Sa ei teagi... Võta taskulamp ja roni üle selle piilari, lihtsalt mine teiste järgi. Vaata et sa mõnda auku ei kuku. Sees on valge, aga *tuuline*. Buss on siin kaks tundi, üldiselt kedagi ei oodata, kuigi sind võib-olla hakatakse otsima.” Ta viipas ja läks.

3

Uang vaatas talle mõtlikult järele, sellal kui teine kiiresti kaljudele tõusis ja talle veel üle õla naeratas, käele tekkinud valguskobara järgi otsustades samal ajal juba kellegi teisega sidet võttes. Mees ohkas, täitis siis ääreni veiniklaasi ja hakkas astuma suunas, kuhu teised kadunud olid. Nõlv tõusis siin väga järsult ülespoole ja mõnekümne meetri järel avastas ta, et kõnnib kergelt oksüdeerunud krobelistel metallil. Veel kõrgemale tõustes taipas ta ka seda, miks teine seda piilariks oli nimetanud, segas vaid konstruktsiooni hiiglaslikkus. Edasi läks tee veidra nurga all painduvate ja keerlevate tunnelite rägastikus, mida keegi oli üritanud käidavamaks teha lumineestseerivate nooltega seintel ning mõnd järsemat kohta oli silutud kergete metallsildade ja treppidega. Ilma oleks ka hakkama saanud, aga muidugi ei olnud ka Uangil midagi nende kasutamise vastu. Jällegi teadis ta loetust, et see meetriste kuni kümnemeetriste ümarate avauste rägastik on vahtmetall, ent taas oli mõõtkava pehmelt öeldes vale.

Sees oli valge, ent seegi tõdemus ei öelnud eriti midagi asjade tegeliku seisu kohta. Esimesena hakkas silma sinakas värelev kuma, siis muutus see tugevamaks, samaaegselt kasvas ka müha ja käikudesse tungis puhangulist närvilist tuult. Valgust andis sinakalt helendav samm, mis asus silma järgi tolle hiiglasliku pöördellipsoidi silindri teljel ning enamiku ruumist võtsid enda alla konstruktsioonid, milles suudaks orienteeruda vaid spetsialist. Igatahes tekkis kusagilt kahvatu ebamäära värvi riba, mis laperdas nagu põrandakalts tormis, selle vahega, et tal oli vale ots kinni – nimelt selgelt oli näha, et algas ta kusagilt seintel, tõmbus aga alati sinisesse helendusse. Kui veel tähelepanelikumalt vaadata, siis oli näha, kuidas pruunikad kaljurahnud mõned korrad valgelt hõõgivate tähekestena nähtavale ilmusid, et siis igaveseks kaduda. Kuidagi tundus, et teinekord tabas silm ka mingeid kullendavaid fronte ja gaasikeeriseid, ent kindlalt seda öelda ei saanud.

Kolm-nelikümmend inimest, kellest enamik ei kuulunud nende bussi, olid silindri põhja lähedal leidnud endale kummalise ja üsnagi ohtliku ajaviite – nimelt oli siin sisepinnal tunda tugevat rõhuvälja, mis gaasi liikuma panigi, hoides seda samal ajal takistuse vähendamiseks pinnast eemal. Nii tuli end õigesse positsiooni sättida kohas, kus suunavad ribad lõppesid ja sile põrand algas, mõni tugevam puhang suutis siis kiireima orkaani kiirusel tormates inimese maast lahti tõsta ja üle põranda kanda. Trikk oli maandumises jalgadele ja enne, kui kiirus liiga suureks läks. Kui see õigel ajal ei õnnestunud, ei jäänud muud üle, kui end kerra tõmmata – selliselt vajus inimene küll igal juhul väljast läbi, aga leppida tuli pika ja ilmselt parasjagu valusa veeremisega.

Uang otsustas mitte proovida, seda enam, et ta oli arvanud nägevat Lusit. Tundus, et nad olid pisut teist teed läinud, sest ka muud kohvikust tuttavat seltskonda vilkus temast kõrgemal ühes pilus. Agent ronis ülespoole, proovides konstruktsioonis orienteeruda. Ta oli midagi valesti arvestanud, sest kui ta järgmine kord hiidavaust nägi, oli ta tuttavatest tublisti kõrgemal. Positsioon oli aga suurepärase, nii et ta otsustas puhata (sest lõpuks oli ta roninud kokku mitusada meetrit) ja teisi ise varju jäädes jälgida.

Kutsehaigus, muigas ta endamisi, kui märkas, kuidas Lusi kamandas mõned inimesed kuhugi tahapoole minema, vedas Della kättpidi Jakobi juurde, seletas midagi ja kiirustas lahkunutele järele, jättes isa ja tütre vestlema.

Kui Uang neile järele nihkus, oli ta sunnitud tõdema, et ilmselt olid Lusil omad mängud mängida – teda ja Letroltsit teiste juures ei olnud. *Kuhu nad võisid minna?* Kuna neid läheduses ei paistnud, valis mees laia tõusva käigu ja ühe nurga tagant välja pöördudes lupsas ta sama kähku tagasi – seal nad seisid ja vestlesid. Piilumine mõne sekundi pärast kinnitas, et teda ei olnud märgatud. Paraku ei kuulnud ta midagi, üritused lähenemiseks mõnd teist rada leida ebaõnnestusid, ning tal tuli leppida hämara piluga, kust ta sai vestlejaid jälgida nii, et teda ennast ei nähtud. Ta kirus oma ebaõnne, sest valgus oli siin üldse vilets, pealegi seisid mõlemad nii, et ta ei saanud huultelt lugedes peaaegu midagi aru.

„Miks just Della... ülesanne täitmata... reas järgmine... seksnukk... läbinähtavalt rumal, hale biokonstruktsioon... „ Ta vandus. „Midagi ei saa aru.”

Paistis, et Letroltsi aga sai, sest hetkel, kui naine oli teinud solvava viipe ja pöördus ära koopa poole, sööstis ta korraga ettepoole, üritades teda ilmselt kaljult alla tõugata. Uang hüppas ettepoole, kuid ei suutnud end piisavalt kiiresti läbi pilu suruda. Paraku polnud teda vaja, sest naine oli rünnakut oodanud – ta käes välgatas mingi relv, ja hetk hiljem varises noormees vankuvale metallile. Uang tardus ja nihkus siis millimeeterhaaval peitu tagasi, tundes huvi, mida naine ette võtab. Viimane näris natuke aega huuli, virutas siis lamajale jalaga (too ei reageerinud), pani relva ära ja hakkas lõtvu kogu üles torule vedama. Oma pisikese hapra kogu kohta oli ta üsna tugev, ent mehe ülesvinnamine piki kolmekümnekraadist toru oli silmnähtavalt paras katsumus. Uang kaalus isegi, kas talle mitte appi minna, kuid leidis, et see võib lõppeda vaid sellega, et naisel on kahte tassida vaja, ja ta on hulga raskem. Igatahes kuidagi jõudis Lusi oma koormaga üles ja kallutas selle lihtsalt üle serva teisele poole alla. Uang ei taibanud esimesel hetkel toimuva mõtet, kuid pool minutit hiljem arvas ta laperdavas voolus korra inimkuju nägevat. Vist nägi seda ka naine, või oli ta vajanud aega lihtsalt puhkamiseks, igatahes hakkas ta teiste juurde tagasi minema.

4

Uang avastas, et paras ports lubatud kahest tunnist on möödunud ja sättis end väljuma. Umbes pool rahvast oli tagasi ja kaks tundi sai täis just siis, kui Uang lahendas teist veini ja viimased suuremas pundis lärmates ja naerdes bussini jõudsid. Paljud olid katkutud, mõnel suured sinised muhud, kuid midagi ära murtud ei olnud, kuigi üht lonkajat toetati. Loeti end üle ja Jakob Aspeti, kui peoperemees, tundis huvi ka Letroltsi vastu. Keegi ei teadnud.

Della kavatses just suu lahti teha ja näoilme järgi otsustades otsimist nõuda, kui Uang mühatas:

„Mulle tundub, et ta on juba lahkunud.” Ja kui kõik ta poole vaatasid, lausus ta vabandavalt. „Ma ei näinud eriti hästi, aga mulle tundus, et ta tõusis ühe daami käevangus sinna bussi, mis siit kümnekond minutit tagasi lahkus.”

Della punastas ja katsus tähelepandamatu olla, ent enamik rahvast unustas vahejuhtumi samal sekundil.

„Start – läksime,” mõirgas mitmehäälneline koor ja sõiduk hakkas võpatades kõrgust koguma. Ainult Uang ja Lusi vahetasid pika pilgu, Uang irtas, üritades sellesse kõiketeadmist ja sarkasmi valada.

Nagu ta arvanud oligi, läks vaid mõned minutid, siis poetas Lusi ennast tema vastu laua taha. Aknad olid nüüd suletud, sest väljas oli juba vilu, klaasi peegelduselt jälgis mees, kuidas teine sõnu otsis. Ta alustas ise:

„Sa oled väga veetlev ja seksikas naine, kuigi sa tapad inimesi.”

„Sa jälitasid mind?”

„Mitte otseselt. Ja hoopis teistel eesmärkidel.”

„Sa aitasid mind. Miks? Mida sa teha kavatsed?”

Mees kehitas õlgu. Enne, kui ta jõudis uuesti rääkima hakata, tõusis naine.

„Siin võidakse meid kuulda. Läheme alla, tuppa.”

„Kas seal on ka luuk, millest mind alla või reaktorisse visata?”

„Rumal. Kahjuks ei ole.” Naine muigas rõõmutult. „Seal ei segata meid.”

„Aga Jakob?” küsis Uang tõustes.

„Tal on tegemist. Ja kui sa ruttu teed, ei satu me tema silma alla.”

Trepp viis hämarasse koridori, mis oli kujundatud nii, et praktiliselt kohe oli sealviibija varjatud nii üleval-, kui võimalike allviibijate eest. Kajut oli pisike ja koosneski tegelikult vaid voodist ja dušširuumist, ukse kõrval oli paar nagi ning pehmesse seinapolstrisse oli peidetud baar ja muusikakeskus.

„Istu,“ viipas Lusi voodile. „Ega need kajutid ei ole üldiselt jutuajamisteks mõeldud,“ lisis ta ringi vaadates, ja kuna seista oli ilmselt tobe, sättis ta end rätsepistesse sinnasamasse voodile ning polnud mehest eriti kaugel, kuna sein tuli ette.

„Niisiis – sa nägid?”

„Jah.”

Valgus oli tuhmunud õrnaks violetseks ja vaevukuuldav meloodia häilus õhus. Oli soe ja mugav.

„Mida?”

„Et sa tulistasid teda, siis vedasid mööda toru üles ja saatsid teele, et ta saaks Nozila atmosfääri moodustamise oma isikliku panuse anda.”

Naine vaikus. Siis langetas pea. „Mis sa nüüd mõtled teha?”

„Noh, olukorda natuke enda huvides ära kasutada.” Mehe hääles aimus naeru.

„Kuidas? Oma mehe firma tegemisi saan ma vähe mõjutada. Vabandust, sa ei tundu lihtsalt seda tüüpi, kes kasutab mõrva vaid selleks, et kellegi minusugusega magada.”

„Miks ma ei peaks tahtma sinuga magada? Minu silmis oled sa ütlemata isuäratav maiuspala. Aga tõepoolest tahan ma midagi rohkem – vastuseid.”

„Vastuseid? Milliseid?” Ta vaatas korraks üles, üritades mehe näost midagi välja lugeda. „Aga võtame järjekorras. Siin ma olen.”

„Kas sa arvad, et ma ei ole suuteline halvasti käituma daamiga, kellega armastust jaganud olen,“ küsis mees end liigutamata, hääles naer. Naine kehtas õlgu, heites talle kiire sähvatava pilgu ja langetades siis pea.

„Pigem kehtib loodetavasti terves universumis tähelepanek, et seda on oluliselt raskem teha.” Ta puudutas oma selga ja ülemine osa sulerüüst langes talle sülle. Ta juuksed langesid näole, muutes selle tumedaks varjuks heledas raamis. Juuksed ulatusid ka rindadele, lehvides hullutava kardinana täiuslike kumeruste ees, kui ta libistas end masseerides käed üle keha kohtades, mis rüüst vabanenud olid, et tumedalt veatult pinnalt kaoksid vaevumärgatavad triibud. Mees vaatas seda naudinguga, seda enam, et talle see etendus oligi.

„Selles võib sul õigus olla. Kuigi seks ei paku suuremat, kui see sulle vaid kurb kohustus on.” Ta raputas vaevumärgatavalt pead, surudes alla muige sõnade ebareaalsuse üle miljões, mis vaid armumängude jaoks. Ta hoidis end meelega liikumatuna, sest ruumi oli parasjagu nii vähe, et iga asendimuutus oleks ta naist puudutama pannud.

„Ah jäta. Mul ei ole kunagi olnud välisplaneetlasest armukest. See on omast kohast päris huvitav.” Naise hääli oli vaikne, nagu endiselt vaid tume vari.

Uang kummardus ettepoole ja libistas sandaalid põrandale. (*Millal naine enda omadest lahti sai?*) Ta pööras end, sirutas käe ja puudutas naise juukseid, libistas siis käe allapoole, sõrmed hellitasid hetkeks rindu, siis kõhu prinki siledust.

„Küsimus moest,“ lausus ta vaikselt ja lõbustatult. „Ma vaatasin ja ei saanud aru, on need püksid või joonistus.”

„Sa saad kohe teada.” Kõhulihsed võpatasid ta käe all. Naerust?

„Riie.”

Naine tegi käega liigutuse selja taga. „Ja nüüd?”

Mehe käsi lükkas kõrvale sulgedega vöö, mis enam kusagil kinni ei olnud ja puudutas kuuma pehmust allpool. „Uh, kuidas see käis?”

„Nozila naistel on omad saladused. Kas sa kavatsed nendesse riietesse jääda?” Lusi sikutas lahti sõlme mehe kõhul, siis tonksas teda rusikaga. „Oo, nagu teras.” Ta vedas teisel särgi seljast ja kompas ta rinna- ja õlalihaseid. „Olete te seal kõik nii vormis? Milline Zoja gravitatsioon on?”

„Suurem, aga ise tuleb ka vaeva näha.” Mees libistas end kiiresti ka viimasest hilibust välja ja pöördus naise poole, kes endiselt rätsepistes oli, ta libistas käed üle ta keha, lastes peopesadel sulada kokku rindade kumerustega ja voolides nagu savi jalgade sisekülgede pehmust. Naise silmad olid suletud, kui ta sel vaikselt naudinguga sündida lasi, siis heitis ta käed mehe kaelale.

„Kas sa nüüd lõpuks suudled mind?”

„Heameelega.” Uang tõstis ta kergelt nagu lapse endale sülle, nende huuled kohtusid. Mees lasi tal allapoole vajuda ja tajus, kuidas naise huuled võpatasid, sest ilmselt tegi selline kiirustamine natuke valu. Kummalgi ei olnud ometigi vähimatki soovi suudlemist katkestada, nad olid niikuinii juba nii lähedal, kui see üldse võimalik oli.

Uangi jaoks oli naine lihtsalt ilus ja eksootiline, oli mõnus tunda tema raskust niuetel, tunda rindade teravatipulist kuumust ja suudelda ta meelalt vastavat kummalise mõrkjasmagusa lõhnaga suud. Kummatigi ei tundnud ta piisavalt kohalikke kombeid otsustamaks, kas naine seda tõeliselt naudib või vaid teeskleb, kui ta vaikselt ümisedes järjest kiiremini oma puusi liigutama hakkas, hingeldades läbi nina, huuled ikka mehe suul. Ent arutlemine selle üle, kas tegemist on see naise kavaluse, tavalise käitumise või hädaohu tunnetusest ja just äsja kellegi tapmisest tuleneva pöörasusega, tundus hetkel äärmiselt kohatu olevat. Nii ta siis pigem vaid vastas, kuni arvas, et nüüd küll on kaaslasel juba tea mitmes kord hea olnud, surus siis huuled naise kaelale, pööras ta patjadele enda alla ja lasi minna. Naine tundis ja hindas seda kuidagi, nii et ta pinguldus taas hingeldades, küünistades mehe selga, ja lõtvus oigega, kui hõõgub elulubadus ta sisemuses plahvatas.

Nad lamasid vaikides, ja vaevalt kümme minutit hiljem sättis naine oma pea ta kõhule, ning kaks minutit hiljem ratsutas ta taas, rinnad õõtsumas, pea kuklas, mehe käed hellitamas ta keha ja surumas puusi allapoole, nagu see veel võimalik oleks.

Seekord tundus, et mõlemale aitas, nad tõmbasid kõrvuti lamades hinge, vaatasid teineteist uurivalt, siis suudles naine teda kergelt otsaette ja kadus dušši alla, ilmus sealt rätikusse mässitult ja andis mehele peaga märku, et ruum on vaba. Kui mees välja jõudis, oli ta oma sulerüü jälle selga tõmmanud ja pööras mehele selja, osutades haakidele.

„Aita.” Ta toon oli nurruv ja tüüne.

„Et võtsid ära, pane ka tagasi? Kuidas sa selle ise selga saad?” mängis Uang kaasa.

„Ebamugav, aga saab. Poole võtsin ma muide ise ära. Pane riidesse ja läksime.”

„Aga kuidas on vastustega?” küsis mees pükse jalga tõmmates ikka endisel naljatoonil.

„Ma pole neid kunagi anda kavatsenud. Sina! Tundub, et mina tahtsin sinuga rohkem magada, kui sina minuga. Vaatamata su väidetele kartsin, et ta oli su sõber, aga sind ei puudutanud ta surm üldse. Tõtt-öelda olen pisut hämmastunud, kui vähe see sind puudutab.”

„Ma ei tunne küll Nozila seadusi, ja ega ma ei ole küll kunagi kavatsenud võimude jutule minna, kuid mis siin mõrva puhul ette võetakse?”

„Ma kuulun sajasse peresse, Letroltsi oli võõras, sina oled võõras. Kui ma väidan, et ta ründas

mind, tuleb mul vaid hunnik pabereid täita.”

„Nii et sa kartsid vaid, et ma olen temaga seotud ja kavatsen ise midagi ette võtta?”

Naine noogutas. „Ja ega ma nüüd just ei taha, et sellest teada saadakse, pole vaja kuulsust ja pahandusi.”

„Miks sa seda õieti tegid?”

„Tead, pole sinu asi.” Naine muigas ja silitas ta põske, ta tundis end täiesti kindlalt. „Me peame nüüd minema.”

„Kui tihti sa neid biokonstruktsioone nottimas käid?” küsis mees möödaminnes.

Naine tardus, ta rahu oli kui peoga pühitud, ta uuris teist silmad suured.

„Kes sa õieti oled?” tume ja natuke kartlik toon.

„Pea meeles, et mina tahtsin vastuseid. Seda, et sina neid saad, pole ma isegi vihjamisi mõista andnud.”

Naine hammustas huult. „Mida sa tead? Mida sa teada tahad?”

„Miks sa ta tapsid?”

„Et ta ei tuleks mu perekonda hävitama. Ma tean, et varsti tuleb järgmine, ja lõpmatuseni ma neid tappa ei jõua, aga ma ei ole üksi. Nii et ükskõik kes sa oled, pea meeles, ma ei ole üksi!”

„Paljusid sa oled tapnud?”

Hetk kõhklust. „Sellele ma tõepoolest ei vastaks.”

„Olgu, aga kas nad vastu ei löö? Ma mõtlen, et keegi ju saadab neid, ja see keegi peaks märkama, et ühes teatud kohas on kadu hiiglaslik.”

„Ma ei tohi sellest rääkida. Ma olen vandunud isegi elu hinnaga...”

„Ah, käi põrgu.” Mees naeratas hellalt ja vabandavalt, vastuolus oma sõnade teravusega. „Mõtle rahus järele. Sa tead, kuidas mind leida.” Ta avas ukse.

Külm kivi

„Mis on Föderatsioon, mis Interpol ja kes mina seal olen? Kui sa tahad tingimata maiseid analooge, siis on Inimkonna Föderatsioon midagi ÜRO ja NATO vahepealset. Ära naera. Kõigepealt – mitte miski ei hoia ühe valitsuse all koos erinevate tähtede planeete. Ega ikka eriti ei reisita, kui kohalejõudmine võtab vähemasti paar päeva ka kõige lähemate maailmade puhul, pikematel reisidel aga tuleb arvestada kuude, isegi aastatega. Side üle säderaadiokanalite ja majakate võrgu toimib muidugi kiiremini, aga – ma ei hakka seda sulle praegu seletama – kuigi sõnumite maht ei ole piiratud, tuleb levil arvestada sekundist tunnini valgusaasta kohta; tund on muidugi väga haruldane. Sellistes tingimustes iseseisvub paratamatult iga valgusaastatetagune inimasum. Isegi need linnad, kuud, planeedid, mis on Föderatsiooni enda poolt asustatud, on varem või hiljem paratamatult sunnitud tunnistama, et neil on ka omavalitsus ja muud iseseisvuse tunnused. Mingeid hääletusi, rääkimata konsensusest Inimkonna Föderatsioonis ei tunta, küll aga peetakse üleval mitmeid institutsioone ja rünnak ühe Föderatsiooni kuuluja vastu on automaatselt rünnak kõigi vastu.

Interpol on üks neist Föderatsiooni institutsioonidest. (Ta nimi ongi standardkeeles justnimelt „Interpol” ning seepärast ei ole ma vaevunud muud nime välja mõtlema, kuigi teil

on siin ka mingi samanimeline organisatsiooniäbarik.) Mina olen midagi sõltumatu agendi ja sektoripealiku taolist. Oma minevikust – kuidas see kõik nii on läinud – räägin ma teinekord, aga see sinu jaoks kindlasti taas mõistetamatu seisus tähendab, et ma võin alगतada operatsioone, paluda nende käigus mistahes tasemel sõjalist või muud abi ja annan aru ainult Interpoli... mh, Vanemate Kogule. See „sektor” ei ole mingi fikseeritud ruumiosa ja kui Aligo teade saabus, ma loomulikult kõigepealt kontrollisin, kas keegi teine seal juba ei tegutse, siis uurisin järele, et Interpolil on seal oma resident olemas, saatsin oma jõugu peale ja tulin kõige lõpus ka ise kohale – aegamööda, rahulikult, arvestades, et Onixi inimesed hoiavad mul silma peal ja murravad pead, mida kuradit ma kavatsen ja mis võiks sisalduda kõiges selles salastatud sides, mida mu laev üle majakate pidas.”

1

„On see töökindel?” küsis Zätereit pisut kahtlevalt.

Öäk surus huuled kokku.

„Ei ole sõitu, kus mõned kokku ei pörkaks või piirdeid ei riivaks. Peale seda on kogu ümbrus täis kiiresti lendavat prahti, mis lennukisse suuremaid-väiksemaid auke lööb – hermeetilisus kaob. Kui need ei töötaks, oleks võidusõitjate keskmine eluiga murettekitavalt lühike.”

Zätereit kaalus seadet käes, siis viskas maha ja hüppas paar korda jalgadega otsas.

„Barbar...” ahhetas Öäk kopsutäit õhku välja hingates.

„Proovi, kas töötab,” ühmas Zätereit hoolimatult ja ulatas talle seadme.

Piloot uuris igast kandist auto alla jäänud lõngakera välimuse omandanud riistapuud, siis väänas torud õigesse asendisse ja sättis endale ümber pea.

„Näib töötavat.”

„Oled kindel?”

Öäk kehtas õlgu. Vana luuraja sirutas käe ja ühes seinas avanesid võretatud torud, hetk hiljem lõi vilistamine ja vuhin kõrvad lukku, tolm keerles ja varjud muutusid teravaks. Öäk ei saanud muidugi enam häält teha, ta osutas kiiresti vehkides oma kõhule. Zätereit noogutas ja vajutas uuesti ning atmosfäär taastus sama kiiresti kui see ära oli imetud, tormipahvak sasis neid ja pani ettevalmistamata piloodi sammu kõrvale astuma.

„On sul aga meetodid... Hingata ma sain, aga mis mu magu koos peaks hoidma?”

Zätereit tuhnis vaikides kappides, uuris mitmeid kombinesoone, vahelduseks pilooti hindavalt kiigates, siis viskas talle ühe neist.

„Pane see selga.”

„Arvad tõsimeeli, et seda võib vaja minna?”

„Loodetavasti mitte. Nii nagu enamikul sõitudest sul ju ei lähe väljakiivrit vaja.”

„Kas sa oma tööd tehes satud nii tihti vaakumisse?”

„Ei. Enamasti tahetakse mind tükkideks hakkida, alla ajada, ära mürgitada, põlema panna, tuumaplahvatuse epitsentrisse sokutada, pulsarite fookusesse ajada ja mida iganes – kõike seda tihemini, kui õhuta jätta lootuses, et vaakum mulle otsa peale teeb.”

Öäk jäi vait ja hakkas riideid vahetama, Zätereit muutis osa seinu läbipaistvaks.

„Suudad sa mind samal ajal jälgida?” alustas ta ja kui piloot oli noogutanud, jätkas: „Me maandusime niipidi, et su laeva boks jääb üles. Äärmise häda korral saad otse korpusele sisse (laeva

aju tunneb su ära) ja võid startida. Võib-olla on sul ka hea teada, et mu pakikandjarobot ei ole mitte pakikandja, vaid päris tõhus kaitseseade.”

„Kuidas laev mind ära tunneb?”

„Kuidas mina sinu ära tunnen?”

„On's ta siis nii intelligentne?”

„On. Miks ma muidu üksi reisin? Anu on tark ja usaldusväärne kaaslane.”

„Anu? Nojah, loogiline, et tal on sama nimi, mis laeval, ta ju ongi laev. Hm, miks mina pole märganud?”

„Isand Zätereit käskis mul vait püsida, et muidu pöörad kõik nurgad segamini, püüdes hääle allikat leida,” vibreeris õhus meeldiv naisehää.

Öäk maigutas. „Mida sa veel oskad?”

„Isand Zätereit ei soovitanud sinus alaväärsuskompleksi tekitada, nii et ma parem jätaksin vastamata.” Hää oli selge, mahe, sensuaalne.

Öäk maigutas rohkem. „Mis on elu mõte?”

„Ah jäta. Mina sellele vastust ei tea, inimeste antud vastuseid suudan andmepankadest leida kindlasti palju rohkem, kui sul iganes nendega midagi peale hakata on.” Toonis oli aimata intelligentsust ja huumorit.

„Sa... tundud väga inimlik.”

„Olengi. Vastava riistvara puudumise tõttu pole mul vaid seksuaalelu.”

Öäk mõtles pisut. „Zätereit, kas sa ei tee minu kulul nalja?”

Mehe suunurgad tuksatasid, siis raputas ta pead. „Temas on mitmete ammu surnud naiste isikuid, lisaks on ta nii intelligentne ja nii kaua inimeste teenistuses olnud, et teab, mida triviaalsete küsimuste peale vastata. Sellest hoolimata on ta masin.”

„Tema hää?”

„Ühe tuntud lauljatarri hääle profiil. Mitte mina üksi ei kasuta seda.”

„Meil ei ole ammu selliseid masinaid,” pomises Öäk.

„Paljudel planeetidel ei ole, inimesed ei salli konkurente... Tead, see on järgmine lõputu teema, aga meil ei ole aega. Ma ei tea mis juhtub, kui me angaari katusesse augu põletame, aga loodame parimat, võttes vaid teadmiseks, et vajadus korral on võimalik see kõrvaldada. Pea meeles, et mul on laevale antud omad korraldused, mille kõiki nüansse ma praegu sulle seletama ei hakka, selle järele pole vajadust. Kui sa sisestad oma laeva kaugjuhtimisnumbrid, siis minu oma tunneb need ära ja laseb ta välja. Ja nüüd läksime.”

„Kogu oma lugupidamise juures,” kirus Öäk talle järele kiirustades. „Sa oled ühelt poolt nii ettenägelik, teiselt poolt aga seletad hädavajalikke asju alles siis, kui oleme juba poolel teel trepist alla? Miks sa pasakott ei võinud mulle kasvõi Aligo mooduli sisu varem näidata? Nüüd on mul pea paks.”

„Minu viga,” noogutas luuraja. „Ma ei arvanud, et sul neid teadmisi laeva kohta iialgi tarvis läheb. Avaruumis lahing oleks olnud puhtalt minu mure, planeedil võidelda sa oskad, pealegi tundus konflikt äärmiselt ebatõenäoline, kui delegatsioon kord juba siin on. Paraku on üks võõras laev juba maas meid ootamas ja teine meie selja taga. Valmistusin uniseks vestluseks...” ta laiutas käsi.

„Palun ära solvu – ma arvasin, et tean, mida mulle siin räägitakse ja tundus loomulik, et sa kõrval istud. Mil viisil ma tean, ära küsi. See, et mind ka teine pool teadis oodata, tähendab aga, et on

midagi, mida Aligo ja tema kaaslased ei tea.”

Nad laskusid trepist alla.

„Kuhu nüüd?” tahtis Öäk teada.

„Alumise luugi kaudu välja.”

„Miks mitte tavalise? Kustkaudu sa Rhinodondil käisid?”

„Kui me läheme alt välja, panevad nad mingi silla või midagi taolist nii, et me põrandalt minema saame. Hea toon käsib selle paika jätta, kuniks võõras laev sadamas. Kui läheb andmiseks ja toide, misiganes energiaga nad ka liiguksid, kaob või blokeerub, jäävad seadmed liikumatuks meile kõige sobivamas konfiguratsioonis.”

„Millele kõigele sa ei mõtle...”

„Ma olen Nüarde sõjaväeakadeemias õpetanud ligi kaksteist aastat luureoperatsioonide taktikat.”

Öäk neelatas.

„Küsi aga,” heitis Zätereit talle muiates. „Parem, kui sa küsid ja saad teada. Ma seletan, aga põhjendusteks kahjuks aega ei ole.”

Nad läbisid alumised luugid ja astusid laevakere alt välja. Keegi ilmselt jälgis ruumi, sest peaaegu kohe käivitused kerge surinaga mootorid ja lai mugav kaldtee sobitas end peaaegu nende jalge eest tasaseks tõusuks eemal seinas asuva ukseni. Mehed vaatasid veelkorra teineteisele otsa, ent kuna isegi Öäkile oli selge, et siin kuuldaks iga nende sõna, neelas ta võimalikud edasised küsimused alla ja nad sammusid piki metallinti üles, läbisid paarikümnemeetrise koridori, mille otstes olid angaari ja muid ruume eraldavad rasked ukse ja leidsid end laiast koridorist, kus neli inimest seisis neid oodates.

Vanem mees astus sammu ettepoole ja mõõtis Zätereiti pilguga.

„Mina olen Sander Salvi, Nozila Parlamendi Asespiiker. Tervitan sind Nozila territooriumil,” lausus ta formaalse fraasi, üritades kerge naeratusena sinna ka pisut südant panna.

„Zätereit, kui tiitlid hilisemaks jätta. Olen Föderatsiooni Julgeoleku kolonel.”

Mees noogutas ja pöördus siis teisi tutvustama: „Aligo Valle, üks Hoidjatest. Erkole Tolome. Leonard Bistolf.”

Nimetatud noogutasid ja naeratasid.

„Ümbrus ei ole siin just väga inspireeriv,” pöördus elatanud parlamentaar pisut vabandavalt vestluskaaslase poole tagasi. „See oli vangla ja millegipärast olid ka juhtkonna ruumid üsnagi askeetlikud. Me valisime ühe viisakama, panen ette suunduda sinna ja jätkata seda vestlust meeldivamas õhkkonnas?”

Zätereit noogutas, ent ei reageerinud teise märguandele liikuma hakata.

„Ma vabandan, et pean pisut häid tavaid rikkuma ja kohe mõned küsimuse esitama. Sadamas on tundmatu laev?”

Sander kergitas kulme.

„Vist jah.” Ta vaatas Erkole poole.

„Palus abi, nüüd remondib ennast,” lausus see.

„Kas keegi neist on laevast väljunud?” küsis Zätereit edasi.

„Jah. Nad ostsid väikeses koguses paari ülipuhast elementi. Vett tahtsid nad ka, seda me loomulikult ei müünud, tehnikud näitasid vaid, kus kraan on. Eks meie garnison kipub ka uudishimust suhtlema,

käib väike täiturg – nagu ikka. Ah jaa – mina olen... politseiprefekt, seega julgeoleku eest vastutav. Loomulikult teeb mindki murelikuks, et nad sattusid siia just nüüd, olen valmistunud võimaluseks, et see ei ole juhus, ent ohvitserid on teadlikud ja ma ei kujuta ette, mil viisil nad mingit ohtu võiksid kujutada.”

„Palju neid on? Mis relvastus on laeval?”

Erkole vaatas korraaks abiotsivalt oma kaaslaste poole, siis tunnistas:

„Ei tea. Väljas pole neid käinud... üle kolme-nelja. Kontrollin seda kohe. Nad on eraldi angaariboksis, need on plahvatuskindlad, nii et kui nad just mingit enesetapjalikku sädelahendust ei korralda... Kui nad lendu tõusevad, on nad kohe meie patarei sihikul – õnneks on vangla puhul arvestatud ka jõuga vabastamise ja laevade kaaperdamise võimalustega.”

„Kas te teate, et teine laev tuleb? Kardan, et nii elavat liiklust ei ole siin sajandeid olnud.”

Nozilalased vahetasid jälle pilke.

„Ei tea.” Erkole oli tabanud, et Aligo vaatab küsivalt Öäki otsa ja pööras nüüd ka oma huvitatud pilgu pilloodile.

„Zätäreiti laeval on siis ilmselt hulga parem aparatuur,” lausus see vastu tahtmist. „Aga laev on seal üleval täiesti olemas. Me oleme kahe tule vahel.” Ta hoidus Zätäreiti poole vaatamast, et mitte süvendada muljet, nagu oleks ta teisel poolel, kuigi sõnad olid täpselt need, mida nad föderatsiooni agendiga olid kokku leppinud. „Erkole, ma arvan, et me peaksime igaks juhuks käima garnisoni kontrollimas ja vaatama selle hädasolija tõsisemalt üle. Ma küll ei tea kõiki fakte, aga on vist ilmselge, et kellelgi ei ole meie kohtumine saladuseks, küsimus on ainult, kas ta tahab hirmsasti teada, mida me räägime või on meie kohtumine talle nii vastumeelt, et ta eelistab meid algaatomiteks muuta. Mul oli muide Rhinodondil tulevahetus – esimesel veerandtunnil, sõnumi saatmise ajal.”

Kümme sekundit valitses vaikus.

„Ma arvan, et Andreal on õigus. Sinu loal,” lausus Aligo Sanderi poole vaadates, „las nad lähevad.” Viibe Öäkile ja Erkolele. „Meie kohtumise fakt on aset leidnud, nii et praegusel hetkel rääkimata jalga lasta on kõige tobedam. Ainult et kas me ei peaks hoiatama ka oma inimesi? Ja loomulikult viima kohtumise kiiresti kuhugi teise ruumi üle?”

Sander noogutas. Öäk ja Erkole lahkusid ühes suunas, viimane käigu pealt oma telefoniga rääkides, Aligo viipas siitsamast üles viivale trepile.

„Siiapoole. Meie oleme sadama sisemises, võõras laev välimises osas,” selgitas ta teistele käigupealt, osutades kaaslaste lahkumise suunda. „Kontrollkeskus ja garnisoni ruumid on meie ja nende vahel, hea seegi. Ma arvan, et kompleksis nad käinud ei ole, aga mine tea.”

Nad tõusid paar korrust, pöördusid koridorides ja siis juhatas Aligo nad ühte ruumi, kus seisis tolmunud seadmed. Kõik oli terve, kuid hüljatud, inimesed vaatasid ringi ja kuna ainus sobiv koht oli ühes nurgas seisev laud ja toolid, suundusid kõik sinnapoole.

Aligo ja Zätäreit uurisid kumbki oma seadmega ruumi.

„See on vangla köök,” teatas Aligo selgituseks. „Kuna siin töötasid vangid, ei ole siin mingeid holoekraane ega muud peent tehnikat, seinad on täpselt see, mis paistab, ainult see kollane kivi. Kõik kommunikatsiooniliinid ja jälgimisseadmed pidid olema kergesti kontrollitavad ja tugevad.” Ta osutas lae all rippuvale massiivsele kaamerale. „Siin on peaaegu kindel, et meid pealt ei kuulata. Muid seadmeid ei ole, ainult toda ma ei suuda skaneerida, aga see peaks olema välja lülitatud. Mida sinu kast näitab?”

„Sama. Vabandust.” Kolonel võttis vöölt seal käepäraselt turritanud toru ja tõstis selle. Kõigepealt

lahvatas kaamera kerel üksik hele säde, siis oli objektiivis näha tuld, järgmisel hetkel vappus kogu seade, paisates summutatud plahvatuse matakaga siit-sealt vändunud korpusest leeke välja.

„Nüüd on täiesti kindel, et meid pealt ei kuulata.”

Aligo noogutas rabeledalt, heites oma seadmele vaid ühe pilgu.

Nad istusid laua taha, kus teised kaks olid juba istet võtnud.

„Nagu Sander Salvi mainis, olen ma Hoidja – Parlamendi Väliskontaktide Komisjoni liige,” võttis Aligo jälle ohjad enda kätte. „Me oleme juba kõiki diplomaatilise protseduuri reegleid rikkunud ja meil on ilmselt ikka kiire, nii et heidame formaalsused kõrvale?”

Nozila valitsemisvorm on piiratud demokraatia – parlamenti valitakse, ent on valimistsensused kodakondsuse ja omandi järgi, nii et reaalselt on võim vanade asunike käes, keda on umbes kakskümmend tuhat inimest. Selles tähenduses räägitakse ka „sajast perest”, ent praktikas on need mainitud kakskümmend tuhat inimest kõik sugulased, nii et sajaks jagamine on rohkem sugupuuuurijate fantaasia proovilepanek. Sander on üks nendest, kes juhib planeeti, kuid antud asjas meil legaalseid volitusi ei ole. Kuidas sina asja näed ja millised on sinu volitused?”

„Mul on Föderatsiooni Nõukogu luba kontaktideks Nozilaga. Minu tegevus ei ole millegagi piiratud,” lausus Zätereit, üritades lasta häälel kõlada ühtaegu asjalikult ja sõbralikult. „Nagu ma juba mainisin, olen Julgeoleku kolonel. Te kutsusite mind, kasutades Föderatsiooni igivana appikutsevormelit. Kena, et teil vähemalt sellised asjad alles on, kuigi teil pole sajandeid Föderatsiooniga mingeid otseseid kontakte olnud. Teade oli alarmeeriv, ent ühtegi tõendit lisatud ei olnud. Nii et seni on mul kaks eesmärki: esiteks – uuendada sidemeid Nozilaga ja teiseks – kindlaks teha, kas oht on reaalne. Nii et ma annaksin teile kõnejärje tagasi – defineerige palun probleem ja teie endi seosed sellega.”

Sander sattus ilmselt tuttavasse elementi:

„Me küll laususime oma nimed, aga tutvustagem siis end veel kord korralikult.” Ta kordas informatsiooni enda kohta ja osutas siis Aligole:

„Aligo Valle. Hoidja, tööstur. Ta vanaonu poeg kuulub parlamenti, seega ühe „pere” liige. Me oleme moodustanud antud asjas Erakorralise Komisjoni, selle esimees.” Vanamees muigas. „Mu eksväimees.”

Viibe edasi. „Professor Leonard Bistolf, sotsioloogia, ühiskonnateadused. Samuti „100 pere” liige. Erakorralise komisjoni juhatuse liige.

Naine, keda sa nägid – Erkole Tolome on kõrge politseiametnik – abiprefekt, ehk siis vanemkriminaaluurija. Nagu paljud ühiskonnad, ei määra ka meie naljalt naisi kõrgetesse ametitesse, kui nad just eriti andekad ei ole, pealegi on Erkole lesk. Ametlike genealoogiate järgi ta ühtegi „peresse” ei kuulu, sisuliselt aga küll, kuivõrd ta vana-vanaisa oli parlamentäär.

Andrea Tonat, keda millegipärast kutsutakse Öäkiks, on ennast ilmselt juba piisavalt tutvustanud. Nii et palun – Leonard, jätkka.”

Mees oli umbes viiekümnene, keskmist kasvu ning pikast kabinetitööst kuhtunud kehaga. Vaatamata sellele õhkus temast autoriteeti ja vitaalsust ja tal oli selline pooltraksis hoiak, mis vaevalt läheks läbi sõjaväes, küll aga näiteks tuletõrjes. Ta hääl oli koolitatud, hästi artikuleeritud ja rahulik, kui ta alustas:

„Kõigepealt jäi mulle probleem silma umbes kümme aastat tagasi, ent ma pidasin seda niiõelda kutsehaiguseks – liigsest numbrite vaatamisest tulenevaks paranoiaks. Et mitte ülearuste detailidele aega raisata, pean küsima, kui hästi sa üldse oled kursis meie eluga Nozilal?”

„Tean statistilisi andmeid ja üht-teist Öä... Andrea juttudest. Palun läheme otse asja juurde ning kui

ma mingeid fakte ei tea ja seosed ei taipa, eks ma siis küsin.”

„Lühidalt... hakkas meie ühiskonda tekkima... suurepärase välimuse ja iseloomuga mehi-naisi, kelle elueesmärk näis olevat meie olulistele isikutele kaaslaseks olemine. Kurtisaane ja gigoloid, või kuidas iganes neid nimetada, on esinenud igas ühiskonnas, alati. Kõik see on sellisel tasemel väga ähmane. Ma loodan, et meil on aega – ma kirjeldaksin paari näidet?”

„Andrea on juba kirjeldanud mulle mõningaid, nii et kui näited on sarnased kasvõi Aligo-Nikola ja Tiziana-Alari suhtega, pole vajadust. Lisaks rääkis ta mulle huvitava loo oma ristiisast.”

„Oma ristiisast?” küsis professor.

Zätereit seletas paari sõnaga. Laua ümber olijad noogutasid mornilt.

„Täpselt sedalaadi need näited ongi,” jätkas Leonard. „Olen neid kogunud, sealhulgas saades palju abi Erkolelt. Kõik sellised isikud ilmuvad välja kusagilt getodest, sadamalinnadest, kus me ei ole kunagi vajadust näinud isikuid täpselt identifitseerida. Kõigil neil on raha. Mitte kuigi palju, täpselt parasjagu, et ei heas ega halvast mõttes mitte mingit tähelepanu äratada. Kõik nad näevad välja 20-25-aastased, kuigi mõned neist on sellised juba viisteist aastat. Nad on suurepäraselt füüsilises vormis ja... kenad. Kusjuures jällegi mitte väga silmapaistvalt. Ja kõik nad on varem või hiljem sattunud võimulähedaste inimeste elukaaslasteks või armukesteks.” Ta veeretab mälumooduli üle laua Zätereitele. „Kõlab naljakalt, kas pole?”

Zätereit võttis mooduli ja keerutas seda käes, pistis siis oma robotisse ja ühmas „kopeerida”.

„Palju neid „näiteid” siis on?” küsis ta.

„Kaksteist tuhat. Vähemalt. Kõiki me ei tea ka. Et ennetada su küsimusi – niipalju, kui me kontrollida oleme suutnud, ei ole mitte kellelgi neist minevikku, mitte kunagi ei ole keegi neist mingeid kahtlasi kõnesid võtnud, kahtlaste isikutega kohtunud või muud taolist. Ah jaa – mitte ükski neist ei ole kunagi ühtegi last sünnitanud.”

Zätereit vaikis hetke. „Mida te tahate öelda, on lühidalt järgmine – viimase viieteistkümne aasta jooksul on teie ühiskonda sisse imbinud vähemalt kaksteist tuhat inimest, kes sisuliselt on võtnud enda kontrolli alla teie ühiskonna juhtiva osa isikliku elu. On teil ideid, mida tegelikult kavatsetakse? Mis eesmärgil?”

„On kaks võimalust. Esiteks – kui nad ühel päeval meile sõna otseses mõttes noad selga löövad, on Nozila peata. Ükskõik kes meid ründab, ei kohta ta reaalselt mingit vastupanu. Teine, ja palju tõenäolisem võimalus – kulub vaid üks põlvkond, ja „peresid” enam ei ole. See on juba alanud. Viimasel kümnel aastal on „peredes” sündinud veerand tavalisest laste arvust. See tendents süveneb.”

„Võim Nozila üle? Milleks? Ja selline operatsioon maksab ju tohutut raha?”

„Peiatio. Me oleme rahul olnud hinnaga, mida Onix meile maksab, aga me oleme teadlikud, et nad saavad väga suure vaheltkasu. Teiselt poolt tagame riikliku monopoli ja kontrollitud tootmisega rahuldava elatustaseme tervele planeedile. Meil ei ole mitte kunagi olnud olulist kuritegevust, rääkimata massirahutustest, lihtsalt sellepärast, et piirid on mõlemas suunas avatud ja meie elatustase on... ütleme – inimväärne. Hind? Sobiva peiatio hinna korral saaksid nad operatsiooni kulud viie aastaga tagasi.”

„Aga ühiskondlik suhtumine? Te võiksite ju andmed avalikustada?”

Kaugemale nad ei jõudnud, sest valgus kustus.

2

Erkole lõpetas jutu mobiilsidega ja heitis pilgu üle õla.

„Sul on relv?” küsis ta niipea, kui oli veendunud, et nad teiste kuuldekaugusest väljas on.

„Millegagi ma ju pidin Rhinodondil laskma,” mühatas Öäk.

„Ogalise Päikese dokumentides ei ole relva kusagil mainitud.”

Piloot heitis talle silmanurgast põgusa pilgu. „Arvatavasti mitte.”

Viis sekundit vaikust, mille jooksul nad pöördusid ümber nurga ja alustasid tõusu trepist üles.

„Kas ma võiksin seda näha?”

„Sa oled kole uudishimulik.”

Mõlemad tegid korraga väkkiire liigutuse ja siis vahtisid nad teineteise relvatorusid.

„Noh, nägidki ära,” kohmas Öäk. Relvad langesid kõhklemisi.

„Ma loodan, et me oleme ikka ühel pool?” küsis Erkole pehmelt ja uurivalt.

„Mina olen sellel poolel, kes võitleb Nozila parema tuleviku eest. Kus on Aligo ja kompanii. Kus poolel sina oled?”

„Miks sa siis mind relvaga sihid?”

„Sina alustasid.”

„Ma olen politseiohvitser, vastutan näiteks praegu kogu Jaeli julgeoleku eest, kuivõrd siin on parlamendiliikmeid ja muid tähtsaid tegelasi.”

„Saa sellest üle. Me oleme vandenõulased. Kuhu sul kirjutatud on, et sa Onixi agent ei ole?”

Naine näris hetke huuli, siis pani oma relva ära. Hetk hiljem tegi Öäk samuti, nad jätkasid teed.

„Mida too Zätereit endast kujutab?”

Öäk otsis hetke sõnu. „Teda tundma õppides on mul piiritult hea meel, et me ühel poolel oleme. Ja veel – universum on kohutavalt suur ja meie teame kohutavalt, masendavalt, maadligivajutavalt vähe.”

„On ta kindel, et meid rünnatakse? Mida ta teab?”

„Teab ta esiteks niipalju, kui oli Aligo saadetud moodulis ja siis on tal mingid omad allikad. Oled mooduli sisuga tuttav?”

„Jah.”

„Tema arvates oli muidugi võimalus, et tahetakse vaid teada, mida siin räägitakse ja otsustatakse. Aga valmistuda tuleb rünnakuks.”

Erkole noogutas.

„See teine laev – kaugel ta on?”

„Kolmsada miljonit kilomeetrit, jäävööndis.”

„Tunni tee...”

„Võimalik et veerandi.”

Naine mõtles hetke. „Meie teada ei ole Onixil selliseid laevu... Aga kusagil on, nagu ma aru saan?”

„Jah.”

„Zätereiti laev – on see relvastatud?”

„Jah.”

„Kui tugevalt?”

„Ma ei tea. Aga mul on tunne, et tugevamalt kui mõni planeet. Vahelduseks – palju sul on usaldusväärseid inimesi? Kui suur on garnison?”

„Garnison on kaksikümne sõdurit pluss kolm-nelikümne muud personali. Nead ei tea mis toimub, aga neile peaks piisama mu ametlikust staatusest. Lisaks kuus Julgeoleku sõdurit, kes teavad, et toimub midagi erakordset, aga neilegi piisab sellest. Laeval, Tuhabel, on piloot ja tema abi, samuti usaldusväärsed. Nagu sa kuulsid, ma juba andsin häire. Meiega tulid kaasa mõned abilised ja pereliikmed, kelle suhtes on mul kõige suuremaid kahtlusi; kaksteist inimest, praegu on nad administratsiooni ruumides. On sul mingi plaan?”

Öäk noogutas. „Pigem muidugi küll mõtteid. Ütled, et midagi läks rikki ja keelame võõrastel oma laevast väljuda. Pane oma inimesed oluliste relvade taha – nende angaari jälgimise ja õhutõrje juurde.”

„Kas... Kas teil oli juttu, kuidas meid võidakse rünnata?”

Öäk muigas omaette. „Ei. Aga see on elementaarne – tüübid teevad välja asja, kõmmutavad vastutulnud valvurid maha ja on juhtimiskeskuses enne, kui keegi midagi aru saab. Siis miinid elutagamissüsteemide ja relvade juurde ja minema. Arvatavasti proovivad teie laevu kaasa viia, ehk on neil ka agent, kes siis rünnakut Nozilal sobivalt valgustab. Kui nad on piisavalt targad, siis näiteks Zätereiit laeva nad ei proovigi kätte saada, küll aga panevad plahvatama kõik siinsed reaktorid, et nii meil kui Föderatsioonil võimalikult vähe uurida oleks.”

Nad jõudsid juhtimiskeskuse ukse taha ja Erkole jäi seda pahaselt vaatama, see ei liigutanudki.

„Magate või?” tõstis ta randme suule lähemale.

Vastust ei tulnud. Naine vandus väga ebadaamilikult, avas oma kaardiga väikese luugi seinal ja tõmbas avariihoobasid. Uks nihkus kõrvale ja sekundi jõllitasid mõlemad suitsust ruumi kuulidest täkitud seinte ja laipadega põrandal. Sama seade Erkole randmel hakkas kriunuma, politseinik reageeris instinktiivselt, paisates Öäki kõrvale ja lennates talle ise otsa. Mürises plahvatus, uksest paiskus leeke ja rususid.

Paar sekundit hiljem ajasid nad end kohmakalt tuikudes püsti.

„Oled terve?” küsis Erkole peast kivitolmu raputades.

„Vist.” Piloot silus külge. „Sinult ma ei küsi, sa olid pealpool.”

„Ma oleksin võinud su ka sinna seisma jätta, oleksin kaugemale jõudnud.” Ta kiirustas ruumi.

„Aga...” protesteeris Öäk ettevaatlikult talle järele piiludes. Mõlemad olid relvad välja võtnud.

„Vaevalt teine pomm pommiplahvatust üle oleks elanud,” urises politseinik ringi vaadates. Ta tuulas ruumis ringi, sellal kui Öäk lamajad üle vaatas.

„Surnud?”

Piloot noogutas.

„Kõik seadmed on kasutatud...” Naine vajutas oma randmesaatjat, vandus:

„Mingi segaja on peal...”

Ta paiskas lahti ühe tagumise ruumi ukse, hüppas kõrvale. Nad ootasid hetke, kuid midagi ei juhtunud. Erkole haaras ühe laua otsast, käratas Öäkile: „Aita!”

Koos nihutasid nad seadmetest raske plaadi kõrvale ja Erkole ühendas kiiresti juhtmeid ümber. Üks ekraan ärkaski ellu, näidates tormavaid inimesi ja tulevahetust.

„Siin Erkole. On seal Julgeoleku inimesi või garnisoni ohvitseri? Vastake keegi?”

Keegi sõdur vehkis kätega ja osutas ekraanile, ning sekund hiljem tekkis sinna higine ja hingeldav tüüp.

„Puhh, Raith,” ohkas Erkole ja viskas pead pööramata Öäkile selgituseks: „Mu julgeolekurühma pealik.”

„Meid rünnati peaaegu kohe peale häiret,” paiskas ohvitser ekraanil pausideta sõnu, mida oli kohati raske kuulda tulistamise ja muu lahingumüra taustal. „Kus sa oled?”

„Juhtimiskeskuses, see on rivist väljas, inimesed surnud. Olukord?”

„Kolm garnisoni sõdurit ja kaks ründajat tapetud. Mida teha?”

„Kas garnison peab ilma teieta vastu?”

„Jah, aga rühm, kes ründas keskust – vähemalt neli inimest – on sees ja vangla sulgemisest möödunud aja jooksul on tehtud teisigi teid kompleksi.”

„Võta kaks meest ja proovi suurt õhutorjepatareid kindlustada, las teised kolm koos garnisoni sõduritega kindlustavad reaktoreid, ülejäänud las hoiavad eluruume enda käes. Sander muutis nõupidamise asukohta, lähen nende juurde ja evakueerume laeva.”

Nad olid poolel teel ukseni, kui tuled kustusid.

3

Pimedust polnud kümnendiksekunditki, sest kohe süttisid heledad tuled Zätereitile järgnenud roboti kuplil. Mehaanilised abilised kippusid inimestel üldse meelde tulema ainult siis, kui neid hädasti vaja oli, vaevalt et keegi oli üle ühe huvitu pilgu pühendanud metallselt läikivatele jurakatele, millest üks oli järgnenud Zätereitile ja kaks olid Nozila inimeste teenistuses.

Hetk hiljem süttis ka ruumi avariivalgus. Aligo tõstis oma telefoni, vaatas seda pahaselt.

„Sidet ei ole...”

Zätereit kõneles suletud huultega, siis teatas teistele: „Öäkil on minu saatja, tema ja Erkole tulevad siia. Keegi on rünnanud garnisoni ja juhtimiskeskus on rivist väljas, sõdurid tapetud. Ootame nimetatud ära ja siis soovitan järgida Erkole nõuannet ja evakueeruda laevadesse, kuni on selge, mis toimub.”

Ta robot oli muutunud – kohmakusest polnud enam jälgegi, ust põrnitses nõtketel ämblikujalgadel sünge hävitusseade.

„Mis meie inimestest saab? Kas me ei peaks oma kaaslast hoiatama?” tahtis Aligo teada.

„Käime sealt läbi. Valmistume liikumiseks.” Zätereit avas ukse ja piilus välja, ta robot sättis end ukse varju positsioonile. „Minuti pärast on Öäk ja Erkole siin, siis läheme. Niisiis, miks te andmeid ei avalikusta?”

Meestel kulus mõni sekund taipamiseks, et Föderatsiooni esindaja püüab eelmist teemat jätkata, nad olid ukse lähedale seisma kogunenud ja tammusid väheke aega end kogudes. Siis viipas Leonard kibedalt Sanderi poole.

„Mina teeksingi nii,” lausus ta.

„See ei ole nii lihtne,” alustas kõnetatu samuti kibedal, väsinud ja pisut hajameelsel toonil – olid nad kõik ju pingul ja ootasid sündmuste arengut. „Ühiskondlik suhtumine, nagu sa seda nimetad, on viimaste aastatega muutunud. Ei ole populaarne elada tavalist pereelu, omada lapsi, ei ole populaarne muretseda Nozila saatuse pärast, eriti ei tohi surkida teise eraelus, lisaks viha ja

usaldamatus ametlike kanalite vastu. Sellesama isikliku elu kaudu on meie mõtteid ja suhtumisi kontrollitud ja muudetud. Meid naerdaks välja ja kõik läheks samamoodi edasi. Populaarseks on muutnud hea seks, pehmed narkootikumid, metsikud peod. Need kaksteist tuhat purskaksid naerma, meie vastavast kaheteistkümnest tuhandest kümme naeraksid kaasa. Valitsus kukuks, sest on tekkinud uued irratsionaalsed liikumised ja populistlikud poliitilised voolud, kes ainult seda ootavadki ja siis ei pidurdaks hävingut enam miski. Ja muidugi võib see olla stardisignaalselt sellele nuga-devariandile.”

„Ometi peaksid nii ühed kui teised taipama, mis toimub?”

„Oo, meil on isegi terroristlikke grupe, kes neid hävitada püüavad,” vastas professor. „Aga see ei muuda üldpilti – ühelt poolt on väga mitmete trendidega muudetud pea võimatuks näiteks seltskonnas küsida nime, tegevusala ja päritolu, teiselt poolt oleme tuvastanud vähemalt neliteist kardinaalselt erinevat sisseimbustumistaktikat.”

Zätereit noogutas aeglaselt. „Midagi väga haruldast ega võimatut te mulle ei räägi. Oletades, et kõik see on nii (ma muidugi kontrollin seda veel pikemalt) – mida te minult, see tähendab Föderatsioonilt, ootate?”

Peale hetkelist kõhklust koondusid kõigi pilgud Sanderile, kes oma vanema positsiooni tajudes endamisi noogutas. Ta ei jõudnud siiski rääkima hakata, sest kostis samme ja mõne hetke pärast jõudsid Öäk ja Erkole joostes teisteni.

„Meie eluruumidesse ja siis laeva?” küsis Erkole kiiresti. Paar kiiret noogutust ja nad kiirustasid minema, laskevalmis relvad käes, Zätereiti robot tagalat kindlustamas. Sander hakkas rääkima, niipalju kui tal selle tempo juures õhku üle jäi:

„Me kutsusime teid appi teadmise, et me ei ole võimelised situatsiooniga toime tulema. Meid rünnatakse meie jaoks ootamatust suunast ja jõududega, mille võimeid ja võimalusi me ei tunne. Või ma täpsustaksin – kui meil muud üle ei jää, siis me loomulikult mõtleksime midagi välja, millega arvatavasti kaasneksid rasked ühiskondlikud vapustused, ilmselt puhkeks ka sõda (nii kodusõda kui tähtedevaheline). Võib-olla me isegi võidaksime.”

Kunagi seisis Föderatsioon inimkonna hea käekäigu eest. Meie ettekujutustes peaks teil igal juhul olema meist, ühest tundmatust kolkaplaneedist, määratult rohkem teadmisi ja võimalusi.”

„Kunagi kuulus enamik inimeste maailmadest Föderatsiooni,” vastas Zätereiti ta kõrval kõndides, relvatoru ringe tegemas. „Föderatsiooni kuulumisega kaasnevad maksed ja kohustused olid nagu kindlustuspoliis, et liit neid aitab, kui nad juhtuvad hätta jääma.”

„Nii et Föderatsioon küsib oma teenete eest tasu?” See oli nagu asjaliku ärirahingu algus, millest kumas läbi kerge põlgus, et partner on ostetav. Erkole piilus ümber järgmise nurga ja teatas, et nad on kohe eluruumides.

„Ei. Föderatsioon aitab ainult oma liikmesmaailmu.” Zätereiti hääli oli kuiv ja karm. Nende selja taga välgatasid varjud ja robot lasi kuuldavale vile. Erkole, Öäki ja Zätereiti relvad prahvatasid peaaegu üheaegselt, koridor nende taga kiirgas hetkeks heledat valgust nagu sulatusahju sisemus. Nähes peremeest tulistamas, sähmas ka robot samas suunas, masina külmaverelise ja mõrvarliku täpsusega. Nende tagant koridorist kostus kisa ja hüüdeid. Viimased inimesed pöördusid ümber nurga, ainult robot jäi valvesse.

„Me ju kuulusime kunagi Föderatsiooni.” Sander hingeldas, ta toon oli hulga ettevaatlikum ja natuke löödud. Laskevalmis relvadega ehmunud sõdurid eluruumide ukse juures lasid nad mööda, Erkole vahetas nende ülemusega paar kiiret fraasi ja hüüdis siis kibeda naeruga Zätereitile:

„Kutsu robot ära, need on omad.”

Sander ja Zätereit seisatasid hotellimoodi ruumide keskel, hetkel kohatutena tunduvate palmide ja

minipurskkaevu juures. Robot tuli põrandal klõbistades nende juurde ja ukse vahelt imbus sisse kaks tokerdanud ja kõrbenud sõdurit, kes seadet vihkavalt silmitsesid. Sander raputas vaid hajameelselt pead kõigile inimestele, kes teda läbisegi kõnetada püüdsid, ta osutas vaid Erkolele, kes sealsamas kõrval inimeste peale lõugas, üritades lambakarjas mingit korda tekitada.

„Teil on ainult viimase paarisaja aasta liikmemaks tasumata,” jätkas luuraja, kui vana poliitik taas tema poole pöördus. „Ei, ma ei tee nalja. Kui te oleksite tundnud rohkem huvi Galaktika poliitika vastu, siis sa mõistaksid, et mu sõnu tuleb võtta täpselt nii, nagu nad on. Ajad on segased, mis tähendab, et Föderatsiooni kassasse voolab raha mitte nirede, vaid koskedena. Suured transstellaarsed kaubandusliidud, kes veel veerand sajandit tagasi kippusid poliitikat määrama, on lõhenenud. Inimkonna Föderatsioonis nähakse taas ainsat jõudu, mis suudab peatada võõraste rasside mõjuvõimu meie ruumis. Vabanda, kui see tundub küüniline, aga inimestega asustatud maailmad elavad ka ilma peiatota, mille hinna koha pealt omakorda oleks meil kindlasti lihtsam Onixit pigistada. Noh, sigatseb siin natuke, suretab välja ühe paarikümnetuhandese inimrühma. Isegi kui see suure kella külge panna, ei jõua asi Inimrasside Kohtusse.

Me ei katse teid kuivaks imeda – järgmised paar sajandit maksate topelt.”

Siin tõmmati jooni. Nozila valitsuse esindaja suhtumine muutus. Kui piltlikult öeldes oli Sander seni käitunud nagu vürst, kellele on ühe keerulisema juhtumi tarbeks kaugest pealinnast abiks saadetud politseinik, keda oli küll vaja, aga kellel ei olnud siin mingeid õigusi, siis nüüd oli politseinik kasvanud üle keskvõimu eriesindajaks, kelle sõna peale hakkab liikuma rahvuskaart ja kel on voli kogu valdus mõne teise haldusüksuse koosseisu arvata.

Koridori kogunenud ehmunud inimesed olid midagi rivitaolist moodustanud, sagisid pagasirobotid, kostsid ärritatud hääled.

Erkole astus kõnelejate juurde. „Enamik garnisoni sõdureid ja personali on elus, nad võtsid kõik elutähtsad punktid enda valdusesse. Suur kaitsepatarei on ründajate käes ja üks mu meestest sai surma, kui nad proovisid sinna sisse tungida.”

„Peavad nad seal vastu?”

„Jah.”

„Mis toimub sadamas?”

„Ei tea. Välisruumid on sisuliselt ründajate käes.”

Aligo tormas nende juurde. „Tiziana ja Rilko Stuk on kadunud. Olevat läinud jalutama, kuhugi üles, võib-olla isegi pinnale.”

„Kõigepealt lähme kõik laeva juurde, siis võime kellegi neid otsima saata,” käsutas Erkole järsult.

„Ma lähen kohe,” teatas Aligo kuivalt. Zätereit ja Öäk vahetasid pilgu.

„Ma tulen kaasa,” teatas viimane.

Sander peatas Erkole, asetades talle käe varukale ja mehed tormasid minema.

„Läksime,” vaatas Zätereit teiste otsa. Taas lühikesed noogutused ja kümme sekundit hiljem pöördus ta Sanderi kõrval sammudes eelmise jutu juurde tagasi: „Ma teen teile asja lihtsamaks – „topelt” on muidugi mõttetu mõiste. Ütleme, et teid natuke kiusatakse, aga peamiselt on Föderatsioonil vaja edukaid ja tugevaid maailmu, mitte vaesunud ja kibestunud maksumaksjaid. Saa palun ka sellest aru, et „föderatsioon” ei ole mingi tühjuses kõlkuv moodustis. See on maailmade – maailmade! – liit. See on miljon aastane traditsioon, mille kaudu inimrass on ennast Universumi maksma pannud. Me kutsume teid liitu, aga tagame, et te tulete, et jääda. Loomulikult kärbitakse teie iseseisvust. Loomulikult tekivad siia meie ülikoolid ja esindused, kes ühtlasi värbavad teie inimesi teistesse maailmadesse – sõduriteks, kunstnikeks, arstideks, ehitajateks, lapsehoidjateks,

õpetajateks, insenerideks, sibideks ja nii edasi lõpmatuseni. Me ei puutu teie valitsemisvormi ja „perede” õigusi, meie tingimused on inimeste ja info liikumise vabadus, aga sellega on siin kõik korras.”

Nad läbisid laia koridori angaaride ees. Selle laes surtsatasid laserisähvatused ja teinekord lendas ruumis vingudes üksikuid kilde – kahte sadamapoolt ühendava galerii juures käis lahing.

„Me ei saa sellele vastata,” ähkis Sander. „Mina... mina kirjutaksin sellele alla. Vaata, ma juhuslikult tean päris hästi, mis meid liidus ees ootab, olen isegi selle klubi liige, kes pooldab tihedamaid sidemeid Föderatsiooniga; teatud mõttes tänu sellele oledki sa siin. Aga kahjuks ei saa ma üksi otsustada.”

„Meil ei ole kiiret. Aasta, kaks, kümme. Ainult teie ei ela seda üle.”

Nad pöördusid Nozila laeva juurde viivasse koridori ja inimesed tormasid üle angaariõranda laeva suunas. Zätereit, Sander ja Erkole olid jäänud angaariukse juurde seisma, laeva piloot oli neid märgates hüpanud luugist ja jooksis samuti sinna.

„Tuhabe on stardivalmis, angaarikatus liigub avariitoitel. Aga nagu ma aru saan, on kaitsepatarei piraatide käes?”

Erkole konsulteeris oma randmeseadmega, siis noogutas.

„Saavad nad selle õhku lasta?” küsis Zätereit.

„Ei.”

„Las garnison tõmbab toite maha. On seal varutoide?”

„On.”

„Ründajatel on tarvis ainult meid,” arutles Zätereit. „Kui me oleme läinud, põgenevad teised siit alt silmapilk kus kurat... Avaruumis saan ma selle teise laevaga hakkama, probleem on ainult start, mille ajal oleme planeedikaitse tule piirkonnas. See kompleks on teie ehitatud?”

Erkole kõhkles hetke Sanderi ja Aligo poole vaadates. Ta ei jõudnud aga midagi öelda, sest sel hetkel pöördus eemalt ümber nurga üks naine ja jooksis nende suunas.

„Tiziana?” Erkole astus talle kiiresti vastu. „Kus Rilko on? Kas sa nägid Aligot ja Öäkki?”

„Rilko... hakkas mingite kummaliste meestega rääkima... See on nii imelik – ta palus mul oodata, aga hakkasin kartma ja tulin ära,” seletas ta katkendlikult ühe otsast teise otsa vaadates.

Zätereit võttis võõlt peenikese toru ja kiiremini, kui liigub mõte, puudutas sellega naise käsivart. Tiziana kukkus hääletult kokku.

„Mis?” tahtis Erkole teada.

„Et kindel olla. Ta magab vähemalt ööpäeva. Lase ta laeva viia.”

Erkole rääkis oma randmeseadmega, Zätereit omaga. Kaks meest jooksid laevast nende juurde, sellal kui Zätereit teistele refereeris: „Aligo ja Öäk tulevad kohe. Nad ei ole kedagi kohanud.”

Erkole vahetas oma laeva piloodiga pilgu. „Mind ei ole avaruumis tarvis, aga Zätereitil on oma laevani minna, pealegi peaksid Öäk ja Aligo sealtpoolt tulema. Minge – stardime korraga, Tuhabe tegeleb maandunud piraatidega, Zätereit selle ülevalolevaga.”

„Kohtumiseni Nozilal,” hõikas Sander ja kiirustas koos piloodiga üle angaariõranda Tuhabe poole, Erkole ja Zätereit jooksid mööda koridori sinnapoole, kus järgmises sisemises angaaris seisis Anu. Erkole ulatas talle paberitüki niipea, kui raske angaariuks Sanderi järel oli sulgunud.

„Punkt kaitsetornis, kus kaablid on pinna lähedal. Spetsiaalselt selleks tehtud – et garnison saaks

minema, kui kogu vangla on vallutatud. Sinna saab tulistada otse angaari katuste kohalt, altpoolt patarei tegevussektorit. Meie piloot tulistab, kuid pidasin kindluse mõttes paremaks, et ka sina seda tead. Omakorda ma aga ei teadnud, kuidas Sander info sinule jagamise suhtunud oleks. Kaablid on parandatavad, aga see annab meile vajalikud minutid. Mahajääjad saavad hakkama ja niipea, kui oleme avaruumis, kutsume Nozilalt abi.”

Nad jõudsid oma angaariukseni Öäki ja Aligoga peaaegu samal hetkel. Mehed hingeldasid.

„Tiziana?” tahtis Aligo teada.

„Meie laeval,” napsas Erkole kuivalt ja nad jooksid oma kohal olevat kaldteed mööda Zätereiti laeva poole.

Inimesed kiirustasid treppidest üles juhtimiskeskusesse ja peremees viipas kannatamatult toolide poole. Ise ta sättis end peapuldi ette, visates Erkolelt saadud paberi käigult ühte pilusse.

„Prügikast?” tahtis seda märganud politseinik teada.

„Ei, skänner. Läksime.”

Katus oli juba hakanud kõrvale nihkuma, ekraanidel vilgatasid kirjad. Öäk oli juba varem õpetanud laevale Nozila protokollide standardeid, laevad sünkroniseerisid oma tegevust.

„Ma soovitaks teil õhku tõusta ja seejärel ründajatele teatada, et neil oleks mõistlikum end siit ära koristada,” seletas Zätereit Tuhabe juhtimisruumis viibivatele inimestele, keda nad nägid ühelt kõrvalekraanilt. Laevad kerkisid angaarikatuste kohale praktiliselt korraga. Nozila laev tulistas, süngest mäemassiivist otse nende kõrvale lendas tuld. Nad jätkasid peatumatult tõusu, igipimedusse mähitud elutu kaljumass vajus allapoole, olles tegelikult hoomatav vaid laevade seadmete vahendusel.

„Nüüd võib jälle hingata,” teatas Zätereit mõne sekundi pärast, sest suur kaitsepatarei püsis tumm. Must radarikirjaline vari nende all hakkas juba hoomatavat kera kuju omandama.

„See laev jäävõondis?” jõudis Erkole esimesena küsida.

„Sädekortsutuse jälg,” osutas Zätereit ühele seadmele ja vandus vaikselt. „Vektor on eemale, kohe on tast ainult paha hais järel.”

All planeedil sähvatas pimestav valgus, hele tulekera lahvatas uue päikesena. Inimesed laevas pilgutasiid silmi muidugi instinktiivselt, sest ükskõik kui tõetruu oli kujutis, nägemist ta ometi mingil viisil kahjustanud ei oleks. Kümnekond sekundit hiljem lahvatas teine nõrgem valguspahvak ja uus tulekera sulas esimesega kokku.

„Mis nüüd?” küsisid pealtvaatajateks jäänud nozilalased korraga.

Zätereit mässas seadmetega, ent vastuse andis ekraanile tekkinud Sander.

„Hävitasiime nende laeva, see plahvatas, ja peale seda lasid tüübid patarei juures end õhku,” seletas ta piinlikul ja tuhmil häälel. „Julgeoleku poisid on arvatavasti surnud – vabandust, Erkole.”

„Ülejäänud?”

Kõrvalekraanile oli tekkinud garnisoni ohvitseri vormis tegelane.

„Nad tormasid oma laeva poole niipea kui taipasid, et olete startinud. Ühtegi elusat siin ei ole. Kalju pidas vastu, nii et intsident on lõppenud. Mida nad üldse tahtsid?”

Keegi ei vaevunud vastama, Sander jätkas:

„Kutsusime abi. Saate seni seal all hakkama?”

Ohvitser noogutas vastu tahtmist.

„Veelkord, kohtumiseni Nozilal,” noogutas Sander neile ja katkestas kähku side.

Zätereit vaatas teiste poole.

„See ei ole küll üldse minu asi, aga kas keegi ei peaks igaks juhuks siia jääma, kuni teie laevad saabuvad?”

Mõnda aega valitses vaikus.

„Neil on enamik relvastust ja süstikud terved,” porises siis Erkole, ebamugavust tundes kõrvale vaadates. „Onixiga on kindlustusleping, nii et kõik tehakse kiiresti korda. Midagi siin rohkem ei juhtu.”

Naise süda

„Me jõudsime vahejuhtumiteta tagasi ja kuna esimene kokkupõrge oli ära olnud, polnud mul enam mingit mõtet oma laeva varjata. Lasin Öäki koos nende imekäkiga välja alles Nozila orbiidil ja omavahel öeldes oli mul kirjeldamatult hea meel, et ma sellega lendama ei pidanud. All planeedil algas kohe igasuguste asjapulkade-jupijumalatega kohtumiste karussell, ainult tänu sellele õnnestus mul võita paar päeva, sest Aligo küsis praktiliselt esimese asjana oma tüdruku järele. Erkole toimetas Tiziana mingisse oma laborisse ja ma võtsin ta ühe oma spetsi abil käsile. Me üritasime ka Erkolele seletada, mida õieti teeme, aga tean, et ta suuremat aru ei saanud. Igatahes tahtsin, et salvestataval ülekuulamisel oleks ka Aligo juures.”

1

Tuba oli lage ja hall, ainsad mööbliesemed metalljalgadega toolid ja laud, mille igal küljel istus keegi. Valgus langes ülevalt hämaste jugadena, jättes mulje, et õhk on tolmune. See langes Zätereitile, kes vaatas tõsiselt, tähelepanelikult ja pisut kaastundlikult vasakule laua otsa, see langes Erkolele tema vastas, kes professionaalse ükskõiksusega, kuid teatud vaistliku lahkusega paremale vaatas, see langes Aligole, kes segaduses ja vastukäivatest tunnetest muserdatuna nende vahel istus ja üle laua põrnitses, ja see langes Tizianale, kes, väikese ja haledana, korratud salgud piinatud ja väsinud näol, nende tähelepanu keskpunktis kõssitas.

„Mis seadmed need tal küljes on?” tahtis Aligo teada. „Randmel, meelekohas?” Ebakindlus tegi ta kurjaks.

„Need ei lase tal surra, kui midagi viltu läheb ja temas ikkagi mingeid peidetud lõkse on,” vastas Zätereit vaikselt.

„Mõjutavad need teda kuidagi?”

„Otseselt mitte.” Föderatsiooni kolonel nihutas end mugavamasse asendisse. „Ära lasku teise äärmusesse. Ta ei ole masin, ta on inimene.”

Erkole heitis meestele pilgu ja pöördus siis Tiziana poole: „Räägi.”

Naine tõstis pea, et korraks üle laua Aligo poole vaadata, siis langetas uuesti pilgu ja alustas vaikselt tuhmil häälel:

„Ma palusin sind siia selleks, et ma ei peaks seda lugu mitu korda rääkima. Seda ma tõesti ei kavatse teha, kui te mind just ei sunni meetoditega, mis ületavad mu talumisvõime...”

Mu mälestused ei ulatu varasesse lapsepõlve. Ma olen piisavalt lugenud teadmaks, et mul seda olnud ei olegi. Ma hakkasin end mäletama valges toas, kus vedelesid mänguasjad ja kus ma ringi

roomasin, üritades mõista ja tajuda maailma.” Kerge noogutus peaga paremale. „Zätereit paistab minusuguste... valmistamisega kursis olevat, sest tema küsimustele vastates mõistsin ma ise ka palju rohkemat, kui Nozilal kättesaadavast kirjandusest välja lugeda õnnestus.

Ma olin umbes kümneaastase lapse suurune ja arenesin kiiresti. Ma veetsin selles toas suurema osa oma teadliku elu esimesest viiest aastast. Seintel jooksid pildid, miski ütles mulle, mida ma tegema pean, nii et aeg-ajalt ma jälgisin toimuvat teadlikult ja tähelepanuga. Ilmselt öösiti täideti mu aju. Ma mängisin palju ka koos teiste lastega, teinekord viidi meid erinevatesse kohtadesse, millest nüüd saan aru, et needki olid mu kasvatuse ja ettevalmistuse osa, sest nad olid ümbritsetud müüri, millel kangastuv kujutis pidi jätma mulje palju suuremast alast, ja nad imiteerisid Nozilat.

Mul ei ole sellest palju rääkida. Mängud vahetusid kiiresti, vist juba teisel aastal hakkasid situatsioonitreeningud, mida viisid läbi nii inimestest, kui robotitest õpetajad. Millalgi sel ajal tehti meile ka selgeks, mis on meie olemasolu mõte. Saage aru, see ei olnud midagi, mille üle ma üllatuma oleksin pidanud, sest mingit muud elu mul ei olnud. Seda oleks võimalik saavutada tavalise kasvatusegagi, aga meid selliselt kiiresti arendades hoiti aega kokku.”

„Vabandust – Zätereit, kas sellist forsseeritud arendamist on võimalik kasutada iga inimese peal või on see midagi biokonstruktsioonidele omast? On siin mingeid olulisi erinevusi – kuidas see kokkuvõttes mõjub?” katkestas Erkole teda.

„On võimalik kasutada igal inimesel, sõltumata tema... sündimise iseärasustest,” noogutas kõnetatu. „Lõpuks kasutavad ju kõik koolid – ka teie oma – kiirloomi (mõnesse puupeasse faktid muidu ei lähekski). Kolm-neli korda on võimalik lapseõlve lühendada, ilma et see isiksuse arengusse olulisi jälgi jäta. Ta lihtsalt kaotab lapseõlve, kaotab oma eluaastad, nii et kus see võit on, kui sa inimest just mingiks teatud eesmärgiks ei kasvata? Palun jätk.”

Tiziana noogutas ja hakkas uuesti rääkima. „Kindlasti arvate te, et selline „lapseõlv” oli rõõmutu? Siis ma nii ei arvanud, sest ma polnud midagi muud näinud. Ma usaldasin õpetajaid, meid ei kiusatud ja meil oli soe, mugav ja hea toit. Ma olen lugenud, et mõnedes maailmades koheldakse lapsi kui ebameeldivaid loomi, nad elavad mustuses ja poolnäljas ja saavad peksta, kui jalgu jäävad, ning kui neil sellele vaatamata teismelisena juhtub natuke välimust olema, siis kasutatakse neid mõnda aega hingetu seksobjektina, ning kui nad mõne aasta järel enam ei kõlba, heidetakse minema. Või võtame kasvõi Igri getod siinsamas Nozilal – oli vist mingil kümnel protsendil lastest „sotsiaalne deprivatsioon”, mis praktikas tähendab seda, et *mitte keegi mitte kunagi* ei ole nendega tegelenud, vanemad on ja olid vastutusvõimetuseni pilves nii eostamisel, sünnitamisel kui kogu muu võimaliku aja. Sellega võrreldes on mul „elus vedanud.”” Ta muigas nukralt. „Ma ei mäletagi, mis ajast ma teadsin täpselt, mis mulle elus osaks saab. Teadsin oma missiooni, teadsin mehi, kelle kaaslaseks ma saada võisin, teadsin päris palju Nozilast. Ligi aasta enne seda, kui laevaga siia tuln, lugesin päeval toimikuid, teades, et öösel fikseeritakse mu ajus vajalikud seosed, et ma tõesti armuksin, oleksin hoolitsev ja hea. Õpetati ka meetodeid, kuidas pakis pealmine – see olid sina, Aligo – prevaleerib kõigis mõtetes, ja teised on unustuses juhuks, kui midagi viltu läheb ja ma pean uue objekti valima.”

(Erkole vaatas küsivalt Zätereiti poole, see noogutas.)

„Järgnes paarikuine treening keskkonnas, mis imiteeris Nozilat detailideni. Me pidime käituma igas olukorras nagu me ei teaks seda. Edasi aga läksime juba Mondule ja elasime seal päriselt, sulandudes ülikoolidesse. Ma räägin „meie”, sest mu ümber oli teisi minusuguseid, nii tüdrukuid kui poisse, või selle aja peale olime juba neiud ja noormehed. Keegi seda ei öelnud, ent ei varjanud ka eriti. Meile oli muidugi selgeks tehtud, et ei ole mõtet kellegagi lähemalt sõbraks saada või armuda. Hästi läbi saime küll, aga me teadsime, et kui läheme lõplikult ellu, ei kohtu me lapseõlvest tuttavate inimestega tõenäoliselt kunagi, ja armumise oleks sundkäitumine niikuinii üle kirjutanud. Muidugi ei tohtinud me juba õppemissioonidel mitte mingis olukorras rääkida oma

minevikust või missioonist. Olen lugenud, et mälu on võimalik blokeerida, ma ei tea, miks seda ei tehtud. Ega mul ei ole olnud mingit kavatsust sellest kunagi rääkida.”

„See on ohtlik ja tarbetu,” porises Zätereit vaikselt. „Inimintellekt on selline huvitav asi, et solkida on seda kerge, juurde aga ei tule kusagilt midagi. Kuigi forsseeritud arendamine annab normaalseid indiviide, kipuvad nad keskeltläbi olema pisut väiksema võimekusega. Lisaks redutseerib intellekti iga sundkäitumismoodul, iga vahelesegamine.”

Naine jätkas: „Siis saadeti mulle mingist reisebüroost Nozila piletid, ja ma teadsin, et on aeg minna. Mondule minekust ei ole ma kunagi kohtunud ega rääkinud kellegagi, kes on identifitseerinud end meie õpetaja või kellegi sellisena. Mul ei ole mingit juhist sellise olukorra puhuks, nii et minu teada ei ole plaanitud seda kunagi juhtuma. Loomulikult teadsin ja tean praegugi kogu aja, et kuidagi hoitakse mu tegemistel silma peal.”

Jälle katkestas teda Erkole küsiva viiega Zätereiti suunas. Viimane kehtas õlgu.

„Miks mitte? Kogu skeemi loogika on selge ja lollikindel, minagi ei näeks põhjust neid hilisemate instruksioonidega koormata. Kui sa pead silmas mingit sundvektorit, siis seda tema teadvusest otsida on lootusetu töö. Pealegi ei kipu need peale paarikümnet aastat korralikult töötama, kui nad just pole sisestatud nii jõuliselt, et paratamatult mujal teadvusväljas negatiivselt kajastuvad; aga sellise me jällegi oleks leidnud.”

„Aga need ülejäänud viisteist meest? Kuidas nad leiavad järgmise ohvri, kui esimestega ebaõnnestub?”

„Need on täiesti erinevad asjad. Nad *teavad*, et nii läheb, pealegi on siin tegemist väga mitmetasandilise sisendusega, mida me muide ju suurepäraselt nägime.” Ta viipas kõnejärje Tizianale tagasiandmiseks.

„Ma ei tea, kes on Zätereit, aga ta on mu olemuse ära tabanud teist kõigist määratult paremini. Tulla siia, leida määratud inimene, armuda temasse ja panna ta endasse armuma ongi mu elu, eksisteerimise eesmärk. Kogu mu olemus... sellisena olen ma tervikuna üks

„sundkäitumismoodul”, nagu te ütlete, mul ei ole valikut, ma isegi ei arutle sellise valiku võimaluse üle, ma elan oma missioonis ja kannatan ja rõõmustan selles, täiesti inimesena muide, sest kõiges muus ma seda ju olen. Jah, mul on oma legend ja mu pangaarvele laekub korrapäraselt raha, nagu tuleks see päritud osakute protsentidest Far-Izevekilt. Mu elu on alanud tegelikult siin, Nozilal. Mul ei ole teist, mind on juhitud ja ettevalmistatud, kuid kogu mu elu ongi siin, ma armastan seda maailma, ma armastan Aligot. Kuni ta on minuga, olen õnnelik ja rahul, tema kordaminekud on minu omad ja tema valu minu valu. Mulle meeldib täita tema päevi, olla ta kõrval...”

Ta rääkis veel, kuni Erkole teda katkestas, tehes seda võrdlemisi taktitundeliselt.

„Mis nüüd?” küsis ta seejärel Zätereitilt.

Jälle õlakehitus. „Kui tahad mingeid detaile teada, eks küsi. Minul on kõik selge. Neid detaile võid muide palju mugavamalt kirjandusest saada, sest ega selliselt kasvatatud inimesed ise ei tea, kuidas ja miks nendega ühte või teist tehakse (kui nad ei ole just spetsiaalset koolitust saanud).”

„Mis me temaga peale hakkame?”

„See on nüüd küll Nozila siseasi. Kui sa enam midagi küsida ei oska, laseksin ma ta koju – kui sa mult küsid. Ta on väsinud ja vaevatud.”

„Ja edasi?”

„Mis edasi? Minu arust on see Aligo ja tema vaheline asi.”

„Aga...”

„Aga küsiks Aligolt? Mis sinu arvates tuleks selle daamiga peale hakata? Mõttele hetk, sest loeksime

seda pretседendiks ülejäänud kaheteistkümne tuhande osas.”

Aligo vaikis minuti. „Ma ei tea...”

Zätereit ohkas. „Ma küsiks siis teisiti – kas sa oled nõus ta koju viima, sest seal ta praegu elab. Magab end välja ja siis otsustate, mis edasi saab?”

Hetk kõhklust, ja mees noogutas.

„Erkole? Minge siis. Soovin teile head päeva.”

Politseikomissar avas suu ja pani selle uuesti kinni ning noogutas hüvastijätuks, kui nad ruumist lahkusid.

2

„Sa tahtsid sellega vist mulle ka midagi selgeks teha,” ütles ta niipea, kui uks kinni langes.

Zätereiti suunurkadesse tekkis naeratus, kui ta vastas: „Ega ma ei peakski sõnu raiskama. Paraku, kui sa lubad, loetlen üles raskused, mis su ees seisavad – nad on bioloogiliselt inimesed; nad on Nozila kodanikud; nad ei ole kunagi midagi kuritegelikku teinud. Tunnen kaasa.”

Erkole silmitses teda süngelt.

„Mida sina teeksid? Lõpuks me ju palusime su abi.”

„Ning küllap ma suudan teid ka aidata. Vaata, me oleme peaaegu, kordan, *peaaegu* kindlad, et nende teadvuses ei ole füüsilise rünnaku moodulit. Nagu ma juba ütlesin, seda lihtsalt ei ole vaja, see oleks vastuolus kogu skeemi loogikaga. Millega meil aga kiire on – kas sa otsisid mulle andmed, mida ma palusin?”

„Jah.” Ta ulatas Zätereitile paberilehe. Viimane luges seda, siis tõusis ja viskas paberi tuhastajasse, istus uuesti ning küsis:

„Kas sa tuleksid mulle täna abiliseks ja teejuhiks? Ma saaksin ise hakkama, aga...” Ta jättis lause lõpetamata.

Erkole kehtitas õlgu ja muigas vaevumärgatavalt.

„Muidugi. Mida sa teha kavatsed?”

„Mõnedele tegelastele on vaja muljet avaldada.”

„Sealt nimekirjast. Ma annan mõned korraldused kohalikele võimudele, meid ei segata. Kas „mulje” on letaalne?”

„Mitte tingimata. Ja mitte mingit sidet kohalike võimudega, kui me ei soovi sihtmärke hoiatada.”

„Nad alluvad mulle.”

„Ära ole naiivne, Erkole. Kõigist teie kommunikatsioonidest läheb juba ammu kolmas ots Onixi kontorisse. Öäk tegutses väga kiiresti, aga talle anti tuld niipea, kui ta puutus HSD-d. Ta suutis rünnaku üle elada ja teate ära saata ning peale seda oli see juba Rhinodondi auküsimus valvata teda kui rahvuslikku aaret. Jaelil tehti kõik, et üks Nozila sisulistest juhtidest Föderatsiooniga ei kohtuks. Arvatavasti ootasid nad mind Nozilal, kogu Jaeli operatsioon oli kiirustades ja ülepeakaela organiseeritud. Ja nüüd on professor Bistolf kadunud, mis tähendab, et meie vaenlased teavad praeguseks hetkeks täpselt sama palju, kui teadis professor. Onix või kes iganes siis tegutseb, on algusest peale pidanud arvestama, et umbes praegusest hetkest järgmise kümne aasta vältel on paratamatu teatud skeemi avalikustumine ja vastulöögid.”

„Tahad sa öelda, et nad teavad ja hoiavad silma peal ka meie Erikomiteel?”

„Kindlasti. Ma ei tea kõiki nende plaanide üksikasju, mustri on tükke puudu, aga nad pidid teiesugustega, terroristidega ja ka mingi välise huviga arvestama. Nii suur skeem lihtsalt ei saa terve generatsiooni vaka all püsida.”

Nad sammusid kõrvuti alla garaaži ja Erkole valis tagantpoolt ühe silmapaistmatu eraldusmärgideta sõiduki.

„Kas see Onixi Veluza harukontori direktori kinnijäämine sinna tunnelisse oli Öäki töö?”

Masin sööstis heledasse päikesesse, kogus kõrgust ja liiklusvoolu sulades liikus lõunasse.

„Miks sa nii arvad?”

„Rong keerab miskipärast harutunnelisse, see variseb taga kokku ja kõik varuväljapääsud on umbes. Selliseid asju lihtsalt ei juhtu. Pealegi tundus kuidagi sobivat, et vaestel ametnikel tuleb vähemalt kaks ööpäeva seal all kükitada; et tahad väljaku kahtlastest nuppudest puhtaks saada.”

„Õige.”

„Ainuke viga on, et ta küll võttis paar kõnet ning ilmselt sai kogu vajaliku info, et õnnetus organiseerida, kuid ma ei usu, et ta oli võimeline nii keeruka kokkusattumuse ise teostama.”

„Vaevusid nuhkima. No sa juba tead kõike.”

„Ja Onixi sisekontrolli ülem lamab ajupõrutusega haiglas. Palju sul siin inimesi on?”

„Piisavalt.”

Mõnd aega põrnitsesid nad teineteist mornilt.

„Miks sa siis teisi meie sõpradele külla ei saada?”

„Neil on muud tegemist.”

Erkole vandus omaette. „Kogu mu olemus hakkab sellele vastu, et mu planeedil jalutab ringi kamp võimekaid tegelasi ülesannetega, millest ma midagi ei tea. Mida nad teinud või teada saanud on? Sa ju ometi pead nendega sidet?”

Zätereit ohkas. „Neid abilisi on kõigest kolm. Nad ei jõua suurt midagi teha. Praegu valvavad nad üht olulist maja; millist, saad sa hiljemalt järgmiseks loojangupäevaks teada.”

„Ma ei saa oma ülesandeid korralikult täita, kui ma ei tea, mis isegi minuga samal poolel olevatel inimestel teoksil on,” jätkas naine jonnakalt, lisades paar kohalikku vandesõna.

„Erkole, sina oled nagu peegli peal. Iga su tegemist jälgitakse. Õnneks on Nozilal toimuv ka Onixi poolt väga tundlik ja niipalju kui ma selliste korporatsioonide tegemistest tean, ei ole neil juhtimise paralleelstruktuuri, töötajad teevad ainult ja täpselt seda, mis ametinimetuses kirjas.

Terrorirünnakuid korraldab nende Julgeolekupalat ainult siis, kui kõrgeim juhtkond Nozilal on saanud sellekohase otsese korralduse.”

„Aga nad ju ometi on tapnud?”

„Ainult mõned.”

„Arvad? Võttes Öäki ristiisa loo...”

„Ma olen veendunud, et see oli erand. Et parasjagu oli siiasaatmiseks valmis samanägu plika ja keegi leidis, et kõige lihtsam on ta sama nime all Raldile pähe määrada. Ma olen veendunud, et nad kahetsevad seda sammu.”

„Kust nad üldse tulevad?”

„Peamiselt Mondu kaudu, igas saabuvas laevas sadakond...” Zätereit krimpsutas nägu. „Ah, seda sa tead, sa ei küsinud seda. Selgelt Keflanomi farmide töö, kuigi ma ei ole sealtpoolt veel meie

inimeste kinnitust saanud. Täiesti standardne toodang, ilmselt ainult Nozila tarbeks erikoolitusmoodulid sisse topitud. Mondu on piisavalt anonüümne vahesadam; Buna Tleel ei toimu midagi, sest see kaupmeestelinn on ju avalikult Onixi oma, nad istuvad vaid ümber, kuivõrd sealt käib Nozila ainus regulaarühendus. Tulevad siia ja, muide, mind natuke hämmastas, kui uskumatult kiiresti, mõnel juhul samal päeval loovad suhted määratud inimesega.

Lausa geniaalne on aga hoopis see, et te, tolad, maksate selle pulli ise kinni. Onix kontrollib pankasid ja hoolitseb, et tulijad saavad väga ruttu kodakondsuse, kõik kohalikele mõeldud sotsiaaltoetused ja muud teenused. Ainult sellest piisaks ütlema, et Nozila on surmavalt haige – kui ruttu olete loobunud kõigest, mis püsijäämise tagab.”

„Oleme me ainsad, kel nii halvasti läheb? Kui tihti selliseid asju universumis juhtub?” küsis Ercole süngelt, juhtides masinat ja jälgides radaritelt ümbrust.

„Alailma. Kogu aeg. Tihti läheb ka õnneks ja enamasti pole see kellegi asi. Ma vaatasin läbi sarnased stsenaariumid mujal – Nozila oleks mandunud iseenesest umbes kolmesaja aastaga. Kõik komponendid on olemas – haige, ennastimetlev ja samas virisev ühiskond, kes elab isolatsioonis ja liiga hästi, sest neil on midagi, mille eest teised neile kõvasti plekivad. Inimeste privaatsuse ja õiguste ületähtsustamine, võimu ligiduses olijate tühiste askelduste kirjeldused reaalsete uudiste ja arutelude asemel, suletud kildkonna elitaarne valitsemisvorm – noh, Seisva Veega Tiik, nagu seda ühiskonnateaduses nimetatakse. Juba vähemalt tuhat aastat ei ole tipp end taastootnud. Juba vähemalt kaks sajandit on saja pere taastootvus olnud alla poole, langedes enne praegusi sündmusi kolmandikuni.”

„Ja sisuliselt nüüd seda vaid kiirendati? Ent kuidas... põlisasukad ju ei lepiks sellega?”

„Selleks, et mitte kolmsada aastat oodata, tuleb leida keegi, kes vabatahtlikult loobuks planeedist. Vanasid peresid saab põlvkonnaga kolmkümmend-viiskümmend-sada korda vähendada, aga siis hakkab järgmisest ringist peale tulema uusi inimesi, kes seni olid võimust kõrval, aga samast verest. Sinusuguseid, mh, põlisasukaid on jämedalt miljon ning ausalt öeldes olete jah tunduvalt paremas vaimses konditsioonis kui praegune padikond. Tulemuseks hoopis tervenemine, mis kindlasti ei olnud Onixi eesmärk.”

„Jätka.” Erkole pilku oli lisaks huvile tekkinud ka teatud kartlikkus.

„Vanematega teostatud manipulatsioonid ei kanduks mingil juhul lootele. Aga kas sa tead, kui palju on viimasel ajal paarikuisseid lapsi planeedile toodud?”

Ercole vilistas ja hakkas vanduma. „Nii et paarikümnest tuhandest saab põlvkonnaga paarsada jobu pluss paarsada marionetti? Ja kuna nad kasvavad võimulolijate peredes, siis ükskõik kui vähe neid ei oleks, nende kätte koondub võim Nozilal; ning marionetid mängivad kohalike hädised järglased üle.”

Erkole vandus rohkem, üht ekraani jälgides. „Meid jälitatakse.”

„Sõida asulatest eemale, inimtühja paika.”

„Mis sa kavatsed?”

„Lasen ta alla.”

„Minu planeedil...”

„On sul parem plaan?”

Erkole heitis talle ainult mürgise pilgu, siis vajutas alla klahvi puldil. „Keskus – räägib Erkole Tolome. Peatage kontrollimiseks sõiduk –” ta vajutas paarile klahvile, saates ilmselt jälitaja määrangud.

Minut hiljem heitis ta peaga taha. „Oleme üksi.”

„Veel mitte.” Zätereit osutas ekraanile. „Järgmine?”

„Jah,” oli Erkole sunnitud nõustuma. „Keskus, kellele peatatud sõiduk kuulus?”

„Üüritud. Midagi kahtlast ei ole.”

„Sõitjad?”

„Masin oli tühi.”

Erkole mõtles hetke. „Hoidke teda viis minutit kinni. Vahepeal võtke rajalt maha see teine –” ta saatis uue jälitaja määrangud.

Kogu stseen kordus.

„Kuule, isegi mina saan aru, et meil on taga viis-kuus sõidukit ja tegelik jälitaja on kaugemal ning kasutab neid vaid monitoridena,” mühatas Zätereit. „Nad võiksid isegi vahtida, aga mulle ei meeldi ootamatud rünnakud.”

Erkole mõtles hetke ja noogutas. „Teoreetiliselt ei ole automaatjuhtimisega sõidukit võimalik panna kellelegi viga tegema, aga ma parem ei arvestaks sellega. Kõrbesse?”

„Kõrbesse.”

Masin keeras laias kaares eemale üldkasutatavatest teedest, kogus veelgi kõrgust ja kiirust. Nüüd laius nende all vaid tühi kaktustega ülekülvatud lagendik üksikute majadega.

„Kohe peaksime külast välja jõudma,” teadustas Erkole.

„See on küla?”

„Dundlöd. Kaks tuhat ruutkilomeetrit, neli tuhat elanikku.”

„Tihedasti asustatud.”

„Üldine suhtumine linnadest väljaspool on, et pole viisakas oma maja naabri õue ehitada. Praktikas tähendab see minimaalselt kolme-neljakilomeetrist distantsi majade vahel.”

„Palju see maa teil õieti maksab?”

„Mitte midagi. Valid omale paiga välja, räägid naabritega läbi ja teatad külavanemale, ta kannab su katastrisse.”

„Aga peiatopõllud?”

„Ainult nendes ongi küsimus. Mingit harimist muidugi ei toimu, ühe peiatoga tegeleva pere lapp on ka kuni sada ruutkilomeetrit, seda nad siis jõudumööda kultiveerivad ja korjavad nii, et taimestikku kusagilt välja ei kurnata. See on omaette teadus, millest, pean tunnistama, minagi eriti midagi ei tea.”

Maa nende all tõusis pisut, taimestikku ilmus ka lagedaid lappe, maju ei olnud enam üldse.

Naine viipas radarile. „Kuus sõidukit liiguvad enam-vähem samas suunas kus meie. Veame kihla, et ühes neist on ka inimene?”

„Veame kihla, et ta töötab Onixis? Ei, tänan. Mis relvastus sel künal on?”

Erkole hammustas huult. „Selle koha pealt on kehvasti – jälitusraketid, mis kahtlastele kujudele sappa lastakse... aga nad ei ole väga efektiivsed, nad on rohkem mõeldud purjus nolkide ohjeldamiseks; kuulipilduja, aga seegi laetud uinutusgaasi, tulekustutussegu ja muude selliste asjadega. Mul on muidugi püstol, ent ega sellega nüüd küll lennukit alla ei too.”

„Mulle meeldib teie rahulik elu. Maandu kuhugi kõrgemasse kohta.”

„Miks?”

„Ma ei saa ju üle helikiiruse liikuva lennuki aknast tulistamiseks välja kummarduda?”

„Vabandust. Me tulistame siin üksteist võrdlemisi harva.” Masin pikeeris.

„Ise veel politseinik,” urises Zätereit tagurpidi rihmadel rippudes. Ta ei saanud esimesel hetkel aru, miks sõiduk pidurdas, sest pinnani tundus veel maad olevat, ent kui ta kaaslane sõiduki horisontaalseks keeras, taipas – nad laskusid mingi torni siledale tipule, see moodustas oma kolmekümnemeetrise tasase ringi ja kiiresti väljahüpanud luuraja nägi, et nad on oma kolmsada meetrit kõrbepinnast kõrgemal.

„Kas siin treppi on?” hüüdis ta kaaslasele.

„Spiraalne kaldtee. Mis siis?”

„Et me siia igaveseks tuulduma ei jääks, kui teised osavkäpad midagi meie lennukiga teevad. Mis torn see üldse on?”

„Ei tea. Me kasutame seda sidetranslaatoriks, jälgimiseks ja nii edasi. Tuled panime ka peale, on teine pimedas päris ilus.”

„On ta vana? Miks ta algselt oli?”

„Ei tea. Vaevalt vaid näiteks triangulatsiooniks.”

Selle vestluse ajal oli mõlema pilk olnud radaril, nüüd osutas Erkole üles nende teele. „Mina näen kolme, teised ei taha lähemale tulla. Siin oleks vist pigem su robotit vaja.”

„Pääsukesed ajavad asja ära.”

„Pääsukesed?”

Zätereit võttis taskust kolm lähemal uurimisel pisut surnud linde meenutavat piklikku kogu. „Mu kodus ja mõnel planeedil veel on sellised linnud. Armsad, kiired. Tumeda välguna sähvatavad nad taevas, kiire napsatus teelejäänud putuka järele. Nende laul täidab suve, kui nad askeldavad poegadele toitu otsides, kes savist pesades oma nokki neile vastu sirutavad...”

Ta heitis linnud õhku, need löid tiivad lahti, kogusid paari ringiga kiirust ja kadusid siis vuhinal kaugusesse. Kolmekordne prahvatus nende kadumise suunal teadustas, kui nad helikiiruse ületasid.

Zätereit võttis vöölt oma toru, sihtis ja lasi esimese nähtavaloleva lennuki alla, sihtis teist.

„Aga pääsukesed?” tahtis Erkole teada.

„Need läksid kaugemaid otsima.”

Teine sai tabamuse ja laskus tulekerana kõrbesse.

„Ühes neist võis inimene olla?” tuletas naine meelde.

„Meie kihlvedu jääb viiki tõendite puudumise tõttu.”

Kolmas ja viimane hakkas keereldes langema, selle aja peale oli ka kaugemal horisondil kolm korda sähvatanud.

Nad istusid lennukisse.

„Oota,” ütles mees, kui teine luuke sulgema hakkas et startida.

Radar kiunatas, Erkole heitis sellele pilgu ja haaras siis oma rakettide juhikust.

„Oota,” peatas Zätereit ta veelkord. „Need on mu pääsukesed.”

„Nad tulevad tagasi?”

„Pääsukesed armastavad kodu. Ükskõik kui kaugemale neid nende lennud viiksid, pesa kutsub neid

ikka.”

Naine surus huuled kokku. „Kuidas nad lennukid hävitasid?”

„Panid silmad kinni ja lendasid läbi.”

Erkole vaatas veelkord. „Kas nad jõudsid selle ajaga ka pesa punuda ja pojad üles kasvatada?”

Zätereit heitis omakorda kiire pilgu radarile.

„Neetud, need neli suuremat pole minu omad.”

Erkole lasi kõik kaitseraketid korruga lahti. Tal polnud aga olnud aega ukсед sulgeda, nii et nad mõlemad läkastasid tolmupilves, mille lennuki kõhu alt startivad raketid laiali keerutasid. Nende pea kohal mürises äike ja sähvis ilutulestik. Lõpuks ukсед sulgusid ja kuna oli selge, et nad startida ei jõua ning pealegi tundus parem juba maas olla, kui alla lastud saada, istusid nad, ootasid ja lugesid mõttes kümneni.

„Elus?” küsis Zätereit, kui tundus, et nüüd oleksid raketid neid juba ammu tabama pidanud.

„Enam-vähem,” porises Erkole oma tolmuseid rõivaid vaadates ja peeglisse kiigates.

Kolonel väljus ja uuris maapinda, korjas siis kokku kolm kõrbenud silindrit ja tuli lennukisse tagasi, silmitses neid peos keerutades igast küljest.

„Haruldased asjad, hävitavad,” tundis ka naine huvi. „Kust neid saab? Kasutatakse neid palju?”

Zätereit raputas pead. „Nad maksavad terve varanduse ja kui neid oodata osatakse, on nad kasutud – su radar ju nägi neid. Ma pean nad nüüd remonti ja laadimisse viima.”

Nad lendasid edasi ja seekord ei olnud nendega sama kursi pidajaid.

3

Tund hiljem laskusid nad tasasele mäetipule. Nende jalge eest laskus nõlv mõned kilomeetrid, edasi laius org, mille tagant tõusis taevasse kõrge mägi, tipu lähedal aimumas valget igilund. Soojustest virvendav orupõhi oli ka neist mitu kilomeetrit allpool, vastasasuva mäe tipu lähedased ehitised paistsid selgelt kätte, kuigi vahemaa oli ligi kakskümmend kilomeetrit.

Zätereit võrdles vaatepilti fotode ja kaardiga, siis tõstis oma toru. Nähtavalt ei juhtunud midagi, aga üks ehitis kauguses paiskus taevasse mitmevärviliseks sädemetevihuks, siis teine, siis kolmas... Föderatsiooni kolonel langetas relva ja nad seisid kõrvuti jäises tuules, jopekaeluseid koomale tõmmates, ning jälgisid kauguses lõõskavat põrgut. Minuti pärast jõudis nendeni plahvatuste kaugel kõma.

„Seal olid inimesed, tehnikud...” pomises Erkole.

„Ma tean,” pomises vana luuraja. „Mul on neist kahju.”

„Me isegi ei proovinud neid hoiatada.”

„Et nad teaksid meid sihikule võtta? Onix on mõistnud hävingule kümneid tuhandeid inimesi, ja sa protsessid mõnede nende omade pärast.”

„Need lihtsad töötajad ei tea plaanist vähimatki. Nad tegid oma igapäevast tööd.”

„Olid sellistena ka pantvangideks? Ei, olgu algusega kuidas on, aga kui nad ka peale paari Onixis töötatud aastat ei tea, et põhimõtteliselt on kompaniil ka operatsioone, kus väga palju inimesi hukka saab, on nad nii lollid, et surm on neile õnnistuseks.”

„Jah,” naine vaatas ikka veel süngelt põlevat mäetippu. „Ma ei ole takistanud terroriste, kes tapavad tulijaid; nood omakorda ju ka ei tea, mida nad õieti teevad, valmistuvad eluks ja armastuseks...”

„Lihtsalt julmuse määr on erinev.” Zätereit asetas käe teise varrukale. „Enamikus maailmades, nagu teilgi tapetakse sündimata lapsi, paljudes tapetakse lootusetult vanad ja haiged. Terveid planeete määratakse hävingule – kasu, ideede, mille iganes nimel valatakse miljardite verd. On olnud ajastuid, kus *enamik* inimesi on surnud vägivaldsel teel. Pea triljonilise rahvastikuga impeeriume on põlvkondi kestvale julmale hääbumisele määratud. Inimkond on kogu oma eksisteerimise aja puhastanud tähesüsteeme endale vaenulikust elust ja lõpuks tapame teisi eluvorme igapäevaseks toiduks. Onix otsustas hävitada „sada peret”. Nüüd hävitati ta sidekeskus ja tõenäoline operatsioonibaas. Kõik, alates relvast ja lõpetades muude sündmustega, viitab varjatult Föderatsioonile. On ainult üks teadaolev viis, kuidas universumis meteoriidijäljest taevas kauem vastu pidada – lüüa täpselt, valusalt ja kiiresti. Mõtles tuhandetele vanadele inimestele, kes ühel päeval mõistes, kuidas ja miks nende elu läinud on, kustuvad hüljatuses ja üksinduses, kaaslasteks vaid olend, kes on nad hävitanud, kibe meeldetuletus, et oled end peenrahaks vahetanud ja sinuga lõppeb su sugu.”

„Sinu suu läbi kõneleb iidne tarkus,” nähvas Erkole kibedal iroonilisel toonil ja pöördus lennuki poole.

Zätereit vangutas talle järele vaadates pead. „Kallis tüdruk, ma ei tahtnud sind solvata. Sa teed siin suurepäraselt tööd. Ära võta südamesse üht vana targutajat.”

Erkole oli peatunud, selg mehe poole. „Kuidas sa mind kutsusid?”

„Kallis tüdruk? Veelkord, ma ei tunne piisavalt kohalikke kombeid. Sa oled kena ja tark naine, minu silmis – ja eriti selle töö jaoks – üsna noor; aga sa saad hakkama. Oli see väga halvasti? Ma enam ei tee.”

Erkole purskas naerma. „Ei, see ei olnud halvasti... Mind pole mäletamata aegadest keegi nii kutsunud... Ma... mul ei olnud põhjust pahandada, lihtsalt...” Ta jäi vaikseks.

„Lihtsalt ma oskasin tahtmatult hella kohta puudutada, kui see välja öelda,” lausus mees vaikselt.

„Erkole, ma austan sind ja tahan sinuga hästi läbi saada, mainimata seda, et me oleme lisaks ka sunnitud koos töötama. Paratamatult käib minu mõtlemine hoopis teist moodi, kui sa harjunud oled ja ma olen piisavalt maailma näinud, et mõista, kuidas see teinekord ärritab. Siiski ei saa ma ju ainult vaikida.”

„Läksime, unustatud.”

Naine ei pöördunud, istus vaikides lennukisse.

„Mul ei ole lapsi ja ei saa neid kunagi olema... Aga sa ei võinud seda teada,” pomises ta mootorit käivitades. Mees oli talle järgnenud, nüüd pöördus ta istmel ja embas naist. Erkole esimene impulss oli mees eemale lükata, ent siis ta lasi sel sündida, olles ometi jäik ja valvel, ent teine lasi ta ka kohe lahti.

Nad lendasid vaikselt ja madalalt piki mäekülge eemale.

„Kuhu nüüd?” tahtis Erkole teada. Ta oli küsimusega oodanud, kuni uuesti oma häält valitseda suudab, ent punastas kergelt, kuuldes ise, kui naljakalt see kõlas. Zätereit ei teinud sellest aga välja, ta võttis taskust karbi ja pistis sellele juhtme pulti. Kostis piiksumist ja vilkusid kirjad.

„Anna talle aktsept,” palus luuraja.

Erkole vajutas klahve ja piiksumine lakkas.

„Mis see on?” tahtis ta teada.

„Selle andis mulle Öäk. Meid peaks nüüd olema võimatu avastada mistahes vahendiga, välja arvatud mitte eriti täpsed soojusfooni mõõtmised. Lase maksimaalkiirusel üle selle kõrbe Indra suunas.”

4

Kuus tundi ja kolm põlengut hiljem laskus masin vaikse ohkega päikesest virvendavale kiviplatsile ja veeres inimlikuma temperatuuriga käikudesse. See oli kohalik politseivalitsus, nii et Erkole rääkis natuke ülemustega ja mõned minutid hiljem veeresid nad välja uues sõidukis.

„Kas me oleme taas kaardil?” küsis Zätereit, kui nad õhku tõusmata piki laia alleed majast eemale kaugemal virvendavate ehitiste poole kihutasid.

Naine raputas pead. „Seda, et me seal käisime, on võimalik teada saada, aga mitte nii ruttu, et meile kedagi sappa sokutada. Masinal on kerged vigastused, aga see välja ei tule... või kui mitteametlikult tuleb, ongi parem, kui ma su poliitikast õieti aru sain?”

„Said küll.” Mees muigas.

„Kuhu nüüd?”

„Tõtt-öelda tuleks meil see öö kaotsis olla, koidupäevast järgmise õhtuni saame üsna ohutult parlamendihoones viibida ja üks õhtul vaata edasi. Kui mu plaanidest asja saab, peaks Eesistuja või Sander loojangul oma ajaloolised sõnad lausuma, kui mitte, tuleb meil võib-olla isegi mu laeva evakueeruda.”

„Aga Sander ja Aligo ja teised?”

„Neid ei puutu keegi. Mina ja sina oleme selle operatsiooni võtmekujud. Sina käsutad kogu legaalselt politseijõudu ja mina esindan Föderatsiooni ja olen ametliku läbirääkimiste alguseni ihaldatuim märklaud. Üks rünnak valitsusliikmete vastu, rääkimata asespiikerist või Hoidjast – ja parlament kutsub ilma sundimiseta kogu olemasoleva sõjaväe Onixi tegevust „kontrolli alla” võtma.”

Naine noogutas. „Lähme siis.” Masin kogus kiirust ja rebis end maast lahti. Seekordne lend oli lühike ja varsti laskusid nad mägede vahel üsna peidus olevasse lõhesse. Org avardus nende ees kiiresti ja Zätereit tegi: „Ooo...”

Naine vaatas vilksamisi ta poole. „See on uus – uus elu. Mõnituhat aastat ja sellist on juba sadu tuhandeid ruutkilomeetreid, mitte paar tuhat.”

Taimestik nende ees oli sügavroheline ja kirjatud kõikvõimalike muude värvidega. Kaktused nende ees ilmselt häbenesid oma algset ogalise ja paksu käki vormi ja olid pea tundmatuseni muutunud – taevasse sirutusid mitmekümnemeetrised saledad, pehmes kuumas tuules tasakesi kõikuvad puud, nende tüvede ümber keerduisid suurte heledate õitega väänkasvud, maad kattis kõrge tihe rohi, mis samuti oli täis kirevaid lilli ja ka puhmastena kasvavatel põõsamoodi taimedel ei olnud traditsioonilisi okkaid.

„Kas nad öösel ära ei külmu?” tahtis Zätereit teada.

„Nad taluvad paaritunnist külmumist. Siis on muide väga ilus, kõik õied langevad maha. Aga siin vee läheduses ei ole temperatuurimuutused nii järsud.”

Masin laskus teiste kõrvale parkimisplatsile, nad astusid välja.

„Jopet vaja ei lähe,” arvas Erkole heatujuliselt taevast kiigates ja ajas pealmised riided maha.

„Kraadi nelikümmend viis?” kommenteeris mees teda vaadates.

Naine vaatas ringi, libistas püstolivöö autosse ja ajas kõik riided maha, tõmbas siis selga kerge valge kleidi ja kinnitas vöö relvaga selle alla otse paljale ihule. Zätereit jälgis tema tegevust huviga.

„No ja nüüd? Mis mina tegema pean?”

Erkole surus muige maha. „Oota.”

Ta kadus kuhugi ja kui umbes viie minuti pärast tagasi tuli, avas ukse, viskas mõned riided istmele ja käsutas: „Pane need selga.”

Zätereit, kes oli kuumuse eest uuesti autosse peitu läinud, silmitses riideid kahtlusega, ent tegi siis, nagu kästud. Kui ta lõpetas oma relvavöö särgi alla kinnitamist ja üles vaatas, irvitas naine varjamatult.

„Läksime nüüd.”

„Kuhu? Ja mu muud asjad? Autot ära ei aeta?”

„Siin oleme täiesti anonüümsed, mitte keegi ei pea Föderatsiooni agendiks tüüpi lühikestes lillelistes pükstes ja läbihigistatud maikasärgis.”

Naine pöördus minekule, mees uuris end hetke pead vangutades ja kõndis talle järele.

Parkimisplatsilt edasi oli ümberringi päris palju inimesi, neid jalutas ringi napis riietuses ja üldse ilma riieteta, välikohvikud ja varjualused olid täis, õhus keerles kümnete eri kohtade eri muusikat, tundmatuid aroome ja luksuse võlu.

„Millal sa viimati paljajalu käisid?” tahtis Erkole teada, kui Zätereit iga uut põrandakatet enne pealeastumist varvastega testis.

„Kodus käin kogu aeg. Operatsioonil viimati... mnjah, ligi sada aastat tagasi, kui Mriudirää kuninganna mu oma haaremile lisas.”

Erkole vaatas teda huviga. „Iseenesest polnud tal ju halb maitse, no ja eks sa olid siis noorem ka... Jäi ta rahule?”

„Mina temaga kindlasti mitte. Seepärast ma jalga lasingi, kuigi ma pole vist kunagi sellises rikkuse ülikülluses elanud, kui need mõned nädalad.”

„Oli ta siis nii inetu?”

„Ei, ta oli väga ilus.”

„Mis siis valesti oli? Mida ta tegi?”

„Tal oli hulk ebameeldivaid harjumusi, millest üks süütumaid oli, et kui partner ära vajuma kippus, üritas ta kaelal olevate närvide kaudu tegevust ergutada, ehk praktikas vajutas teisel kõri kinni.”

„Vabandust,” kohmas nüüd Erkole pisut piinlikul toonil.

Zätereit hakkas naerma. „Ma poleks ju rääkinud, kui sellest enam hooliks. Mõned aastad enne seda sattusin Hireldil vanglasse. Olin seal tervelt kolm pikka tundi, enne kui poisid mulle järele jõudsid.”

Nad olid jõudnud tivolitaolisse parki. Igal pool nende ümber toimus midagi – keerlesid karussellid, keegi viskas nooli, vagonetid kihutasid kõrnal rööbastel ja veidrad elukad tatsasid ringi, lastekari järel.

Erkole vaatas ringi, ilmselt otsusele jõudmata, kuhu suunda minna.

„Ma pole siin vist kunagi käinud muidu kui tööasjades,” märkis ta mehele vabandavalt. „Mida inimesed sääraustes paikades üldse teevad?”

Zätereit oli silmitsenud ümbrust heatahtliku ükskõikse huviga.

„Sõidavad karusselliga. Ma olen alati tahtnud teada, miks nad seda õieti teevad.”

„Et lähme või?” naine vaatas talle otsa, püüdes aru saada, kas teisel on tõsi taga.

Mees kehtas õlgu. „Minugipoolest. Sinu maailm.”

Nad istusid kõrvuti veidrate elukate turjale ja siis hakkasid ringiratast käima, õõtsudes vaikselt üles-

alla. Masin kogus tuure ja mängis muusikat, aga kõik see toimus tempos, mis isegi lastele ohtlikuks poleks läinud. Föderatsioon luuraja ja politseiprefekt istusid kõrvuti, kuumusest juba läbihigistatud riided kehale kleepumas, tuues teinekord reetlikult esile peidetud relvade kontuure. Mõlemad püüdsid süveneda ja aru saada, mida kuradit nad õieti teevad.

„On sul lõbus?” küsis Erkole Zätereitilt.

„Mh-mh,” vastas see, pisut nagu lehmakoogil istumise näoga. „Aga sinul?”

„Minul ka... vist. Ega seda su näost ei paista.”

„Sinul ka mitte.”

Lapsed nende ümber naersid ja kilkasid ja lehvitasid ümberseisjatele, üks kamp teismelisi laulis ja kõõlus loomade all, otse nende ees olid noormees ja neiu end samasse sadulasse mahutanud, tüdruk oli end ringi keeranud ja nüüd suudlesid nad ohjeldamatult.

„Mõned naudivad,” märkis Erkole.

„Mõned jah.”

„Lähme kohe maha või ootame, kuni peatub?”

Zätereit nagu ärkas. „Hea mõte. Läksime.”

Sekundiga olid nad juba karuselli serval ja hüppasid. Nad veeresid paar kukerpalli ja olid taas jalgadel, mõlemad viipasid rahustavalt karussellivahile, kes ehmunult nende poole jooksmas oli hakanud. Nad vaatasid teineteisele otsa ja nende suunurgad hakkasid tõmbema, paar sekundit hiljem hirnusid nad ohjeldamatult, aidades teineteist rohust puhastada.

„Mis nüüd – autodroom või hirmutuba?” tahtis Zätereit teada.

„Hirmutuppa ei saa, sul võib liiga lõbus hakata,” Erkole puudutas küüntega läbi särgi ta relva pära. Nad naersid ikka veel. Siis viipas naine käega ja lükkas ta kerge käesurvega õlale liikuma.

„Kas sa ujuda ikka oskad?” küsis ta, ja kui mees oli noogutanud, jätkas: „Seal on tegelikult üks suurepärase koht, kus ma olen korra käinud, ainult siis oli nii tobe tunne seal üksi olla.” Ta jätkas kiiresti, nagu oleks midagi liigset lausunud. „Järv. Suhteliselt madal ja soe. Udune. Mõnus. Ujuvaid kunstlikke saarekesi täis. Paradiis.”

Tee laskus allapoole ja seal oligi kogu selle rikkaliku elu allikas, suur veekogu.

„Kust see udu tuleb?” tahtis Zätereit teada, kui nad veepiirist peatumatult üle läksid ja pehmel liival läbipaistvasse vette kahlasid. Vesi tõusis aeglaselt, ulatudes mõnesaja meetri järel vaevalt põlvini.

Zätereit ammutas seda peoga ja proovis suutäie – see oli kummalise kirbe maiguga ja peaaegu mage.

„Siin on allikad,” seletas naine midagi udust otsides. „Ma kunagi sain isegi aru, mis siin toimub... igatahes akumulatsioonid mere sügavamad osad ja maa-alused järved energiat ja seetõttu on kogu see madal lahtede ja järvede ahelik enamik aega sihuke ülekolmekümnekraadine vann. Seal üks ongi... ja tühi!”

Nad möödusid oranžide poide reast ja põhi hakkas kiiresti langema, kümnekonna meetri järel pidid nad ujuma hakkama. Veel paarkümmend meetrit edasi toetusid nad veidrale veest väljaulatuvale ringile, naine sukeldus selle alt läbi ja toetus istuma, pea veest väljas. Mees järgnes talle ja avastas, et rõngas kujutab tegelikult vee all ujuva võrekorvi ülemist serva. Kivi imiteeriva materjali ribad olid ühendatud nii, et neil oli mõnus poollamaskil istuda, ainult pea veest välja sättides. Erkole tõstis oma riided ja relva kõrgemale süvendatud eendile, kus nad kindlalt püsisid.

„Soovitan sama teha.”

„Ma just mõtlesingi, et tavaliselt vist nii ei ujuta,“ noogutas Zätereit nõuannet kuulda võttes.

„Tead, meil isegi eriti ei ujuta,“ lausus Erkole. Ta ei vaadanud mehe poole ja keeras lülitimoodi rattaid sellesama nišši kõrval, kuhu nad oma riided olid pannud. Suur rõngas hakkas liikuma, kandes neid, niipalju kui Zätereit aru sai, kaldast eemale. Veevool nende ümber oli ühtlane ja mõnus, eriti arvestades, et vesi oli enam-vähem kehatemperatuuriga. Võre oli disainitud selliselt, et polnud vähimatki ohtu välja pudeneda, ent pea kohe avastas mees ka ühe teise omapära – nimelt surus veevool teda taha keskele, seega vastu Erkolet. Kümne sekundi pärast loobus ta pingutustest oma asendi säilitamise nimel, lasi end veel viia. Nende küljed puutusid kokku, Zätereit vaatas lõbusa huviga kaaslase poole, kuid naine ei teinud sellest välja, ta oli langetanud pea taha rõngale ja lebas poolsuletud silmil, lastes pehmetele keeristel end uhta ja hellitada.

Hõre udu oli ikka vee kohal, muutes ümbruse hoomamatuks – siinsamas virvendas vesi, kaugemal läks kõik häguseks, ainult taevas pea kohal oli sinakas ja siin-seal aimus udupiirist kõrgemale ulatuv mäekolmnurk. Elusolendeid näha ei olnud peale mõne samalaadi riistapuu, milles enamikus inimesed ümbrusele tähelepanu pööramata armatsesid. Zätereiti üks käsi oli niikuinii Erkole selja taga, ta sirutas teise ta puusale ja pööras naise endale sülle. Nad vaatasid hetke teineteisele otsa, nende nägudel virvendas naeratus. See ei olnud valvenaeratus või hetkeline lõbusus, see oli naeratus, mis tuleb sügavalt seestpoolt, täis lubadusi ja kõhklusid, ent kandes isegi nii kaugetest maailmadest pärit inimeste vahel lõpmata selget sõnumit. Huuled lähenesid, esimene kõhklev suudlus. Õelda ei olnud tarvis midagi, mehe käed hellitasid naise tugevat vormis keha, rindade ootavalt kikkis nibusid, naine omakorda tundis kärsitult mehelikkust oma kõhu vastas, ta vaid tõusis natuke ja juhtis selle vaikse ohkega õigesse kohta.

Loll ja tema raha ei püsi koos

„Kui sulle päris ausalt öelda, siis ei olnud Erkole kuigi hea armuke, kuigi ma mõne aja sisuliselt elasin tema juures. Ei, välimuselt oli ta suurepärane ja pealegi mulle meeldivad sellised kõhnad trimmis tulehargid. Vaata, ta sai ka oma tööga suurepäraselt hakkama, olemata sealjuures mingi eriline sarviline saatan, tal oli mõistust, oskusi ja südametunnistust ja kindlasti mäletatakse teda Nozilal tulevikus austusega, aga põhimõtteliselt ei olnud see töö, mida ta tegi, naisele kohane. Ühiskond on tavaliselt akuutses hävingustaadiumis, kui jõustruktuuride etteotsa satuvad naised. Unusta kuremöla ja mõtle Maal riikidele, kus naisterahvas on olnud näiteks kaitseministriks – kui välja jätta harvad erandid, kus seda on tehtud hämamiseks, on sihuke riik ju sõjaliselt ümmargune null, eksisteerides vaid jõutasakaalu hallis tsoonis, „kaitmine“ tähendamas poliitilist prostitutsiooni jõukeskuste vahel. Seega kui asi on juba nii pehkinud, et Mehi enam ei ole, võtavad Naised muidugi kohad üle, aga ega nad selle juures õnnelikud ei ole ja iseloomule mõjub see ka sandisti. Erkolel oli raske usaldada ja anduda. Meist saidki lõpuks vaid väga head sõbrad. Oo jaa – muidugi magasime koos, kui võimalust oli, aga sellega asi piirduski...”

1

Taevasse raksatasid raketid, värviline tuli täitis laotuse horisondist horisondini imeilusate vilkuvate vikerkaartega. Ühe ažuurselt hõõgivate õitega põõsapuhma juures seisev mees pöördus korraka, sest tema taga sahisid lehed. Ta jõudis aga vaid vilksamisi märgata turjakat kogu ja lihaselist kätt, mis hoidis kerget pliiatsilaadset pulka. See pulk puudutas ta kaela ja mees vajus hääletult kokku. Kogu põõsastes, kes oli kasutanud hetke, kui kõik taevasse vaatasid, kummardus kukkunu kohale ja tõmbas ta silma alt ära.

„Paigal!” kostis vaikne hää ja teise uinutanud mees leidis end vahtimas kaitsepolitseiniku relvatorusse.

„Parem ise ka,” kostis veel üks vaikne hää ja kohalik korrakaitsja tardus, tundes seljal relvatoru.

Seda hoidev mees lausus endiselt vaevukuuldavalt raadiosse: „Erkole, ütle talle,” ja lugenud politseiniku kraelt numbrit, lisas: „See osavkäpp on 1728.”

Hetkeks valitses tardunud vaikus, siis pomises politseinik: „Kuulen...” ja siis: „Sain aru, ei ole kedagi näinud...” Mees kummardus lamaja kohale ja heitis oma endistele vastastele pisut abiotsiva pilgu: „Mis temaga?”

„Jõi liiga palju,” mühatas Erkolega rääkinud mees. „Küll ta toibub.”

Hetk hiljem olid mehed kadunud.

„Vabandust, Uang, minu viga,” sõnas esimene neist kahetsevalt, kui nad läbi põõsaste hiilisid.

„Kust kurat ta tuli?”

„Ähh, juhtub,” mühatas too veelkord. „Aga see oli vist viimane?”

„Meie teada küll.”

„Siis jääge valvesse.”

Uued raketid tõusid vingudes taevasse. Mitmehäälne vaimustuskoor tervitas saluuti, keegi loksutas šampanjapudeli lahti ja üritas sisu samuti taevasse läkitada. Uang proovis seda kasutades inimeste vahelt läbi hiilida, kuid teda märgati.

„Aaa, meie kaupmees kaugelt. Eks ole, me oskame hästi pidu pidada?”

„Ma tänan sind väga selle kutse eest siia ballile, härra Valle,” kummardus mees teda peatanud vanaldase härrasmehe poole.

„Oh, see on tore, et sa siin oled,” vehkis mees naeratades tõrjuvalt käega, puhastades silmi veinivihmast. „Kaubandussidemed on alati vajalikud, eriti selliste kaugete paikadega nagu Zoja. Meilegi teeb suurt au, et sa meiega oled.”

Üks naine jäi nende juurde seisma, naeratas Uangile vabandavalt ja sikutas Vallet varukast.

„Kus Aligo on?”

Vanem mees kibrutas kulme. „Rääkis viimati muide vist Uangiga?” Ta vaatas küsivalt teise poole.

„Jah,” noogutas kõnetatu. „Üks naisterahvas viis ta kuhugi sinnapoole.” Ta viipas ebamääraselt käega.

Naine silmitses teda pahaselt, nagu oleks mees milleski süüdi.

„Ta ei oleks pidanud niimoodi ära minema.”

„Ta...” Uang tegi, nagu otsiks sõnu. „...ei olnud reaalsusega enam mitte kõige tihedamas kontaktis.”

„Seda võib arvata,” siunas naine. Ta oli samuti pisut elatanud, suure blondi juuksepehmaka, õhetava näo ja mitte eriti hästi fokuseeruva pilguga. „Ta on oma naise koju jätnud, see Salvi-plika on oma mehe koju jätnud ja nüüd nad kepivad kusagil...”

„Kallis abikaasa, võib-olla sa ei teeks nii kaugeleulatuvaid järeldusi nii nappide faktide põhjal?” mees sikutas teda varukast.

„Ära tiri mind,” lõi naine pea kuklasse ja oleks peaaegu istuli kukkunud, Aligo isa toetas teda.

„Pool aastat tagasi Benute juures läksid nad ka ainult ujuma, aga tulemus on Nikola kõhu näol kogu ilmale hinnata...”

Uang kasutas juhust jalga lasta ja maja poole liikuda.

Aed oli täis lõbutsevaid inimesi, šampanja voolas ojadena kõigis basseinides, paljud olid juba kaotanud suurema osa rõivaid, kui neid kunagi olnud oligi, nii et teinekord oli võimatu aru saada, on tegemist palgatud tantsutüdrukute ja artistide või külalistega, ülemeelik möll mattis kõik enda alla. Uang kaotas kuue, kui üks purupurjus kaunitar teda kabistada proovis, kuidagimoodi suutis ta rünnaku ühe mitte just eriti kontaktivõimelise meeskodaniku peale suunata, kes tasakaaluimena pingi seljatoel mediteeris.

„Sina!” peatas ta tuttav hää.

„See või? Vist jah,” vastas ta end demonstratiivselt katsudes. Ta oli hääle kohe ära tundnud. „Tere Lusi. Kenam kui kunagi varem. Kelle sa täna maha lööd?”

„Sinu. Aga siin ei õnnestu,” jätkas naine kahetsevalt. „Politseid on liiga palju. Kas sa tuleksid mulle homme külla?”

Uang raputas pead. „On ühed mardikad, kelle isastel hakkab sugufunktsioon tööle alles peale seda, kui tal pea otsast ära on hammustatud. Vaatamata üldlevinud arusaamale, et mehe aju oluline osa asubki selgroo alumises otsas, ma kardetavasti funktsioneerin pisut teisiti.”

„Sul pole üldse seiklejavaimu.”

Mees sulges hetkeks silmad.

„Ei. Ma olen vaikne pensionil vanapoiss, kes vihkab pidusid ja tunneb end sandisti kenade daamide seltskonnas.”

„Vähemalt tekst on sul lahti läinud. Muidu mul südametunnistus juba piinas, et vägistasin su ära.”

Naine oli heitnud käed mehele kaela ja lisaks kõigele muule oli sellest tal kindlasti abi püstiseismisel. Ta nihutas end mugavamalt seisma, hõõrudes oma alakõhtu mehe reie vastu ja talle samal ajal šampanjat kaela kallates.

„Ma laseksin seda meelsasti veel sündida...” Uang püüdis keelega üle nina tilkuvat jooki ja tõmbas ta endale ligi, lootuses, et ehk ta jätab järele, kuna osa jooki pidi siis tedagi tabama. See oli asjatu lootus, sest – ta avastas – ainult kehamaalingutega kaetud naine ta käte vahel oli kuum ja märg.

„Suurepärane. Kohe.” Lusi proovis küünitada suudlema rohkem kui peajagu pikemat meest, põimis siis jalad tema ümber, ronis nagu mööda puud ülespoole ja surus huuled ta suule. Uang vastas ta suudlusele, ise abitult ringi piiludes, võttis siis teise käe varukast pulga ja puudutas sellega naise paljast selga. Silmapilk vajus Lusi nagu kott kokku. Mees lasi ka end koos temaga pingile lötsakile, sest parasjagu möödus üks lõbus neljaliikmeline seltskond, kes talle edu soovis. Kui need põõsa taha keerasid, asetaski ta naise pingile suhteliselt mugavasse asendisse, vaatas teda hetke kahetsevalt ja tehes, nagu püsiks vaevu jalul, kõikus viimased meetrid maja ukse suunas.

Sees oli vaiksem, mees noogutas hämaruses passivatele relvastatud kogudele ja, muutudes taas hetkega kiireks ja kaineks, avas nurgataguse vähemärgatava ukse ning jooksis teisele korrusele. Ta lükkas seal lahti ühe kabineti ukse ja sisenes, noogutas lühidalt tervituseks ja uuris siis pisut paremas valguses pahaselt sisisedes oma vägijookidest kleepuvaid riideid.

Toa ühes servas madratsil lamas viis meest ja nende ees seisis Aligo Valle, kes viimaseid arupidavalt silmitsenud oli ja nüüd end tulija poole keeras.

„Sellised need peod meil on,” sõnas ta teise probleemi märgates kerge muigega. „Kuigi ma ei usu, et see on ainult peost,” viskas ta peaga põrandal lebavate kogude poole. „Kes need on?”

„Onixi tehnikud. Meie poisid sattusid neile peale, kui nad majja tulid.”

„Surnud nad vist ei ole, kuigi ma imestan, kuidas teil õnnestus tulevahetust vältida. Mis te nendega

tegite?”

„Uinutussegu nooled. Ju siis olid Föderatsiooni võistkonnas paremad profid.”

„Kaua nad magavad?”

„Paar tundi. See käis kähku ja kuna kümnekond uinutuseelset minutit kaovad mälust või lähevad lootusetult sassi, siis loodetavasti läheb see ka nende endi jaoks kirja alkoholi ja muu sellise üledoseerimisena – fantastiline planeet! Selleks pidin kahjuks valima sellise segu, et neil on pärast päris paha.”

„Kes sa selline üldse oled?”

„Mu nimi on Uang Tai, ametlikult kaubareisija Zojalt (ajasin ka muide sinu isaga asju), ent sinu jaoks Zätereiti parem käsi.”

„Kas mu isa kutsus su ballile?”

„Sain kokku kuus kutset, kui jätta arvestamata, et organiseerisin peo.”

„Pidin siin Zätereitiga kokku saama. Kus ta ise on?”

„Peaks kohe tulema, ka mina ootan teda. Tõenäoliselt käivad Erkolega veel viimast korda plaane üle. Kas kõik Erikomitee tegelased on endale koha leidnud?”

„Sa oled hästi informeeritud.”

„Ei ole. Ma täidan vaid käske, ja need on olnud väga napolisõnalised. Vabanda, ma kasutan seda jõudehetke...”

Ta oli pilguga leidnud vannitoa ja ronis nüüd tükki täiega dušši alla.

Uks avanes ja kolmas mees astus sisse, lukk klõpsatas. Tulija uuris ruumi, noogutas Aligole, vaatas vannituppa ja hakkas naerma.

„Tere, Rufus. Ma näen, et sa oled oma sõiduvees, osasse sügavalt sisse elanud ja naudid seda täiel rinnal.”

„Zätereit. Kuidas sa puhtaks jäid? Miks see alati nii on, et kui me kõrvuti lompi hüppame, olen mina porine ja sina puhas? Hea vähemalt, et siin iga eluruumi juures tsivilisatsiooni mugavused on.”

„Selle järgi ma kaastöötajaid valingi, et keegi peab ju kõntsaseks saama. Aga kiirustagem, meil on kõigest paar minutit aega rääkida. Neli meest oli all, kus ülejäänud on?”

„Siinsamas korrusel ja pargis laiali. Meil oli paar väiksemat naginat, aga ma olen enam-vähem veendunud, et häiret ei jõudnud keegi anda. Ma muidugi ei tea, palju siin veel võib peidetud vaenlasi olla.”

Zätereit noogutas lühidalt ja pöördus Aligo poole: „Kes siis lõpuks räägib?”

Aligo kõhkles hetke ja napsas siis: „Sander.”

„Mis Eesistujast sai? On Sanderil volitused?”

„Tegelikult ei ole. Eesistuja kuulutas end haigeks ja me oleme veendunud, et kui Onix ei ründa, kiidab ta toimu tagantjärele heaks.”

„Olgu, vähemalt ei riski me ebaselguse ja viimase hetke kõhklustega. Mu pressikonverents on ette valmistatud?”

„Jah. Kuigi Onixil pole midagi lihtsamat, kui side katkestada.”

„Õäk oma kuttidega pani väravamajas igaks juhuks ka võistluste päästeameti mobiilse saatja üles.

Ercole usaldusväärsemad kutid valvavad neid.”

„Sellepärast mulle viirastuski, et tunnen tehnikuid – meie omaaegsed ülikoolikaaslased. Seda ei olnud algses plaanis.” Ta vaatas Zätereiti arvustavalt.

„C-plaan. Kas Hoidjate Kogu jääb neutraalseks?”

„Nagu alati – õnneks. Nad vahivad mind muidugi nagu ogalist.”

„Elad üle. Mida ülejäänud parlament teeb?”

„Enamik tunneb end siin peol hästi. Erikomitee on valmis. Aga kas Erkole on sulle selgeks teinud, et kui Onix dessandi teeb, pole meie armeest neile vastast? Sa küll ütlesid, et ma ei peaks selle pärast muretsema...?”

„Meil on veerand tundi selleni, et Sander Salvi peaks siitsamast rõdult kuulutama, et Nozila hakkab uuendama sidemeid Föderatsiooniga. Just kontrollisin, et umbes kahekümne minuti pärast peaks planeedikaitse avastama läheneva laeva. Julgeoleku Kindral võttis asja tõsisemalt kui ma isegi lootsin ja tulija on mulle väga tuttav Kädülo raskeristleja – Heledaruuduline Tuletont.”

„Kui neil ei ole juba siin all suuremaid vägesid... Jah. Jääb siis nii, et...” lõi Aligo käega, uudistest siiski silmnähtavalt rahulikumaks muutununa. „Kui sul nüüd veel mingit D-plaan ei ole, soovime üksteisele edu. Sander on ka väravamajas. Tohin ma Öäkiga rääkida?”

„Parem mitte. Side *peab* toimima. Sina ole oma pundiga kogu aeg koos enamiku reporterite, kaamerameeste ja teiste sellistega, nagu kokku leppisime, te näete ja kuulete ja olete ise kilbiks. Tegutse, nagu viimast võimalust keldris ei oleks. Arusaadav?”

Aligo surus huuled kokku, noogutas ja lahkus siis kähku.

Zätereit pöördus oma kaaslase poole, kes oli dušši alt välja roninud, riided välja väänanud ja neid tasakesi kirudes märjalt selga tagasi tiris:

„On see ruum pealtkuulamiskindel? Tundub, et koht sobib, aga mul pole olnud võimalust küsida, miks üldse siin majas?”

„Sest peremees on Föderatsiooni resident. Süüdimatu entusiastlik kloun muide, nagu enamik meie kohalikke „kaastöötajaid” kõikjal ja alati on olnud, aga koht on steriilne. Peale sinu teadet käskisingi nimelt mina tal kiirmeetodil peo korraldada. On veel midagi, milles me peame kiiresti kokku leppima?”

„Mida teeb enamik peale tänast uudist? Mida teevad erinevad jõugrupid?”

„Hüüavad elagu ja lakuvad edasi. Muide, sisuliselt mõistmata, millele nad elagu hüüdsid.”

„Siin on mingid terroristid? Ka see võib ülimalt kahjulik olla, kui nad mingeid relvastatud väljaastumisi korraldavad.”

„Ma ehk saan nendega hakkama. Mis suunast sa rünnakut ootad?”

„Igast. See tänane on ju bluff. Ka mina loodan, et nozilalased lihtsalt lepivad toimunuga.”

„Aga kui ei lepi – ma mõtlen just parlament.”

„Siis lööme nad maha, ajame selle Onixi kaela ja paneme ikka Erikomitee võimule.”

Uang Tai – või Rufus – turtsatas. „Kuidas sul, muide, õnnestus Nozila valitsejad üldse nii kaugele viia, et nad sul siin rahulikult tegutseda lasevad?”

„Nad on hirmul. Nende valitseval klikil, „sajal perel”, on häving silmaga näha. Viimasel paaril päeval on neis süvenenud mulje, et kui nad veel tegevusetult vahivad, lüüakse nad vaikselt, küsimata maha.

Aga nagu ma ütlesin, see avaldus ei kohusta neid millekski. Igatahes kui ma kuulutasin neile resoluutsel ja vastuvaidlemist mittesallival toonil, et Inimkonna Föderatsioon aitab omasid ja laseb jobudel oma sõnnikusse uppuda, oli meil üks potentsiaalne liitaja juures.”

Uang vangutas pead. „Sellistel hetkedel saan aru, miks sina oled ülemus ja mina rooman mööda solgitorusid.”

„Minu plaanides on ainult üks riskantne punkt – kas neisse võib olla sisestatud mingi füüsilise rünnaku signaal?”

„Ma ei tea. Sundkäitumist on küllaga – alates alistuvusest ja malbusest määratud partneri vastu. Kindlasti on nad võimelised alatusteks, kui nende missioon hädaohtu satub. Midagi neis kindlasti on, aga vaevalt selgete ja lihtsate koodsõnade peale käivituvaid, sest neid on vähemasti paarkümmend tuhat ja selle hulga peale oleksid juhuslikud käivitused vältimatud – aga seda tead sa isegi. Kardad veresauna, kui kogu asi välja tuleb?”

Zätereit kehtas õlgu. „Veerand tunni pärast olen ma Föderatsiooni saadik, viis minutit hiljem võtab Onixi kohalik president mul nõobist kinni ja tahab tungivalt rääkida. Sellest sõltub.”

Rufus noogutas. „Edu sulle.”

„Ma vajan seda.” Vana kolonel noogutas aeglaselt. „Millal ometi tuleb operatsioon, kus ma teen valmis plaanid, mõtlen need läbi ja tean täpselt, mis toimub?” Ta kuulatas, siis piilus kardinat tagant. „Aeg on otsas. Saluut lõppes, Sander on juba rõdul, kohe hakkab rääkima. Eks ma siis lähen ja näen tähtis välja.”

Mõlemad lahkusid kiirustades ruumist.

2

Muusika oli vaikinud, keerlev udu ja värvidemäng puude vahel oli muutunud hiigelsuurteks kolmemõõtmelisteks kujutisteks, mis igast rakursist kajastas maja madalal rõdul toimuvat. Rõdu enda poole heitsid aeg-ajalt pilke vaid lähedalolijad, sest elusuurust mitmeid kordi ületavaid viirastusi oli palju lihtsam vaadata, kui igivanast traditsioonist kõrgemasse kohta roninud pealikku. Pealegi on kah ammutunud tõde, et kui riigimehe kõne arvutist läbi lasta, siis selgub, et ta ei öelnud midagi. See kord oli erand.

„... ja nii ongi meil siiras au ja rõõm tervitada Nozila pinnal Inimkonna Föderatsiooni täieõiguslikku volinikku...” Ainuüksi järgnev tiitlite jada mõjub enamikule inimestest eksitavalt ja uinutavalt, ent igal juhul oli ta saavutanud tähelepanu – need, kelle mõistus veel töötas, pöördusid üllatusega kuulama, siin-seal hajali seisvates seltskondades leidis pea igaühes keegi, kes korraka „tsss!” tegi ja lava poole vaatas. Uang, kes passis maja sisemuses, oli varasema kokkuleppe järgi tellinud meditsiiniabi uinutatuid ära viima, sest end pildituks joonud inimesed koguti üldiselt vanast veinikeldrist tehtud laatsaretti kompetentse personali hoole alla ja kauem neid majas hoida polnud mõtet. Pikk rida kandraame hõljus tagauksest minema, saatjaks hallipäine kibestunud suujoone ja igavesest kainusest nugaterava pilguga arst, kes tahtis midagi küsida, kuid, pannes tähele sõdureid ja eemal rõdu all passivat Erkolet, otsustas vaikida.

Rahvahulk reageeris uudistele umbes nii, nagu Zätereit oli ennustanud – süüdimatu poolehoiuga, ent siin-seal tekkis liikumine. Otse maja ukse juurde ilmus keegi mees, kes pööras käes mingit kasti, ta sisenes uksest ja sattus otse kandraamirivile.

„Maigur!” kummardus ta ühe kohale. Uang astus kahe kiire sammuga talle ligi ja puudutas teda oma pulgaga, teiselt poolt lähenenud Julgeoleku sõdur püüdis tüübi kinni ja kandis diivanile. Arst tahtis uuesti midagi öelda, kuid nähes, et Erkole on kõike näinud, muutis oma suuavamise haigutuseks ja viipas vaid oma inimestele, et ka see viimane peale võetaks.

„Ära neid ritta pane,” pomises Uang talle vaikselt.

Sardooniline kõikenäinud muie kõverdas hetkeks mehe huuli: „Ei pane.”

Nii mõnegi rivis minemahõljuva lõdva kogu taskud või randmed tegid järjest vastikumat häält ja mõni isegi võpatas kergelt, kui karm side-äratusvahend torkas, andis elektrilöögi või tegi muud ebameeldivat.

Keegi mees tormas piki majakülge, peatus nagu naelutatult, nähes lahkuvat rivi, siis pöördus kiiresti ringi ja tormas rahvamassi, mingit seadet kõrva vastu surudes. Uang tormas talle järele.

„Ei!” peatas teda kõrvas pirisev Erkole hääl. „See on üks direktoritest ja tal on oma ihukaitse – vaata paremale.”

Uang peatus, vaatas ringi ja tuli siis aegamööda tagasi sisse.

„Neil oli järelikult mingi oma peilimissüsteem,” kuulis ta uuesti Ercole häält ja naise poole vaadates nägi teda murelikult mingeid ekraane silmitsemas, mille taga kaks tehnikut nõidusid. „Ma lasen positsioneerimissatelliidid uuesti vabaks.”

„Olgu,” pomises Uang ja puudutas kõrva. „Zät, Onix leidis magajad.”

Vastust ei tulnud, sest kolonel seisis poodiumil kaamerate fookuses ja naeratas, ja Sanderi jutt kõlas parasjagu umbes nii:

„... Nozila on alati kuulunud Inimkonna Föderatsiooni, uhkusega uuendame me kontakte partneritega, kelle kõrval oleme seisnud inimkonna suurtel hetkedel...”

„Huvitav millistel?” ei suutnud Uang porisemata jätta ja katkestas siis side, sest Zätereit rapsas vaevumärgatavalt peaga nagu kärbest eemale ajades.

„Onixi ülemused, kõik kaheksa kogunesid oma autode juurde kuhja. Vehivad ja seletavad... Neil on oma segajaväli, siit paistab see kui lendrottide jooksuaeg,” kuulis Uang ühe oma agendi ettekannet. Ta avas kanali Erkolele, kuid märkas siis, et naisel ei ole tema jaoks aega.

„Jah, see on laev, mida ootasime...” teatas ta kellelegi ja taustal oli kuulda, kuidas Aligo hääl veenis planeedikaitset: „Andke talle täpselt see orbiit, mida ta tahab...”

Erkole ilmselt tajus lõpuks Uangi sidekutsungit ja vaatas ta poole just sel hetkel, kui Anu tehishääl teatas Zäteretile ja Uangile: „Neli Onixi laeva tulevad madalamale orbiidile, veel kaksteist lähenevad.”

Uang ja Erkole vahetasid uuesti pilgu, kui neli Onixi direktorit hakkasid poodiumi poole tulema. Zätereit poolt ei tulnud ühtegi korraldust, ent ta katkestas korraks Sanderi kõne ja kummardus talle lähemale, sosistades paar sõna. Asespiiker vaatas teda mõned sekundid kummalise pilguga, siis pöördus veelkord vahepeal blokeeritud mikrofone poole:

„Ja just praegu on meie juurde hea tahte missioonile saabunud Föderatsiooni sõjalaev Heledaruuduline Tuletont. Laev asub statsionaarsele orbiidile Nozila ümber ja on Hoidjate vahendusel võtnud ühendust meie planeedikaitsega, juba valmistudes võimalikuks ühistegevuseks, kui selleks vajadus peaks tekkima.”

Sander vaatas seda öeldes Onixi direktori poole, kes parasjagu poodiumi poole sammus. Too jäi kõheldes seisma ja arutas taas midagi kiiresti teda saatnud kolme mehega, kellest kaks seejärel pooljoostes autode juurde jäänud kaaslaste juurde tagasi pöördusid.

Sander hakkas just lõpetama, kõigilt ekraanidelt oli näha, kuidas ta ulatas täidetud veiniklaasi Zäteretile, nad kummardusid teineteisele ja jõid, ümbritsevatel aplausile ja hüüetele tuli taas taustaks muusika. Seejärel viipas Sander just kaamerate vaatevälja jõudnud Onixi kohalikule peadirektorile, ulatas talle samuti täidetud klaasi, näol rõõmus naeratus. Möödus kaks kohutavalt

pikka sekundit... ja siis naeratas direktor joviaalselt ning tõstis klaasi Föderatsiooni saadiku ja seejärel Asespiikri poole. Ta kuulatas hetke, kõhkles taas tabamatu sekundimurdosa, ent teades, et on kaamerate fookuses, sundis end jooma.

Seekord sai hetke koomikast aru vaid Uang, sest hetk tagasi oli talle teatatud, et Onixi asejulgemeale on leidnud viis relvastatud kaaslast ja tuulab veinikeldris, ta oli agentidele käsu andnud mitte vahele segada ja arvatavasti oli just siis direktorile teatatud, et suurem enamus ta abilistest on uinutatud.

„Teil on kange vein täna,” ei suutnud direktor siiski Zätereitile poetamata jätta, kui ta sammukese kõrvale astus, sest poodium sai nüüd täis tegelasi, kes julgesid end piisavalt tähtsaks pidada, et õnnitlemise ettekäändel katsuda ka sel ajaloolisel hetkel kaamerate ette sattuda...

„Planeedikaitse andis Onixi laevadele korralduse kõrgematele orbiitidele minna,” praksus asjaosaliste kõrvus tasakesi Aligo teade.

Tähtsamate tegelaste esimene laine raugeski ja hiigelkujutised kadusid, kuid poodiumil toimuv jäi ikka kõikjal nähtavatele ekraanidele ja pargiteed olid täis varustusega lähemaleruttavaid reportereid.

„Kõik Onixi töötajad on saanud korralduse viivitamatult oma tööpaikadesse ilmuda, üheksa lennukit startis nende peakorterist siia poole, orienteeruv lennuag sama kiirusega kaksteist minutit,” refereeris Erkole oma agentuuri ettekannet.

„Palun teid hetkeks, meie kokad on tänase päeva puhul teinud Duflumeavid,” pöördus Sander Zätereiti poole. „Palun, kindlasti on teil võimalik meiega ühineda.” Viisakas kummardus Onixi peadirektori suunas ja ta seletas vastsele saadikule, sellal kui nad laua poole läksid: „Duflumeavi on igivana roog, mida tehakse ainult eriti tähtsatel puhkudel. Miks, sellest ei saa keegi aru, aga ilmselt see ongi traditsioonide väärtus. Keegi vihane tüüp üritas muide kunagi hävitada meie raamatukogust... ma ei mäleta, millise kauge maailma muistset teost, kus Duflumeavid iseloomustati lühidalt kui samblapudru, mille kõik mõistlikud tarbimistähtajad on ammu üle. Mõneti on talle raske vastu vaielda...”

Zätereit oli sättinud end lähemale kui meeter teda süngelt põrmitsevast Onixi peadirektorist ja pobises kraenurka kinni hoides, hoolitsedes siiski, et teine teda kuuleks: „Anu, sihik aktiivseks, viivituseeta valmisolek üheksa lennuki hävitamiseks sektoris B3X12.”

„Me peame rääkima,” poetas peadirektor klaasise häälega.

„Kindlasti,” noogutas kolonel. „Aga kas sa ei peaks enne mõned korraldused andma, et suuremaid ohvreid vältida?”

3

„Vabanda, mul on tõesti põiekas,” lausus Zätereit, trügis teda kabineti uksele oodanud Erkolest mööda ja suundus taha vannituppa poti juurde.

„Mis uudist?” küsis ta üle õla, ise mõnuga ladistades.

Naine muigas ja vangutas teda vaadates pead:

„Lennukid pöördusid tagasi ja laevad kobisid pisut kõrgemale orbiidile, aga sihikukanalid on ikka veel avatud. Ja pea iga kümne minuti järel tuleb avaruumist mõni juurde; tõsi, nad hoiduvad mõnisada miljonit kilomeetrit eemale. Direktorid istuvad oma autodes, jooksevad ringi. Käib kodeeritud side. Kas Anu suudab seda lahti harutada?”

„Vaevalt. Nii primitiivne see ka ei ole. Nagu ma arvasin, teadis Onix muide täpselt Erikomitee koosseisu.”

„Kõik teavad nüüd. See oli uudistes. Kas ühe aseesimehe lollus või osav provokatsioon... või ei ole

kõik mõistlikud. Jääb vaid loota, et kuna nüüd on liitumisprotsess ametlikult välja kuulutatud, ei julge Onix midagi teha. Nad ei ole ju tegelikult midagi teinud. Isegi mitte avaldust pressi jaoks.”

Zätereit viskas külma vett näole ja ohkas.

„Teid küll. Kõik mis vaja, on nad juba teinud. Kas sa tead, mis asi on täppterror? Teiega hakkab õnnetusi juhtuma. Järgmistel aastatel peavad Erikomitee liikmed valvama iga oma sammu.”

„Tõtt-öelda ma ei saanud aru – oleme me nüüd Föderatsioonis? On see pöördumatu?”

„Kõike võib veel juhtuda. Kuidas korrakaitse ja armee on reageerinud?”

„Üllatavalt ükskõikselt. Kahjuks ka Onixi peakorterit blokeeriv erisalk võtab seda kui lõbusat harjutust...”

Peaaegu korraga sisenesid eri ustest Aligo ja Sander.

„Me tegime selle ära,” kuulutas parlamentaar rõõmsalt. „Kõik saab korda, kõik...” Ta hõõrus käsi vastamisi. „Mis sa Onixi peadirektoriga rääkisid?”

„Ei midagi erilist. Ta käis teemaga ümber nagu kass keskpäeval tuffil, lubamata midagi, kinnitamata midagi – ma olen kindel, et varsti tuleb ta mingi hambutu kompromissipakkumisega, mis on sisult maitsetu segu järeleandmistest ja ähvardustest. Ta üritas häämami mõista anda, mida kõike nad teha võiksid – sissetungist jälgede segamiseni. Et mis kõik juhtuda võib, kui ma nende tegemistes sorgin. Üritasin talle selgeks teha, et ma ei sorgi. Minu pakkumine neile on, et kandke kulud korstnasse ja aidake kaasa Nozila avanemisele, saate mingigi osa rahast tagasi.”

„Nii et ta ikka möönas oma osa toimuvast?”

„Oled sa selles kunagi kahelnud? Ma ju seletasin, et reaalselt, üldiste standardite järgi on Onix käitunud pigem halva maitse piiril. Need paarkümmend mõrva ei muuda pilti. Miski ei ole kindlalt tõestatud ja seda võib-olla ei õnnestu kunagi vettpidavalt tõestada.”

„Kui suur on avaliku rünnaku tõenäosus?”

„Tõsine. Kuigi vaevalt nad seda teevad, kui just paanikasse ei satu või Nozila mingit eriti head ettekäänat ei anna. Teie õnneks on Föderatsioon laienemas, olukord pingeline. Onix tahab kaasas olla, ta ei riski konfrontatsiooni või isegi halva mainega. Igatahes paar järgmist tundi otsustavad. Kas armee on lahinguvalmidusse viidud?”

„Jah. Planeedikaitse ja su laevad on infovahetuse ja tegevused kooskõlastanud. Miks nad seda vaid avatud kanalil teevad?”

„Et Onixi laevad orbiidil teaksid, et nad on sihikul. Meie eesmärk on relvastatud konflikti vältida, mitte tekitada. Nad teavad, milleks seda tüüpi ristleja suuteline on – planeedikaitse ja Anu ei suudaks arvatavasti dessanti takistada, kui ülejäänud Onixi laevad ristleja blokeeriksid, teda üheaegselt rünnates, kuid see võib neile tähendada poole laevastiku kaotust – ja neid tuleb veenda, et Föderatsioon tegutseb Nozila poolel.”

Sander noogutas. „Ka info biokonstruktsioonide kohta on juba liikvel. Sinu inimesed?”

„Ei. Ma arvan, et terroristid või Onix ise. Kui asi planeedil läheb verise paanika ja massirahutusteni, ei saa Föderatsioon sekkuda, kuna segadus algas ilmselgelt liitumise uuendamise väljakuulutamisest, Onix aga lausa peab teievahelise lepingu järgi teid sel juhul „aitama”. Nii et kuuluta nii tihti ja nii kõvasti kui võimalik, et kõigi Nozila kodanike jaoks läheb elu täpselt samamoodi või ainult paremini edasi.”

„Arusaadav, aga see võtab meilt võimaluse tulevikus biokonstruktsioonide probleemi kuidagi lahendada.”

„Just. Aga ega nendega ei peagi mitte midagi tegema.”

„Mitte midagi? Loomulikult olen ma nõus, et neid ei tohi stiihiliselt hävitama hakata, kuid kogu see kuritegelik sissetung...?”

„Kuritegelik? Ütle, millise kuriteo on sooritanud näiteks Tiziana või Alari või ükskõik kes neist vähemalt kolmesajast, kes täna siin valitsevate isikute käevangus või kaisus ringi liiguvad? Ei ole kuritegu olla konstrueeritud geenidega (inimene ise ei saa ju sinna midagi parata), ei ole kuritegu pühendada oma elu kellelegi, olla tema kaaslasena. Ei ole kuritegu olla viljatu; ei ole isegi kuritegu seda mitte öelda. Ei ole kuritegu endas kanda sundkäitumise mooduleid.”

„See läks nüüd natuke kiireks. Kuid...?” Sander otsis sõnu.

„Olgu, hakkame otsast peale,” alustas Zätereit taas. „Üldiselt inimühiskondades taunitakse tehnilike geenidega olendite konstrueerimist. See ei vii kuhugi. Miljonite aastate eest on selgeks saanud, et superinimene nii ei sünni. Praegusel hetkel jätan ma kogu teooria, filosoofia ja näited vahele, sest kui ma hakkaksin kõike põhjalikult seletama, ei saaks meie jutt iial otsa. Võime selle juurde kunagi tagasi pöörduda peale seda, kui teie raamatukogud on laevaga kaasasoleva teabe kopeerinud ja mul kirjandust abiks on. Aga lühidalt – geenimanipuleerimistele vaadatakse läbi sõrmede senikaua kui see ei põhjusta inimkannatusi või raskeid sotsiaalseid vapustusi. Aga ise me tegeleme sellega ainult erandolukordades ja nõuame reeglite täitmist ka partnermaailmadelt. Nii et me saaksime seda teie armukeste armee süüdistada just ainult nende raskete sotsiaalsete vapustuste tekitamises, aga selle üle arutlemine nõuab juba kõrgemat pilotaaži sõnakunsti.”

„Kus on siis väljapääs?”

Zätereit kõhkles hetke. „Me peaksime väljas, kõigil ekraanidel olema, mitte siin peldikuksel lobisema.”

Kas sina suudad minuga nõustuda, kui ma ütlen, et Nozila oli suure osa tööd ise ära teinud? Et teie ühiskond oli rammetu ja uimane, ning ainult sellist ühiskonda saab selliste vahenditega hävitada?”

„Mh... sellele on raske vastu vaielda... Aga meil ei ole kogemusi ja teadmisi, kuidas need asjad mujal maailmas käivad.”

„Just. See on ka üks komponent langusest. Kes on takistanud hankida? Sellal, kui te oma naba imetlesite ja luksuses eneseteostusega tegelesite, on tasapisi ära kadunud võimaluste paljusus. Elu läheb liiga heaks ja vabanenud energiat ei rakendata mitte tunnetuse avardamiseks, vaid naudinguteks. Selle protsessi alguses võivad õnnetused veel peatada allakäigu, aga mis teil näiteks juhtus pärast kahekümne aasta tagust ikaldust või maavärinat Ximabes? Mitte midagi erilist ju ei juhtunud, aga millised psühholoogilised probleemid! Inimesi tuli aidata, kui raske oli korraga paljudel, stress – kohutav, õudne!” Zätereit turtsatas. „Hädapätakate kari. Spetsialiseerumine, mittepõhiliste tegevuste väljamüümine. Juba miljoneid aastaid tagasi ütles keegi, et spetsialiseerumine on putukatele. Et kui sa kõik olulise teistele teha jätad, oled varsti ise üleliigne. Te andsite käest tähtede vahelised lennud, kaubanduse, välissuhtluse. Ainuke punkt, mis mul üldse võimaldas kaaluda teie aitamist, oli see, et peiato tootmine on teie käes. Teatud mõttes ei saa ma Onixit isegi hukka mõista – äri on äri. Nagu sa ise ütlesid – lihtne arvutus näitab, et kahekümne viie aastaga saab pered võimult kõrvaldada, avada turu, võib-olla isegi alustada oma tootmist. Järgmise kümne aastaga peaks kulud tagasi saama ja siis hakkab tulema kasum. Kolm tundi tagasi tõmbasid sa sellele plaanile kriipsu peale ja võime järgmise probleemi – Nozila tuleviku – kallale asuda.”

Sander kõhkles hetke, siis noogutas. „Olgu, hiljem. Meil on tõesti aeg minna.”

Ta lahkus ühest uksest, Zätereit ja Aligo teisest.

„Luba et ma küsin uuesti,” alustas Aligo nüüpea, kui nad teistest natuke eemal olid. „Meil võib olla omi mõtteid, aga hetkel me sõltume juba Föderatsiooni seisukohtades ja sa ei ole neid kunagi selles küsimuses avaldanud. Mis saab Onixi poolt siiasaadetud biokonstruktsioonidest?”

„Esiteks unusta see nimi. Nad on inimesed. Ja kuna neid on kuidagi nimetada vaja, olgu nad konkubiinid – nii sedalaadi olevusi üldiselt kutsutakse. Mis nendega teha? Maha tappa? Jaelile asumisele saata? Kas sa tapaksid Tiziana? Saadaksid ta kuhugi nürusesse kolkasse?”

„Ei, aga... Aga siis ju... Kas nad saavad ka edaspidi raha? Ja mis saab neist, kes nendega koos elavad?”

„Kas nad raha saavad, on huvitav küsimus, ka mina tahaks seda teada. Mis nendega, kes nendega koos elavad? Anna andeks, aga kui sa iseendale tahaksid heameelega teha erandi, siis luba meelde tuletada, et ega kedagi teistki ei ole sunnitud konkubiinidega koos elama. Põrgut, loomulikult ei luba ju ei sina ega keegi teine vägivalda oma isikliku elu kallal. Kuidas saab üldse määrata, kes kellegagi koos elab?”

„Aga info?”

„See on juba levinud, teie inimesed hoolitsesid selle eest. Praegu teavad olukorrast juba kõik, kel vähemalt kaks töötavat ajurakku. Nagu ma Sanderile ütlesin, tuleb pigem kuulutada, et kõik inimõigused kehtivad nüüd ja tulevikus piiranguteta.”

Aligo seedis seda minuti, siis pahvatas. „Aga siis on ju peredega ühel pool!”

„Kellega ja kuidas? Mis näiteks sinuga juhtub? Igaüks valib ise oma saatuse. Sina ja Nikola saate oma lapse, võite neid veel saada, kui tahate. Tizianal ja Alaril tuleb see lihtsalt alla neelata ja leppida või uued ohvrid otsida, kuigi ma olen veendunud, et nad seda ei tee, nii nagu ka ei sina ega Nikola raatsi konkubiinidest loobuda, te jääte nendega endiselt koos elama, ainult kasvatate last kuidagi teisiti, teades, et konkubiinidel on nende vastu programmeeritud sallimatus, mis kipub lapse psüühikat tuksi keerama.

Niisamuti valib iga saajapere liige oma saatuse. Igaüks eraldi. Juurde neid pühendunud armuke si nüüd natuke aega ei tule, aga ole rahulik, mõne aasta pärast hakatakse neid Onixilt sisse ostma. Nad on ju nii-ii-ii head!”

Aligo vaikis taas lõpmata süngelt. „Miks ogalise pärast nad nii veetlevad on!” pahvatas ta siis.

„See on kõige lihtsam. Keflanomis töötavad spetsialistid – nad valisid Nozila jaoks kõige sobivamad, nõndanimetatud tüvikomplementaarsed geenimustrid.”

„Kui nad ainult viljatud ei oleks... Kuidas mujal inimkond välja ei sure?”

„Ühelt poolt pole viljatus neile midagi loomuomast. Ma ei tea, mis tehnikaga see saavutatud on, aga... teadmisi ei saa ega tohi vaka all hoida. Kui see on midagi lihtsat, võivad nood armsad inimesed teile veel beebibuumi korraldada ja Nozila areng läheb hoopis kolmandas suunas. Teiselt poolt eelistab enamik inimesi seksida lõbu pärast, mitte pikemat perspektiivi silmas pidades. Kui konkubiin ei ole iseseisev, sa vastutad ta eest; enamik inimesi väldib vastutust – naabrinaist kepid ja unustad, tema peab endaga edasi ise hakkama saama.”

Kostsid jooksusammud, Zätereit pöördus pooleldi, käsi relvapäräl, ent rajalt nende taga ilmus vaid Erkole.

„Kogu teie vestlus oli avalikul kanalil,” teatas ta nendeni jõudes. Ta uuris seadet oma käes ja tegi sellega ringe, ise otsivalt ringi vaadates. Mõne hetke pärast langetas ta selle pettunult. „Kogu aed on ju reportereid täis...”

„Oi ogaline,” pomises Aligo, luuraja kehtas vaid resigneerunult õlgu.

„Olgu jätkame seda vestlust hiljem.” Ta noogutas kaaslasele ja viipas Erkolele, nad suundusid majja.

Naine vaatas teda mõtlikult ja tõmbas klaasid kinni.

„Pidu hakkab läbi saama. Praegu hoiavad kiirgurid pargi keskosa sooja, aia taga on juba väga vilu – +5.”

Ta heitis pilgu seadmele, mille ta vööle oli kinnitanud.

„Meid ei kuulata. Sul on ka selline. Sa tegid seda meelega.”

Zätereit noogutas napilt, vabandav naeratus suunurgas. Ta oli diivanile viskunud ja lamas seal suletud silmadega.

„Nii et peredega on lõpp?” Erkole oli ta juurde seisma jäänud.

„Loomulikult. Piisab intuitsioonist, et seda mõista, aga ma lasin muide lisaks teha Irvingis kontrollarvutused (kasutades parimate spetsialistide abi) – vaevalt üle kümne protsendi elukaaslast vahetab. Kallis tüdruk, ka mina manipuleerin, kasutan olukorda enda huvides. Nozila perede süsteem oli ammu hapuks läinud, ammu oli aeg latv maha lõigata. Sinu- ja Öäkisugused tulevad võimule. Kes on õieti „100 peret”? Abstraktsioon. Mis sul nendest? Olete kõik samast verest, nii et sisuliselt ei kaota Nozila midagi.” Ta avas silmad. „Mis on?”

„Sina! – „Kallis tüdruk”,” osatas Erkole pead raputades. „Selleks nad sind vist küll siia ei kutsunud!”

„Ei. Aga igapähele on omad eesmärgid. Ma tahtsin tuua Nozila Inimkonna Föderatsiooni, sest olen sügavalt veendunud, et see on kasulik kõigile inimrassidele tervikuna ja pikemas perspektiivis kindlasti ka Nozilale eraldi. Ainult hapnenud tipule tuleb vesi peale tõmmata.”

„Ma võin sellest mõistusega aru saada, aga sa ajad mu raevu. Mida koledat sul veel varuks on?”

„Mitte praegu. Ma hindan ja austan sind ning naudin veel pisut aega su raevu alternatiiviks sellele, et sa mind kriisates taga ajad, mõrvaiha silmis.”

Ta tõusis ja suudles naist huulte.

„Meil on veel tegemist. Ma pean rääkima teise ringi Onixi peadirektoriga. Istub ta ikka autos?”

Erkole noogutas ja jäi talle siis vastakate tunnetega järele vaatama.

4

Lusi avas silmad ja katsus oma pead. Ta sulges uuesti laud ja oigas. Siis üritas uuesti ja piilus voodi kõrval istuvat Uangi.

„Minust vist ei olnud suuremat asja,” üritas ta häält teha.

Uang surus muige alla.

„Ka nii võib öelda. Sa kukkusid nagu kott kokku ja magasid maailma lõpu maha.”

„Enesetunde järgi otsustades ei kaotanud ma midagi.” Ta upitas end ülespoole ja lasi Uangil oma pead toetada, jõi ahnelt kruusist, mille mees ulatanud oli, vaatas siis kella ja uuris ümbrust.

„Vana veinikelder.”

„Oled siin ennegi olnud?”

„On juhust olnud. Oi ogaline, kui paha on olla...”

„Kohe läheb paremaks. Seni ma räägin sulle muinasjuttu.

Vaata, see võib sulle mitte meeldida, olla masendav ja valus, aga ma võtsin vaevaks ühe tuttava ajaloolasega rääkida... Täpsemalt on ta üks tunnustatumaid Urthi ajaloo tundjaid (ta tuleb muide siia). Urthi keskus oli siit viis tuhat valgusaastat, aga siia poole ulatus umbes nagu üks hertsogkond

ja selle alluvuses oli üks krahvkond, mis ligikaudu kattub praeguse Izevekiga. Selle krahvinna – täisnime erinevaid variante on paarkümmend, aga olgu ta – Lilith tappis krahvi ja leppis ülestõusnutega kokku. Rojalistid olid siin sektoris edukad, nii et ta pidi oma liitlased reetma. Ta lasi neil siiski põgeneda ja seepärast üritati tema üle kohut mõista, aga enne pidid rojalistid taanduma ja ta pidi veelkord reetma. Ametlikult võeti temalt, nagu kõigilt teistelt kogu varandus ja võim, kuid nimetatud kaks ülestõusnute kohalikku juhti, nimed umbes nagu Merath ja Gromlin, kes arvatavasti olid algusest peale ta armukesed olnud, toetasid teda keskvalitsuse vastu ja lõpuks läksid nad kõik ühele planeedile pakku, neile järgnesid mõned sõbrad, kaaskondlased ja muud rahvast. Ka kõik muud detailid klappivad kõige paremini Nozila legendidega.”

Lusi vaikis kaua, teda mossis näoga mõtlikult silmitsedes. „Mulle lihtsalt ei meeldi seda uskuda. Ja kust sa tead, et me oma organisatsiooni Urthi viimase printsessi järele nimetasime?”

„Erkole Tolome ütles.”

„Miks ta sulle seda ütleva pidi? Sa ei ole tavaline kaubareisija. Kes sa oled?”

„Ma olen major Rufus Uang M’lanohüd Föderatsiooni Julgeolekust. Ja ega sa ei pea uskuma.”

„Interpol...” Naine katsus mõtlikult oma pead. „Mis sodi see oli? Mul on juba päris hea.”

„Ma uinutasin su, see on vastumürk. Nagu ma mainisin, olen vaikne rahuarmastav pensionil vanapoiss, ja nii ma otsustasingi sinu asemel töö kasuks. Rumal minust muidugi. Igatahes vahepeal kuulutas Nozila parlament, et Föderatsiooni kuuluvust tuleb uuendada ja nüüd on mul sind tarvis.”

„Milleks?”

„Et sa oma mõrvarleedidele selgeks teeksid, et konkubiine – või nagu sa nimetad – biokonstruktsioone enam ei tule. Väline oht on möödas ja nüüd peab lõppema igasugune vägivald nende vastu. Sa pead mõistma ja organisatsioonis levitama sõnumit – Nozila kuulub Föderatsiooni ja kui te käitute inimestena, on kõik probleemid lahendatavad. Aga kui te jääte vägivald pimedale teele, löövad ohvrid vastu ja te võite saada vaid verise kaose. Sellal, kui sa magasid, sai sõda läbi. Kui te tahate seda edasi pidada, siis ei ole me enam ühel poolel.”

Naine võttis oma telefoni ja ketras ekraanil selle tagaküljel läbi viimased uudised, siis vajus mõttesse ja ajas end vaikselt üles.

„See jutt, mis sa mulle rääkisid?”

„On paraku tõsi.”

„On sul mingeid tõendeid?”

Uang tekitas seinale ühe kujutise. „Sa ei oska seda lugeda, aga see on Gaialdune Irt ez Illuminöäü kogutud Urthi kroonika, 4. täiendatud kompilatsioon, dateeritud 28 453 aastat tagasi. Tekst on selline: „Planeet, kuhu krahvinna Lilith ja ta kaaslased põgenesid, asus valduste Servapoolses küljes, kujutades endast üht hüljatud maailma, mida ekvaatori ümber madalamates kohtades katsid kaktuselaadsed taimed ja kus temperatuur kõikus miinus neljakümnest pluss kuuekümmeni; paiga nimi on Nokila või Nokia.” Edasi on jutt nende tegemistest planeedil ja sõnad, mida krahvinna surses olevat lausunud, on pea sõnasõnalt Nozila Testament.”

Lusi nohises, nina kruusis, mille Uang uuesti täitnud oli. „Te seal Föderatsioonis olete ikka ühed tõprakotid küll. Kogu mu maailm laguneb tükkideks. Te... Mul on endast suisa kahju.” Pisarad valgusid hääletult üle ta põskede.

Rufus langetas pea ja võttis siis naise käe. See võpatas, kuid jäi paigale.

„Ma ei tahaks lausuda õõnsaid sõnu, nagu et „see läheb üle”, kuigi see on kahtlemata tõsi,” lausus mees vaikselt. „Teie maailm muutub ja senine elu on kahjuks tõesti suuresti läbi. Aga usu, et tulevik on parem – avatud, Föderatsiooni kuuluv Nozila. Tahad, ma võtan su heameelega kaasa ja aitan

kontakte leida, et sa saaksid teistes maailmades natuke ringi vaadata?”

„Ma mõtlen selle üle...”

Käsi võpatas, kuid jäi mehe pihku, kui viimane selle tõstis ja oma põse vastu surus.

5

Härmatis muutis kõik valgeks, lombid kattusid jääkirmega. Tuled olid heledamaks keeratud ja soojus- ning lõhnadetektoritega meeskonnad kammisid territooriumi läbi, otsides viimaseid kontaktivõimetuid peolisi, kes veel kusagil põõsastes põõnutada võisid. Soojast basseinist tõusis auru, paar tosinat tüüpi loksus seal ja üritas kaineneda, mõni entusiast värskendas end enne lahkumist või und, püüdes kiirgurite virvendavas soojaribas. Põrutavate uudiste, hullunud poliitikute ja reporterite möll ja vada oli vaibunud või mujale suundunud, nii et need üksikud hilised peolised heitsid vaid kõõrdpilke Föderatsiooni saadikule, kes samuti soojust kasutades olid end basseini äärele lamamistoolile sättinud ja taevasse vaadates veini trimpas.

Öäk astus põõsastest välja ja avastas end tõtt vahtimas mehega, kes võõrapärasel termotülkonnas, tundmatu, kuid aukartustäratav relv käes, krudiseval rohul tammus. Piloot taipas, et teine pidi olema sõdur, seega küllap oli teda juba tükk aega silmas peetud. Ent valvur ainult noogutas talle ja viipas peaga, kuigi Öäk teadis suurepäraselt, kuhu minna.

Ta ajas käigult jope maha ja haaras ühe käega veinipudeli ja teisega tooli ja istus basseini servale, koloneli lebatis kõrvale.

„Onixi laevad kobisid kaugemale ja sihikud lülitati välja. Sain ma õieti aru, et sa lahkud varsti?”

„Jah.” Zätereit noogutas väsinult, hetkeks teise mehe poole vaadates. „Eesistuja tervenes ja käis ka mul käppa surumas. Nüüd lähen ametlikult volitusi kinnitama, päriselt koju aega parajaks tegema. Mul on Föderatsiooni poolelt ammu kõik kokku lepitud (ja lõpuks on olemas säderaadio), aga Nozila tahab end tähtsana tunda.”

„Ma tahaksin kord su maailma näha.”

„Ehk on sul kord see võimalus. Mis sa arvad, miks ma su siia kutsusin?”

Öäk kehtas õlgu. „Vaevalt et ainult selleks, et aitäh öelda. Sa oled nüüd üks tähtsamaid inimesi planeedil. Olukord on muutunud, nii et endismoodi edasi sigatseda me ei saa. Kurv.”

„Kuidas võtta. Ma tahan sulle tööd pakkuda.”

Öäk heitis teise poole huvitatud pilgu: „Tööd?”

„Jah.” Ta sättis end toolis. „Vaata, Nozila kas liitub Föderatsiooniga või ei liitu. Ma olen siin kogu aeg liitumisest – või nagu poliitiliselt korrektne oleks öelda, liitumise uuendamisest – rääkinud nagu otsustatud asjast. See ei ole otsustatud. See ei ole kindel. Aga ma kavatsen selle nimel tööd teha. Ja ma loodan sinu abile. Üks esimesi samme, mida ma teha saan veel enne, kui üldse eriti räägitakse praktilisest koostööst Föderatsiooniga, on käima panna patrullteenistus. Ka mina kasutan oma huvides seda fakti, et te kunagi kuulusite Föderatsiooni. Meie ristleja jääb siia planeedi orbiidile niikauaks kui vaja. Ma tahan sulle pakkuda Nozila patrulli ülema kohta. Sinu asi oleks leida algatuseks tosin usaldusväärset tüüpi, Tuletondilt saaksite te lennukid ja väljaõppe, sinu hooleks oleks ka võidusõidusadamaga kokku leppida, et te saaksite seda baasina kasutada. Kohe homme on kõige soodsam moment – muudatusi kuulutatavate uudiste esimene vaimustus ei ole veel lahtunud. Muidugi ei looda ma ainult entusiasmi peale, me plekime kõik kulud; kuidas Kullaoru Võidusõite nõusse saada, seda sa juba tead. Esialgu toimuks patrullimine koos ristleja pilootidega, ent mida vähem neid näha on, seda parem. Nad lõpetavad lennud niipea, kui see võimalik on; nõu ja abi saate muidugi kogu nende siinviibimise aja. Minu inimesed jäävad siia, abiks Erikomiteele – Erkole

kaudu käivitame koostöö planeedi kaitsestruktuurides, Aligo kaudu võtame tolli ja kaubanduse enda kontrolli alla. Kui ma tagasi olen, hakkame Onixi laevu kimbutama. Kas ma räägin edasi?”

Öäk mõtles ja mida kaugemale ta sellega jõudis, seda laiemaks venis irve ta näol.

„Jah, ma võtan selle pakkumise vastu.”

„Isegi eriti küsimata tingimuste üle?”

Öäk raputas kergelt pead. „Me elame Nozilal hästi. Oma võidupreemiatest on mul nii palju järel, et mõned aastad võiksin ma seda ka niisama teha.”

Zätereit muigas ja ulatas talle mälumooduli. „Leping on siin. Pärast võid seda rahu uurida, ainult et ma tahaksin seda koos nõustumisega tagasi kahekümne tunni pärast. Siis on meil aega kohtuda Tuletondi kapteniga enne, kui ma ära lendan. Ja... ära ole nii vastikult korrektne. Ma ei ürita mingit tähtsat maski ette tõmmata, ma olen lihtsalt kohutavalt väsinud.”

Öäk libistas mälumooduli taskusse ja tõstis veiniklaasi. „Osa palka viskis. Sellest hetkest, kui Aligo oma jutuga tuli, on olnud vaimustav aeg. Ma teen kõik, et see jätkuks. Esimesest tulevahetusest Rhinodondil HSD juures on olnud üks mõnus andmine – tõeline õnn, mis meeletu Onixi paharettide kombinatsioon nüüd veega alla läheb!”

Zätereit ägas, nina klaasis. „Armas sõber, mõnikord sa paned mu kannatuse tõsiselt proovile. Operatsioon, kus tuleb niipalju tulistada, on kas väga räpakalt läbi viidud või väga kriitiline operatsioon. Veel pool päeva tagasi ei olnud Sander valmis konfrontatsiooniks suurema osa ülejäänud ladvikuga, võtmaks vastutust Föderatsiooniga liitumise nimel. Alates sellest, et mul tuli teda Jaelil hirmutada ja need vaesed Onixi heaks luuravad Erdumi kaupmehed ohverdada...”

„Aga nad ju ründasid, teine laev oli jäävõõndis!”

„Mingit teist laeva ei olnud. Nad tahtsid ainult mikrofone paigaldada, aga muidugi lasid nad vastu kui häire algas... Ma tean: „Kui pilgud võiksid tappa...”” naeratas ta vabandavalt kaaslasele ja ohkas. „Varsti vaatab mind sarnase pilguga Erkole, kui teatan, et Leonard Bistolf on elus ja terve, ma lihtsalt rääkisin ta pehmeks ja saatsin Mondule, meelitasin ära lubadusega, et ta arvatakse selle komisjoni koosseisu, kes läheb Keflanomi kontrollima.” Ta jätkas kähku, sellal kui teine maigutas:

„Ma ei tahtnud teada saada, millise taktika oli Onix ette näinud juhuks, kui keegi hakkab rääkima suuremast koostööst kellegagi väljastpoolt. Ma tellisin kohale ristleja (Käddülol on üks Föderatsiooni suuremaid ja moodsamaid sõjatehaseid), kaksteist tundi tagasi süüdistasid kaks – samuti Föderatsiooni kuuluva – Annama ristlejat Buna Tleed piraatide varjamises ja kehtestasid blokaadi, Julgeoleku agent planeedil viis rivist välja Nozila-suunalise sädekanali. Blokaad on muidugi praeguseks läbi, Annama inimesed vabandasid ja lahkusid, aga kriitilise aja ei saanud siinsed tegelased ei abi ega korraldusi. Eile esitasid Tundele ja Imber – kaks Onixi suurimat konkurenti – petitsiooni peiato hindade reguleerimise asjus, ähvardades vastasel korral arvata peiato välja vabalepingu kaupadest, üleile tundis Inimrasside Kohus huvi Keflanomi farmide töö vastu. Praegu käivad Onixil läbirääkimised suurte kindluseehitiste tarnete osas Föräzetzis, jälle tõmbasin mitmeid niite ja loodetavasti homsel vastuvõtul on Föderatsiooni esindajal võimalus Onixi direktori käest eraviisiliselt küsida, et mida te seal Nozilal õieti kokku keerasite... Õnnis on teadmatus...”

Öäk vaikis kõike seda seedides, siis pahvatas: „Meil on viimane aeg universumist rohkem teada saada!”

Zätereit muigas. „Tere tulemast meeskonda, kapten.”